

ave maria

**GLASILO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA**

GOD. XXXI., br. 1 (90) 2013.

S A D R Ž A J

Riječ č. majke 3
Iz Uredništva AM 5
Glas Crkve: Papa Franjo (sabrala s. Slavka S.)	6
Benedikt XVI – umirovljeni Papa (sabrala s. Slavka S.)	7
Franjine cipele	10
Marija i Pape (prev. s. Ivana Pavla N.)	13
Iz Tajništva Kongregacije (s. Rahela R.)	15
IDI – Učitelj reda o lit. slavlju Časova (prev. Srećko K. Mihael T. Ante G.)	19
Razgovor s Timothiem Radcliffom (fr. Srećko K.)	24
Vijesti iz OP obitelji (sabrala s. Sl.)	28
Da se bolje upoznamo: s. Miroslava Jajčević	40
Velikani OP reda: Fulton Sheen (Ivan A.)	47
Što ima nova u kat. knjižarama: (sabrala s. Slavka S.)	50
Što kažu naše najmlađe: Vjeronaučna olimpijada u Dubrovniku (Mirna B.)	53
Mladi na Radio Korčuli (Katarina R.)	54
Dan posvećenoga života u Dubrovniku (Željka B.)	54
Zeleni kutić (s. Maja Karmela S.)	55
Stranice povijesti: Crtice iz života i rada sestara u Korčuli (Neven F.)	57
Dan i noć (s. Gabrijela B.)	61
Naši pokojnici: s. Eugenija Ivković, dominikanka (1926. – 2013.)	65
Meditativni kutak: Sv. Josip zaštitnik hrvatske domovine (Damir B.)	75

GLASILO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA
Uređuje: s. Slavka Sente, Zagreb, Kruse 44/a
Tel. (01) 6129-210; e-mail: ssente@inet.hr ili slavka.sente@gmail.com
Lektorica: Andja Jakovljević

RIJEČ ČASNE MAJKE

„Neka se ne uznemiruje srce vaše,
vjerujte u Boga i u mene vjerujte.“

(Iv 14,1)

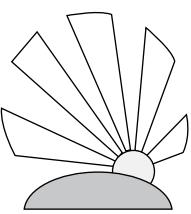

Drage sestre,
nalazimo se u liturgijskom vremenu u kojem propituje-
mo vlastiti život: *što nas pokreće, čemu težimo, u što postavljamo svoju nadu!?*

Korizma življena u Godini vjere „...pruža nam dragocjenu prigodu za promi-
šljanje o odnosu između vjere i ljubavi, odnosu između vjere u Boga Isusa Krista i
ljubavi, koja je plod djelovanja Duha Svetoga i koja nas vodi na put bespridržajna
posvećenja Bogu i drugima. ...Naš kršćanski život sastoји se u stalnu usponu na ‘brdo’
susreta s Bogom, a zatim silaženja među ljudi, noseći ljubav i snagu koju nam taj
susret daruje...“ (Benedikt XVI., Korizma 2013.)

Krist je nekoć apostolima izgovorio riječi koje i danas upućuje i izgovara svojoj
Crkvi, svakome od nas: „Neka se ne uznemiruje srce vaše, vjerujte u Boga i u mene
vjerujte“ (Iv 14,1). Upravo nas vjera poziva da gledamo u budućnost s krepošću nade
koja potiče na otkrivanje volje Božje u našem življenu i djelovanju. Samo budni, u
duhu i molitvi, možemo vjerno svjedočiti Uskrsloga, prianjati uz njega i biti odraz
njegova lika u svim okolnostima života. Sve ovo, sestre, nije samo govor naučene te-
ologije, mistike ili tome slično.

Upravo to treba postati i ostati govor „jezika našeg života“, autentična življenja
vlastite karizme i poslanja. U tome nam je Marija uzor i primjer.

Kada u poniznosti srca slušam, primam, slijedim i utjelovljujem Božju Riječ, kao

što je to Marija činila, postajem istinska propovjednica u vlastitoj za-
jednici i izvan nje. Marija vjeruje i svojom osobnom vjerom podupire
i jača vjeru apostola. Učimo se od nje onoj istinskoj vjernosti *pozivu*
trenutka. Samo na taj način živjet ćemo uskrsnuće svakog dana i činiti
da drugi uskrsavaju na život.

U vremenu smo bliže priprave slavlja XVIII. vrhovnog zboru naše Kongregacije na kojem ćemo promišljati o vlastitom identitetu u svjetlu nove evangelizacije. Na razini opće Crkve živimo milosno vrijeme u Godini vjere, a na razini Reda u pripremi za Jubilej 800. godišnjice potvrde Reda, godinu posvećenu Mariji zaštitnici našega dominikanskog Reda s temom „Marija – kontemplacija i propovijedanje Riječi“.

Ozbiljnost stanja i prilika u Crkvi i u svijetu, kao i u našoj Kongregaciji, traže od nas odgovoran, ozbiljan i zreo pristup promišljanju, planiranju i donošenju odluka. Sestre, ako uložimo svoje darove i sposobnosti, dobre namjere, molitve i žrtve, imamo se pravo nadati da će Duh Sveti voditi pripreme i rad Vrhovnog zbora da bude Bogu na slavu, Redu na čast, a svima nama i onima kojima smo poslane na korist.

Poput Marije utjelovljujmo Božju Riječ, dopustimo pogledom uskrsne vjere da u nama sazrijeva blizina s Bogom po kojoj nam se otvara put za blizinu jednih s drugima, s čovjekom kojem nas šalje. Učimo se od nje *vjernosti poslanju u svim životnim okolnostima*: od otajstva anđelova navještenja, betlehemskog siromaštva, bijega u Egipat, radosti i strepnje nazaretskog doma, propovijedanja obalama Galileje, ulaska u Jeruzalem, sve do uspona na brdo Kalvariju. Križ je tajna ljubavi izvan našega razumskog shvaćanja, ali ucjepljenjem u Krista i otajstvo njegova križa crpimo snagu za svakodnevno putovanje do vlastitog uskrsa.

„Budućnost pripada Bogu jer Krist je uskrsnuo. On je živ, Crkva je živa. ...

Živimo taj duh Pedesetnice koji je siguran kompas za Crkvu i svakog od nas na uzburkanom moru suvremenosti.“ (Benedikt XVI., *Audijencija 27. veljače 2013.*)

Vama sestre, braći dominikancima, prijateljima dominikanske obitelji i svima onima do kojih dopire naše glasilo *Ave Maria* želim puninu radosti, mira i ljubavi Uskrslog Spasitelja.

Vaša
s. Dolores

IZ UREDNIŠTVA AVE MARIA

...jer smrti više neće biti, ni tuge, ni jauka ni boli više neće biti, jer prijašnje uminu. Tada Onaj što sjedi na prijestolju reče: 'Evo, sve čini nov!' (Otk 21,5)

Već je pomalo uobičajeno da ljudi našeg vremena uvijek traže nešto novo: novo osoblje, nove stvari, novi auto, nova radna mjesta ili kutak za odmor – kao da se uistinu obistinilo što reče Pavao: „Staro uminu, novo, gle, nastā“ (2 Kor 5,17). Ali prvi dio ove tvrdnje objašnjava u čemu je ta novost: „Je li tko u Kristu, nov je stvor.“ Krist je, pak, tu novost zapečatio svojom mukom, smrću i uskrsnućem. Znači, ako želimo doživjeti novost u sebi i oko sebe, valja nam se uputiti Kristovim stopama. Znamo li kuda nas On vodi? Na Golgotu! – gdje ćemo biti sramotno skinuti. Lišeni svega u što smo polagali svoje nade. Raspeti između onih koji svoju krivnju pokajnički ili agresivno snose. Oplakivani od nemoćnih, premda nama najdražih. I, napokon, svršetak svih muka u grobnom humku. A zapravo, sve je to samo zalog pravog početka: uskrsnuća! Eto, tim putom nam je doći do novosti života. Ne možemo sami. Neka i nas na golgotskom putu hrabri i tješi Ona koja je podno križa vjeru sačuvala; draga Isusova i naša Majka, Marija.

I u ovom broju AM sve vrvi od novosti
Molili smo, nadali se i vjerovali da će Duh Sveti podariti svojoj Crkvi sigurna vođu, Pastira, koji će s Uskrslim Kristom voditi svoje stado na izvore žive vode, k obnovi zemlje. I dok mu

zahvaljujemo na tom obećanom daru, na Papi našemu Franji, pokušajmo i sami izbaciti sa i iz sebe starež koja prijeći prođoru uskrsne zore.

Među ostalim brojnim vijestima i događajima ističem, za nas, najznačajnije: Na prvom mjestu je odreknuće od papinske službe Benedikta XVI. i izbor novog Kristova namjesnika. Potom, najavljen je datum našega Vrhovnog zbora, 21. lipnja 2013.

Učitelj Reda fr. Bruno tumači molitvu časoslova, a fr. Srećko donosi zanimljiv razgovor s bivšim Učiteljem, fr. Timothyjem. Održana vjeronaučna olimpijada na kojoj su se djeca natjecala iz znanja o sv. Dominiku i dominikanskom redu. S. Miroslava priča svoju životnu priču, a Neven Fazinić donosi povijesne, nama nepoznate, podatke o počecima Kongregacije. Ivan Armanda osvjetljava lik dominikanskog trećoredca, sluge Božjeg Fulton Sheena. I još mnoge druge zanimljivosti u ovom broju AM, obogatit će naše zajedništvo.

Svima želim vidljivu i nevidljivu novost koja poput kvasca djeluje u Crkvi, svijetu, našoj Kongregaciji i u nama samima. Sretan Uskrs svima!

Urednica

PRVI PAPA – IZ LATINSKE AMERIKE

PRVI PAPA – ISUSOVAC

PRVI PAPA – FRANJO (FRANCESCO)

Novi Petrov nasljednik, Argentinac, nadbiskup Buenos Airesa

JORGE MARIO BERGOGLIO

Nakon odreknuća pape Benedikta XVI. od papinske službe, za novog je poglavara katoličke Crkve, u srijedu 13. ožujka 2013., izabran kardinal Jorge Mario Bergoglio, Argentinac, nadbiskup Buenos Airesa. On je prvi papa iz Latinske Amerike i prvi papa iz Družbe Isusove.

Rođen je 17. prosinca 1936. u Buenos Airesu, kao peto dijete talijanskih radnika u Argentini.

Kardinal **Jorge Mario Bergoglio**, nadbiskup Buenos Airesa, u Argentini, bio je i ordinarij za grkokatoličke vjernike u Argentini koji nemaju vlastitog ordinarija.

Za svećenika je zaređen 13. prosinac 1969. Bio je provincial za Argentinu (1973-1979) i rektor filozofsko-teološkog fakulteta u San Miguealu (1980-1986). Doktorirao je u Njemačkoj.

Biskupom je postao 1992. godine, a 1997. imenovan je koadjutorom nadbiskupu Buenos Airesa. Bio je i predsjednik Argentinske biskupske konferencije od 2005. do 2011. godine. Kardinalom ga je imenovao Papa Ivan Pavao II. 21. veljače 2001. Bio je član je Kongregacije za bogoslužje i sakramente, Kongregacije za kler, Kongregacije za institute posvećenog života i družbe apostolskog života, Papinskog vijeća za obitelj i Papinske komisije za Latinsku Ameriku.

Novinari su uočili još jedan mali detalj: Kiša, koja je u Rimu padala cijeli dan, prestala neposredno prije nego se pojavio bijeli dim.

‘Kopajući’ po njegovu životu, novinari ga uglavnom ocrtavaju kao ‘skromnog čovjeka, s praktičnim pristupom siromaštvu’, zatim, kao onog koji se žestoko protivio odluci argentinske vlade koja je legalizirala gej brakove. Zauzima se za siromašne, a to pokazuje i svojim primjerom. Odrekao se, naime, kardinalske palače i zamjenio je malim stanom, u kojem si je čak i sam pripremao hranu. Vozio se javnim prijevozom. Otvoren je ekumenizmu’.

Bog zna što li će i kako će ga još okarakterizirati novinari. No, za nas je važno da je papa Franjo, u ovom našem vremenu, u ovom razdoblju naše povijesti, izabran za namjesnika Kristova na zemlji. A da bi tu službu obavljao

što bolje, nama na spasenje, i ovaj Petrov nasljednik treba zauzeti važno mjesto u našim svagdanjim molitvama. Poziv je to koji je, na osobit način, upućivala sv. Kata-rina Sijenska svojim suvremenici-ma, a vrijedi i za nas danas:

Poduprite Kristovo tijelo – Crkvu! Uistinu, vidimo je u tolikoj gorčini, udaranu mnogim protiv-nim strujama. Da li je ikada Crkva bila toliko bespomoćna kao sada, kad je šibaju čak i oni koji bi je ina-če morali podupirati, a oni koji bi je morali osvjetljivati ispunjavaju je mrakom (P. 327). Nemojte prestati moliti za Crkvu i papu, jer je to upravo sada najpotrebnije (P.318). Molimo Boga da nam udijeli svoj glas kako bismo mu mogli njegovim glasom vikati: Smiluj se svijetu (P.19).

BENEDIKT XVI. – UMIROVLJENI PAPA

Iako je Petrovim nasljednikom imenovan sa 78 godina života, Benedikt XVI. učinio je hrabre iskorake i bio odlučan u nizu situacija koje su tražile mudrost, temeljnost, ali i vizionarski pristup. Općenito gledajući, njegov pontifikat pratilo je sekularizam koji želi vjeru smjestiti u privatno područje života. Zato je i osnovao novi dikasterij, Vijeće za novu evangelizaciju, želeći ohrabri-ti borbu Crkve s „pomrčinom Boga“ u svijetu. Makar otvoren dijalogu, europarlamentarcima je 2006. godine otvoreno rekao kako se o zaštiti života, obrani obitelji i slobodi obrazovanja, kao temeljnim vrijednostima, ne može pregovarati jer to nije stvar vjeroispovijesti, već je to upisano u ljudsku narav. Pohodio je svih pet kontinenata, a među značajnijim su pohodima: SAD, gdje je govorio u sjedištu UN-a, Sveta Zemlja, Jordan, Libanon. U Velikoj je Britaniji beatificirao kardinala Johna Henryja Newmana dok je za vrijeme pohoda Njemačkoj 2011., govoreći u njemačko-me Parlamentu, pozivao na moralno djelovanje političara čiji bi rad trebao biti vođen općim do-brom, a ne privatnim interesima. Više je puta po-

navljaо како се не смје зaborавити уžас Holokausta, а 2006. године погодио је логор Auschwitz-Birkenau. Говорећи да је син немачкога народа, нагласио је тада: „Морао сам овамо доћи. Била је то моја дужност према истини, као и према онима који су овдје страдали.“ Важна су и његова екуменска настојања: сусрет с екуменским

patrijarhom Bartolomejem I. u Istanbulu, približavanje Moskvi, susret s evangelicima u Erfurtu. Uspostavio je i ordinarijat za anglikance koji se žele vratiti u puno zajedništvo s Katoličkom crkvom. Posebno je dijaloško poglavlje ono s muslimanima. Iako se 12. rujna 2006. godine nakon govora u Regensburgu činilo da ima poteškoća kada je iz konteksta izvađen njegov dio teksta u kojem je spomenuo bizantskoga cara Manuela

II., Paleologa, koji se kritički osvrće na nasilje u širenju islama, Benedikt XVI. protumačio je svoju namjeru: „Moja je namjera bila: počevši od onoga što je Manuel II. naknadno rekao u pozitivnu smislu i vrlo lijepim riječima, o racionalnosti koja treba voditi u prenošenju vjere, želio sam objasniti da zajedno idu vjera i razum, a ne razum i nasilje.“ Dijalog je vodio na nove stranice odnosa s muslimanima i do Papina po-hoda plavoj džamiji u Istanbulu. Bio je pozoran i za dijalog sa Židovima, ali je gradio mostove i prema onima koji ne vjeruju. Podizao je glas protiv ratova, kritizirao je lihvarenje svjetskih finansijskih krugova, a posebno mu je na srcu bila borba protiv siromaštva i solidarnost, zbog čega nije krio da želi napisati i encikliku o socijalno-mu nauku Crkve. Bio je odlučan i u suočavanju s neistomišljenicima Crkve, kao što je marksistički režim Fileda Castra. Ostat će zapamćeno da je na komunističkoj Kubi, na Papinu molbu, Veliki petak postao državni praznik. (Tanja Popc, u: *Veritas*, 3, 13, 18)

Benedikt XVI. je bio i ostao velik mislilac Crkve i vjere. Usuđujem se reći da je bio glavni motor i nositelj njegova prethodnika. On je bio taj koji je i pontifikatu Ivana Pavla II. davao ono teološko i duhovno uporište kao neophodnu potporu, pogotovo u teškim trenutcima bolesti njegova prethodnika. (...)

Benedikt XVI. je svojim djelima pokazao da je Crkva odlučna u razrješivanju problema, kao što su skandali skrivani i prekrivani. On je odlučno, jasno i neumoljivo pokazao da je Crkva zajednica vjere i mistično tijelo Kristovo kojemu zlo može nanijeti štetu. On je taj koji je rekao da i religije obolijevaju kada ljudi u svoje ruke uzmu Božju zadaću. On je taj koji je pokazao da ljudskost Crkve nije njezina jedina sastavnica i svojim je potezima oživotvorio svoje teološko učenje o jedinstvu vjere i razuma o jedinstvu nade i ljubavi.

Upravo svojim potezima raščišćavanja Ratzinger je na njemački način pokazao da ima

izrazite sposobnosti lidera – leadership...

Benedikt XVI. je bio jedan od najvećih papa Katoličke crkve, a profesor Ratzinger jedan od najjačih intelektualaca i vjernika.

Mnogi mu njegovi neprijatelji ne mogu oprostiti činjenicu da je briljantan um, a tako velik vjernik. Uzdrmao je mnoge klišeje o Crkvi i pokazao da je Crkva živa, da Bog za svako vrijeme ima pravi odgovor. Profesor koji je o svojoj vjeri raspravljao otvoreno i jasno je pokazao da se kršćani, pogotovo katolici, ne smiju skrivati u tamnim kutovima, nego da moraju biti svjetlo na gori koje osvjetjava put.

Benedikt XVI. je bio pravi odgovor u pravo vrijeme, a profesor Ratzinger je na najbolji mogući način u Crkvu ugradio svoje teološko poimanje Crkve i odreknućem pokazao da je Crkva živa. Benedikt XVI. postao je dijelom velike povijesti. (usp. Vinko Vukadin, u: *Naša ognjišta*, br. 3,13, str. 9)

I kad se ne bude vidjelo svjetlo na prozoru Papine radne sobe u Vatikanu, znat ćemo da negdje u tišini tinja živo i toplo svjetlo vjere i ljubavi našega dragog pape Benedikta XVI. I sam je rekao da se ne povlači iz Crkve niti bježi od križa, samo izabire način života primjerjeniji njegovoj dobi i snagama.

Znali smo i do sada da u Papinim molitvama imaju mjesta svi nevoljnici ovoga svijeta za koje je znao. A kada se uspne na goru, kako je sam rekao, bit će još bliže Bogu kako bi se zauzima za Crkvu. Nije li, uostalom, Papa već bio mistik i pustinjak u srcu svijeta? Sve njegove riječi, svi njegovi govorovi, dolazili su iz središta njegova bića, iz najdublje nutrine. A to je upravo mjesto susreta s Bogom. Zato je Papa tako toplo i uvjerljivo govorio o Bogu, familijarno, kako netko lijepo reče. Zato je proglašio Godinu vjere i naglasio važnost vjere. Jer vjera je hod s Bogom na ovoj zemlji, dok ga ne ugledamo licem u lice. Papa nam je svjedočio vjeru, taj hod s Bogom, tako ponizno, ali čvrsto. Iz vjere je crpio svjetlo za svoj život, za svoje riječi i djela. Bio je istinski svjedok.

Ovih dana stižu Papi mnoge tople i dirljive riječi zahvale od njegove duhovne djece, od sinova i kćeri Crkve. Ali ne samo od njih. Možda će neki uputiti zahvalu iz dužnosti kao državnici i političari. Ali morat će priznati da je Papa ostavio na njih duboki dojam, a u ovom svijetu svjetli trag neba.

Možda baš u ovakvim trenutcima slutimo koliko je Crkva božanska ustanova, koliko je ona Kristova, unatoč svim ljudskim slabostima. Zahvalni smo Bogu za svete i blažene pastire koje smo imali u osobama rimskih prvosvećenika u proteklom stoljeću, i u osobi dragoga pape Benedikta XVI. u ove dane.

Papa Benedikt XVI pohodio je našu domovinu 2011. i dao potporu obitelji, učvrstio nas u vjeri. Plodove toga pohoda vjerojatno još nismo ni otkrili. Doživljavali smo i znamo da nas Papa voli. Nebrojeno je puta to iskazao i našim hodočasnicima u Rimu.

Za svu ljubav, dobrotu, svjedočenje, molitvu, hrabrost, patnje, poniznost, Sveti Oče – HVALA!

s. Blaženka Rudić

»Hvala, Benedikte XVI.«

Sveti Oče,
molim Vas da primite neizmjernu zahvalnost
Reda propovjednika na tako velikoj darežljivosti i tako lijepoj jednostavnosti s kojom ste obavljali svoju službu, „ponizni radnik vinograda Gospodnjega“. Braća, klauzurne sestre, apostolske sestre, dominikanski laici i svi članovi Dominikanske obitelji pridružuju mi se kako bih Vam potvrdio naše zajedništvo u molitvi i zahvalnosti.

U više navrata, tijekom svoje službe i naučavanja, podsjetili ste na nekoliko velikih likova svetosti koje je Bog u svojoj milosti dao Redu propovjednika. To nam je bio snažan poziv da

ponovo i neprestano crpimo na izvoru karizme svetoga Dominika.

Kada ste mi iskazali čast i primili me, inzistirali ste da Red treba širiti svoju bogatu tradiciju „studija i klanjanja“ te sudjelovanja u „novoj evangelizaciji“ na koju ste pozivali Crkvu u kontinuitetu s Drugim vatikanskim koncilom. To nam podsjećanje, vjerujte, pokazuje obzor u kojemu ćemo pripremati i slaviti 2016. godine

osamstotu obljetnicu potvrde Reda propovjednika.

Molim Vas da nas pratite molitvom da nas Gospodin obdari milošću kako bismo uvijek tražili na koji način služiti Crkvi i njezinu jedinstvu, bivajući „potpuno posvećeni naviještanju Božje riječi“, prema riječima pape Honorija III.

*Bruno Cadoré, OP,
učitelj Reda propovjednika*

Izvor: www.op.org

Franjine cipele

Čekala sam trenutak da ugledam crvene cipele novoga pape. Još ih nismo vidjeli. Nanizali se susreti Franje s kardinalima i solideima, ‘običnim’ ljudima i kapama, od vatikanskih dvora do rimske ulice. No papinih crvenih cipela nema. Možda još nije došao taj posebno svečani protokolarni trenutak koji tu tradiciju zahtjeva, mislila sam. Kardinali, novinari, Sikstina, Klementina... A crvenih cipelica na vidiku nema. Franjo se nije htio tim izvanjskim detaljem razlikovati od okoline. No, odjevnim predmetom kojim nije htio skrenuti pozornost na sebe kao papu, Franjo je polučio suprotan efekt. Divimo mu se zbog onoga što nema, a ne što ima. Osvaja zbog onoga što je pustio, a ne zadržao. Vlastito spuštanje ‘detalja časti’ ga je uzdiglo! Nastavio je hodati u svojim argentinskim crnim cipelama, identificirajući se sa svakim kome crvena cipelica nije svakodnevna. Nije se predstavio u svečanoj roketi ni mozeti u boji, nego bijeloj reverendi. Kao da nam je svakom ponaosob rekao: „Vi me odjenite, po svojoj potrebi. Otvoren sam stilu vaše halje. Ja sam u bijelome, raspoloživ da moje služenje obojate u svoje boje“. Kristov vikar na zemlji je u bijelome, da središte Katoličke Crkve primi uzorak svake svijeta periferije. Franjo puku prepusta da ga zaogrne. Došao je da ga svatko od nas odjene. Ima li jače zaštite i svečanijeg stila od izraza takve prisnosti, povjerenja i

topline? I njegov križ od sivog željeza podatan je za prihvrat tempere svih ljudi i slojeva. Papa Franjo se pred nama sagiba i glavu naginje – veliki moli blagoslov malenoga. Revolucija u rangu Kopernikanskog obrata.

Kakvi smo učenici?

Hod u običnim cipelama naznačen je već i u ‘oporuci’ Franjina prethodnika Benedikta XVI. Od svega što je kao umirovljeni papa ponio, za što se Ratzinger odlučio? Također za cipele. Ali, ne iz papinske produkcije. Benedikt XVI. od sve vatikanske arhive i odore, sa sobom uzima cipele iz naroda, i to od južnoameričkog susjeda: meksičkog postolara, koje je dobio za svog pohoda Meksiku. I Benedikt želi nastaviti hodati. S narodom! Hvala ti, ljubljeni Sveti Oče u miru, što si bio toliko nemiran da si Crkvu, kao njen izvrsni i umni učitelj, vlastitim ‘po-

vlačenjem' toliko darovao, otvorio. Svevišnji po tebi kao da je rekao: Dosad ste bili u (školskim) klupama, a sad, pokret! Nakon rečenoga, hajdete u radionice, ulice. Pokažite kakvi ste obrtunci i šegrti. Vrijeme je za raskoš druge, svijetu potrebne karizme. Ratzingera je divno slušati. Bergoglio će pokazati što to konkretno znači i kako primljeni nauk živjeti. Željeznu zavjesu micao je Karol, ideološke zablude prokazivao Joseph, a u vremenu Babilonske kule socijalnog ugnjetavanja, Jorge usnama ljubi, rukama grli i dotiče dna egzistencijalnih ljudskih ugroza duše i tijela. Hvala kardinalima naše Crkve, Duhu podatnima i duhom istančanima, da su taj dragulj prepoznali i 'uzdigli' ga između sebe kao vikara-kormilara.

Franjo se nije odlučio za svečane cipele, nego za svečanost hodanja

Božja riječ i papinom asiškom imenjaku bila je u znaku koraka: 'Franjo, IDI i obnovi moju Crkvu!' Zanimljivo i veličanstveno! Jer, papa je, ne samo po pruženoj ruci siromaštvu, nego i po toj riječi 'Idi!', u duhu svetog Franje iz 12. st. Baš u znaku koraka, u običnim cipelama, devet stoljeća poslije, je i poruka pape Franje u prvoj misi njegova pontifikata s kardinalima. Papa kaže da prorok Izaija, Petrova poslanica i evanđelist Matej s Petrovom isповijesti vjere imaju zajedničko: POKRET! „U prvom čitanju pokret je hod; u drugom pokret je u izgrađivanju; u trećem, pokret je u ispovijedanju. Hoditi, graditi, ispovijedati“ manifest je pape Franje. Podseća i da je prva riječ Boga Abrahamu: Mojim hodi putem i neporočan budi. Franji Asiškom je rečeno 'Idi i obnovi moju Crkvu'. Papa Franjo kaže: Naš život je hod! Moramo uvijek hoditi, u Gospodinovoj prisutnosti i svjetlosti. Koliko je papa Franjo sav i uvijek u pokretu, pokazuje i kad je on prvi pristupio dekanu Kardinalskog zbora Angelu Sodanu nakon što ga je ovaj pozdravio na audijenciji. To nije trebao učiniti. Sve što je obično, postalo je neobično. I tada Franjo čini korak. Skoro se i spotaknuo. No to je cijena prilaženja, građenja odnosa. Nije ostao sjediti na svom sedesu. Nije čekao da mu se pri-

đe i nakloni. Ustao je sam i prvi. Papa Franjo preuzima inicijative i (čovjeku, ljudima) prilazi!

Čovjek odnosa i trenutka

Zašto je on Franjo? Tko mu daje taj podudarni identitet, karizmu? Crkva, njegova zaručnica! Nema Franje bez Crkve. Čovjeku je potreban drugi, da bi se 'definirao'. Franju određuju potrebe njegove Zaručnice. Koja sjedinjenost! Koliko predana ljubav Ljubavi! Papi Franji je Crkva privlačna kao zaručnica koja se zove Siromašna. Siromašni su toliko veliki i slobodni, da im ništa od ovoga svijeta ne treba. To bogatstvo (nenavezanosti, ali i potreba) Franjo prepoznaće u tim ljudima. Papa Franjo je i čovjek reakcije na trenutak. On (su)osjeća. Toliko je slobodan i raspoloživ, da njegovo ponašanje određuje bližnji. Tako je odabralo i ime Franjo. Otvoren osluškivanju poticaja. Kardinal Claudio Hummes ga je, kad je izbor bio jasan, zagrljio, poljubio i rekao: Ne zaboravi siromašne! Jorge nije papinsko ime pripremio u Argentini. Dapače, kupio je povratnu avionsku kartu. A baš sam se pitala kako izgleda nutarnji trenutak kardinala pred konklave kad razmišlja i o odabiru imena. Da bude 'spreman'. Franjo pokazuje – živi se i odlučuje na licu mjesta.

Papa koji otkriva život i lica

U susretima kojih smo dio, papa Franjo nas upoznaje sa životnim pričama i ljudima. Franjo nam otkriva izvorni život kroz razne staleže, bez

šminke. Te situacije nisu ekskluzivne, nedodirljive. Toliko su svakodnevne i uobičajene, da postaju posebne i veličanstvene jer ih je papa Franjo velikodušno s nama podijelio. Na audijenciji s kardinalima u Klementovoj dvorani, subraću je obavijestio o srčanom udaru kardinala Jorge Maria Mejia prenijevši i njegove pozdrave iz klinike Pija XI., gdje ga je i osobno pohodio. Ovaj papa Urbi et Orbi prepričava situacije, crtice o ljudima iz svakodnevice, od kardinala do nona. Iako učen i uman, obrazovan i književan, papa križem, cipelom, reverendom, ali i rječju, želi odvratiti od sebe i veličine svoga znanja. Ne bi htio ičim privući pažnju, i opet suprotan učinak. On bi se 'samo' razdavao. Papa Franjo je glasnogovornik malenih veličina. S njim upoznajemo razna lica i vidimo da je u bazi puno 'običnih', velikih propovijednika. U crkvi sv. Ane ukazuje na svećenika koji u Urugvaju radi s djecom s ulice i poziva na molitvu za njega. Franjo s prozora svoje radne sobe u prvom Angelusu pokazuje kako on ne želi biti centrala, nego antena, posrednik. Počastio je svog subrata, kardinala Kaspera, spominjući misao iz njegove knjige koju čita: Milosrđe mijenja svijet i svijet čini manje hladnim. A otkrio nam je i misao gospode koja mu je prišla za isповijed: Kada Gospodin ne bi oprštao, svijeta ne bi bilo. Poslanice pape Franje su u znaku ljudi s Puta, poput tragatelja Zakeja i Nikodema, ili malenih ljudi koji su postali biblijski veliki jer su se sagnuli, prišli, pomogli, pomilovali, poput Šimuna i Veronika. Papa Fra-

njo ne piše unaprijed puno po papiru. On najraskošnije slika i pripovijeda (o) živim ljudima. Njegova arhiva nije u registratoru, nego u srcu čovjeka. To se ne protokolira pod rednim brojem, nego u knjizi Ljubavi u Vječnosti.

Franjo prepoznaće ljude i sredine u koje dolazi

Papa se obratio najprije Rimu. On će u svijet s Rimom i iz Rima. Papa završava svoj prvi Angelus kako je započeo i svoj prvi Urbi et Orbi. Njegova prva rečenica iz lođe sv. Petra nije da je dužnost konklave Crkvi dati papu. Nego: „Poznato vam je da je dužnost konklave Rimu dati biskupa“. Nakon zahvale za doček, papina treća rečenica u prvom Urbi et Orbi glasi: „Biskupijska zajednica Rima ima svog biskupa: hvala!“. I tu je, u samom početku, u znaku pokreta i koraka: „A sada započinjemo taj put: biskup i narod. Taj put rimske Crkve koja predsjeda u ljubavi svim Crkvama“. Svjetu želi bratstvo, ali se najprije obraća mjestu gdje je došao. Koliko današnji svijet poštaje sredinu u koju dolazi, u kojoj se nalazi i živi? Koliki osvajaju mjesta, ljude i zemlje za izrabljivanje, ne za služenje i susrete? Papa Franjo prepoznaće i poštaje individualnost, egzistenciju Rima: „Želim da vam ovaj put Crkve koji danas započinjemo bude plodonosan za evangelizaciju ovog tako lijepog grada. Sutra ću se poći pomoliti Majci Božjoj da čuva cijeli Rim“. Toliko mu je stalo do biskupa Rima. Koji izraz blizine, kolika svijest i želja za bliskošću pastira i naroda?

Tango, Messi i Majka Terezija

To milo stvorene koje poštaje prvu razinu ljudskosti obraćajući se čovjeku dobre volje, jer ne slušaju ga samo vjernici, nakon prvog Angelusa opet će ponizno o rimskej adresi: „Molite za mene, molim vas. Ponovno grlim sve vjernike Rima i proširujem taj zagrljaj na sve vas koji dolazite iz raznih krajeva Italije i svijeta. Izabrao sam ime zaštitnika Italije, sv. Franje Asiškog, i to učvršćuje moju duhovnu povezanost s ovom zemljom iz koje moja obitelj vuče korijene“. Kad se tako sjedini i poštaje korijen na koji je došao, ne samo korijen svog obiteljskog pori-

hekla, nego i rezidencijalni korijen Katoličke Crkve, papa širi horizont i privlači cijeli svijet. Opet (is)korak, hod, put. Izlazak, poput Abrahama. „Ali Isus nas je pozvao da postanemo dio nove obitelji: svoje Crkve, u toj Božjoj obitelji, kročeći zajedno na putu Evanđelja“. Franjo do kraja kroči do srca ljudi. Nakon slavljenja otajstva ljubavi, euharistije za stolom Gospodnjim, papa Franjo pruža ruku do agapea, obiteljskog stola. U nedjelju nakon što su ga kardinali prepoznali kao najljepšu duhovsku smirnu svjetu ovoga vremena, za vrijeme blagovanja svog obroka i cijelog Dana Gospodnjeg, mogli smo reći: ‘Znaš tko je s nama? Papa Franjo’. Ušao je među nas po riječima: ‘Ugodna nedjelja i dobar

ručak svima! Kao prvi put s pozdravima Dobra večer i Laku noć. Čovjek nadasve. Dopire direkt u srce. Dotiče i grli osobnim, blagim i živahnim pokretima. Tango je to. Pravi, izvorni, privlačan, argentinski! Jorge Mario Bergoglio osvaja istinskim duhom služenja bl. Majke Tereze na stolici Petrovih nasljednika. Talentiran za bliske odnose s ljudima, kao što je u dodiru s loptom zlatna kopačka njegovog zemljaka Lionel Messija. Svakodnevnicu je promovirao u čudesnost! Jednostavnost pape Franje glamuroznija je od crvenih tapeta. Zar ljudskost tako iznenađuje? Papa Franjo ulazi u svakoga zato što čovjeka podržava, s čovjekom – Hoda! U običnim, jednostavnim, crnim cipelama.

Ines Grbić (iz: *Papa Franjo Facebook*)

Marija i Papê: molitva ružarija

Ružarij (krunica), specifičan oblik molitve Mariji koja je rasprostranjena u Rimokatoličkoj crkvi, uvijek je bio podržavan primjerom i riječima papâ. Rođen je iz ljubavi i povjerenja koje kršćani imaju prema Mariji, Majci Gospodinovoj. Tko moli (krunicu), osjeća radost ponavljanja Bl. Djevici Mariji riječi andelova navještaja i Elizabetina pozdrava. Ponavljanjem ovih riječi, na neki način, participiramo i u radosti iznesenoj u Marijinu hvalospjevu *Veliča*.

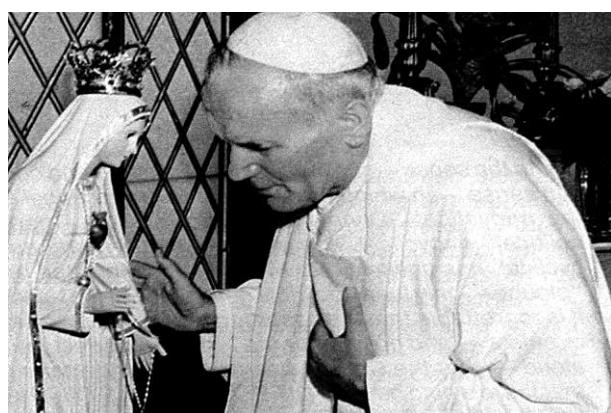
Divljenje i pohvale Mariji braniteljici, u sрcima vјernika, vјera u njezinu pomoć, ono su čime se Crkva utječe Majci Gospodinovoj da moli svoga Sina za nas. Poradi svetosti i dobrote Marijine zazivamo njezin zagovor danas i u

trenutku naše smrti. Evo nekih razloga koji nas potiču da uzmemo krunicu u ruke i da se pri-družimo odanoj i „vječnoj“ molitvi.

U današnje je vrijeme potrebno nastaviti izgovarati riječi molitve Mariji, osobito njezina ružarija, ne samo za mir u svijetu, nego i za miran suživot vјernika različitih religija. Na osobit način potrebno je moliti Majku Crkve da nas nauči svjedočiti Krista dijalogom, gledati neprijatelje, one iz prošlosti i one sadašnje, s velikim mirom i povjerenjem u njegovu pomoć, da nas pouči da među nama kršćanima i sa židovima i muslimanima pronađemo zajednički jezik, smisao i snagu koju može dati jedino vјera u Boga.

Kršćani moraju nastaviti „izgovarati“ mnoge ružarije! Ovo je stalni poziv papâ koji su se izmjenjivali kao Petrovi nasljednici. Tako od Marije i papa Benedikt XVI. moli zdravlje bolesnima, mir ljudima te povjerava budućnost evangelizacije.

Ivan Pavao II. je pozivao, putem ružarija, na kontemplaciju i slušanje Riječi. To je bila njegova omiljena molitva koja je oblikovala ritam njegova dana. Pavao VI. je pozivao da se pažnja usmjeri na Mariju, Majku Gospodinovu: da se moli ružarij s Marijom, kao Marija,

koja je više od ostalih razmišljala o Isusu, koja mu je vjerovala, koja ga je voljela, koja ga je naslijedovala. Krunica je, dakle, čin vjere i ljubavi za Isusa, plod Marijine utrobe. Za Ivana XXIII. nije dovoljno preporučiti samo recitiranje ružarija usnama, nego umom usmijerenim na istine vjere i srcem punim zahvalnosti.

Na isti su način, prije njih, Leon XIII., Benedikt XV. i Pio XII. poticali kršćane da mole ružarij kako bi izmolili od Gospe mir u svijetu i dobro obiteljima.

Krunica nas podsjeća na svetoga Pija V. koji je ustanovio blagdan Kraljice svete krunice kako bi izrazio i potaknuo vjeru u Mariju, kojoj se pripisuje oslobođenje od prijetnje muslimana.

Evo još nekoliko poticajnih riječi papa prošloga stoljeća koje potiču na dobro moljenje krunice:

„Marija uništava naše pogreške... pod jednim uvjetom, da vjernici često mole krunicu“ (Pio IX.).

„Ova je molitva čudesno pogodna da bi se nahranile duše i odgojile u njima ljubav i vrlina“ (Benedikt XIV.).

„To je najmoćnije sredstvo za nadvladavanje krivovjerja i očuvanje vjere“ (Leon XIII.).

Ona je više božanskoga nego ljudskoga podrijetla, učio je Pio XII. i rekao: velika je nada da ćemo svetom krunicom odgovoriti i izlječiti zla koja pogadaju naše vrijeme.

Za papu Ivana XXIII. krunica je bila velika javna i univerzalna molitva koja zadovoljava potrebe prosječnih i onih izvanrednih u Crkvi, naroda i cijelog svijeta (1963.).

Za Pavlu VI. molitvom krunice gledamo u Kristu, u slikama njegova života i njegove teolo-

gije, ne samo s Marijom, nego koliko je moguće kao Marija.

Prisjetimo se onoga što je Ivan Pavao II. rekao članovima Vječnoga ružarija u travnju Svetе godine: „Nastavite voljeti i širiti krunicu na mjestima na kojima se nalazite i živite... krunica je molitva kojom se formira škola evanđelja... pripremit će vas za život, učiniti vas dragima Mariji i obraniti vas od svake zamke zla.“

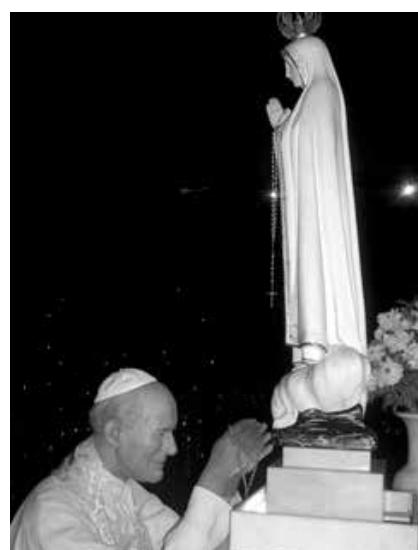
Završavamo s onim što je rekao nezaboravni papa Ivan Pavao I. (1978.): „Krunica je pogled upućen Mariji što se postupno širi kako molitva napreduje. Recitirana uvečer, roditelji zajedno s djecom, vrsta je obiteljske liturgije.“

p. Eugenio Zabatta, OP

(P. Eugenio Zabatta, *Maria e i Papi: la preghiera del Rosario*, iz: p. Eugenio Zabatta (direttore). Il Rosario Perpetuo. XXVIII (1)

2012. str. 19– 20)

Prijevod: s. Ivana Pavla Novina, OP

KRONOLOŠKE ZABILJEŠKE IZ TAJNIŠTVA KONGREGACIJE

Drage sestre,

nedavno nas je sve iznenadila vijest odreknuća papinske službe Benedikta XVI. Još su nam svježa sjećanja na njegov boravak u Zagrebu kada su ga mladi na Trgu bana Jelačića s oduševljenjem dočekali i u tišini zajedno s njim molili pred Presvetim. Vjerujem da će sve što je Papa naučavao i neumorno pisao ostati ne samo zapisano na papiru nego i promišljano i življeno te da će ostaviti duboke tragove i čvrste temelje vjere za čiju se ispravnost i istinsko življenje neumorno zalagao. Dok Bogu zahvaljujemo na papi Benediktu XVI., molimo i za njegova nasljednika da bude onakav kakva Crkva danas treba, da bude vjeran Kristu i stamen u vjeri i ljubavi!

U vremenu smo korizme koja nas potiče na obraćenje, na vjernost Kristu, na promišljanje o vrijednostima našega života i o velikoj, neizmjernoj ljubavi Božjoj prema nama. Čitav naš život treba biti zahvala na daru Isusa Krista! Isus Krist je središte našega života, cilj kojemu idemo, smisao našega postojanja i našega zvanja. Sav naš rad i djelovanje usmijereni su njemu na slavu pa i ova događanja koja su u ovoj kronici zapisana dio su tih nastojanja.

Evo nekih od događanja u protekla tri mjeseca:

15. PROSINCA č. majka, s. Dolores Matić, imala je službenu vizitaciju u Veloj Luci.

19. PROSINCA u župnoj crkvi Krista Kralja u Zagrebu djeca iz DV Bl. Hozana imala su proslavu Božića.

20. PROSINCA u Domu kulture u Korčuli bila je božićna priredba DV *Andđeli čuvare*.

OD 25. DO 28. PROSINCA u našoj kapeli u Korčuli provincijal fr. Anto Gavrić predvodio je euharistijsko slavlje.

3. SIJEČNJA održana je redovita sjednica Vijeća u Zagrebu.

4. SIJEČNJA č. majka s. Dolores Matić imala je službenu vizitaciju u Pregradu.

OD 9. DO 11. SIJEČNJA u Zagrebu je održana Katehetska zimska škola za vjeroučitelje. Bile su s. Jaka Vuco i s. Zlatka Martinović.

OD 5. DO 12. SIJEČNJA održane su duhovne vježbe u Korčuli koje je predvodio fr. Jozo Čirkو, OP.

23. SIJEČNJA održana je tribina o zdravstvenome odgoju u Dubrovniku na kojoj su bile s. Anita Sučić, s. Barbara Bagudić i s. Sara Tkalčec.

24. SIJEČNJA održana su školska natjecanja iz vjeronauka. Tema ovogodišnje Vjeronaučne olimpijade je: „Sv. Dominik i Red propovjednika“.

26. SIJEČNJA u Dubrovniku proslavljen je Dan posvećenoga života za dubrovačku biskupiju. Prof. Ivan Dugandžić je održao predavanje na temu „Redovnici i redovnice – svjedoci vjere u Godini vjere“. Euharistijsko slavlje u katedrali, gdje nas se okupilo oko 150, predvodio je dubrovački biskup mons. Mate Uzinić, a liturgijsko pjevanje animirale su naše sestre.

OD 3. DO 9. VELJAČE održane su duhovne vježbe u Zagrebu. Voditelj je bio o. Milan Lojić, lazarist.

OD 7. DO 12. SIJEČNJA u našemu samostanu u Korčuli održana je biblijska škola za dominikanske novake i novakinju. Voditelj je bio fr. Srećko Koralija, regens studija HDP. Tema je bila „Matejevo Evanđelje i Pavlove poslanice“.

11. VELJAČE papa Benedikt XVI. najavio je odreknuće od papinske službe.

13. VELJAČE započela su korizmena predavanja srijedom „Korizma na Peščenici“ pod motom: „Neka mi bude po tvojoj riječi“ (Lk 1,38): Marija – kontemplacija i propovijedanje Riječi.

19. VELJAČE održana su natjecanja iz vjeroučaka na županijskoj razini. U Dubrovniku su sudjelovale ekipe iz OŠ Vela Luka pod vodstvom s. Tješimire Bešlić, koji su osvojili drugo mjesto, te OŠ „Petar Kanavelić“ Korčula, pod vodstvom s. Anite Sučić, koji su osvojili 6. mjesto. Na srednjoškolskom natjecanju drugo mjesto je osvojila ekipa iz Srednje škole „Petar Šegedin“, pod vodstvom s. Barbare Bagudić. U ekipi su bile i naše dvije kandidatice: Mirna Bosnić i Katarina Rašić. Svima čestitamo na uspjehu.

19. VELJAČE na županijskom natjecanju iz vjeroučaka, na poziv s. Jake Vuco, predstojnice Katehetskoga ureda šibenske biskupije, bila su četvorica naših dominikanskih bogoslova koji su svojom prisutnošću i sudjelovanjem u programu djeci i mladima posvjedočili tko su dominikanci i kako oni danas žive.

23. VELJAČE održana je redovita sjednica Vijeća u Korčuli.

OD 26. VELJAČE DO 1. OŽUJKA održan je seminar za članice HKVRPP-a u Buškom Blatu. Tema seminara bila je „Identitet redovništva

danas“. Voditelj je bio o. Jakov Mamić. Na seminaru je bila č. majka s. Dolores Matić.

28. VELJAČE sveti otac Benedikt XVI. povukao se s papinske službe. Diljem Hrvatske slavljeni su mise zahvalnice za njegovo dosadašnje služenje Crkvi, a k nebu upravljamo žarke molitve za novoga Kristova namjesnika na zemlji.

2. I 3. OŽUJKA u Korčuli je neuropsihijatar, dr. Vladimir Gruden, održao predavanja sestrama na temu „Komunikacija, mir i sreća“ te roditeljima djece iz vrtića i vjernicima kojih je bilo pedesetak na temu „Zdrava obitelj“.

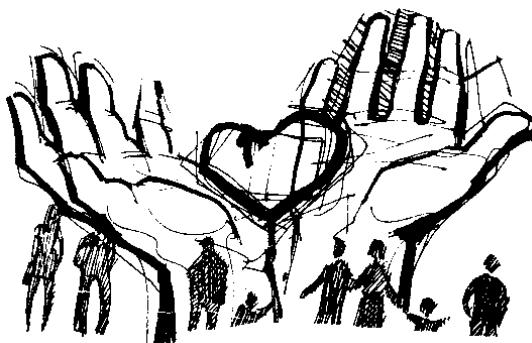
OD 5. DO 8. OŽUJKA održan je seminar za kućne poglavarice u Buškom Blatu. Tema seminara bila je „Identitet redovništva danas“. Voditelj je bio o. Jakov Mamić, karmelićanin. Na seminaru su bile: s. Katarina Maglica, s. Metoda Alajbeg, s. Estera Plavša, s. Aurelija Barišić i s. M. Goreti Milanović.

6. OŽUJKA s. Kristijana Remetin je obranila magistarski rad u Mostaru i stekla zvanje magistra predškolskoga odgoja. Čestitamo!

9. OŽUJKA održan je stručni skup u Dubrovniku za vjeroučitelje u osnovnim i srednjim školama. Tema stručnoga skupa bila je „Aktualnost dijaloga među kršćanskim Crkvama“. S. Blaženka Rudić bila je voditelj jedne pedagoške radionice za srednju školu na temu „Vjerouau u službi odgoja za ekumenizam“.

NAŠE BOLESNICE

U Zagrebu je, 7. veljače, imala moždani udar s. Tereza Šarić. Njezino dosta teško zdravstveno stanje preporučamo svima u molitve.

NAJAVE

- **16. I 17. TRAVNJA** održat će se 42. vijećanje redovničkih odgojitelja i odgojiteljica u Duhovnom centru „Marijin dvor“ u Lužnici. Tema: „Zavjet čistoće življen u suvremenom svijetu“.
- **OD 2. DO 5. SVIBNJA** bit će drugi turnus seminara za kućne poglavarice u Buškom Blatu.
- **10. I 11. SVIBNJA** održat će se redoviti godišnji seminar za sestre juniorke u Duhovno-obrazovnom centru „Marijin dvor“ u Lužnici. Voditelj seminara je dr. don Ivan Bodrožić, a tema je „Vjera i svjedočanstvo života u današnjem svijetu“.

Duhovne vježbe

Duhovne vježbe u Zagrebu:

od 28. travnja do 4. svibnja. Voditelj: o. Damir Šokić, OP

Duhovne vježbe u Korčuli:

od 8. do 14. rujna. Voditelj: p. Niko Bilić, SJ.

Samostan sv. Katarine Sijenske –Split
NOVI TELEFONSKI BROJEVI SAMOSTANA:

Tel. 021/ 536-464

Fax . 021/ 277-196

Direktni telefonski brojevi sestara po sobama:

s. PAVLA (021) 277-186
s. JELKA (021) 277-185
s. FIDELIS (021) 277-190
s. CELESTINA (021) 277-189
s. KLARA (021) 277-188
s. JORDANA (021) 277-192
s. DINKA (021) 277-187
Sestre Studentice (021) 277-183

Kuhinja (021) 277-194
Rekreacija (021) 277-193

21. LIPNJA – POČETAK XVIII. VRHOVNOG ZBORA

Sve sudionice XVIII. Vrhovnog zbora trebaju biti u Korčuli 20. lipnja navečer.

ČLANICE XVIII. VRHOVNOG ZBORA, KORČULA - 2013.

PO DUŽNOSTI

- s. DOLORES MATIĆ - *vrhovna glavarica*
- s. MARINA PAVLOVIĆ, S. JAKA VUCO - *vrhovne savjetnice*
- s. CECILIIA ŠKRILJEVEČKI, S. RAHELA RUKAVINA - *vrhovne savjetnice*
- s. KATARINA MAGLICA - *predhodna vrhovna glavarica, vrhovna ekonoma*
- s. MIHAELA VIHER - *učiteljica novicijata*
- s. ANTONIJA MATIĆ - *učiteljica juniorata*

PRIORE I ODASLANICE FORMALNIH SAMOSTANA

	Priore	Izabrane odaslanice
ŠIBENIK:	s. LINA JUKIĆ	s. IVANA PERKOV
SPLIT - sv. MARTIN:	s. ESTERA PLAVŠA	s. VJERA JAGNJIĆ
KORČULA:	s. KATARINA MAGLICA	s. BLAŽENKA RUDIĆ s. SARA TKALČEC
ZAGREB:	s. SLAVKA SENTE	s. ANA BEGIĆ s. VLADIMIRA ANTOLIĆ
SPLIT-ŠKRAPE:	s. PAVLA NEGOVEC	s. FIDELIS JAGNJIĆ
SUBOTICA:	s. M.TEREZA MAČKOVIĆ	s. BORISLAVA MALAGURSKI

ODASLANICE BIRAČKIH SKUPINA

PRVA SKUPINA:	(Dubrovnik-Gruž, Dubrovnik-Grad, Vela Luka) s. METODA ALAJBEG i s. TJEŠIMIRA BEŠLIĆ
DRUGA SKUPINA:	(Pregrada, Zagreb- Maksimir, Virje) s. JOSIPA PETROVIĆ i s. BERNARDICA JURIĆ
TREĆA SKUPINA:	(Split- sv. Dominik, Hamburg, Montreal) s. JANJA MARTINOVIĆ, s. LEONIJA BRALIĆ

Vjerujemo da Bog vodi i upravlja ovim svjetom i svacijim životom, vjerujemo da je On pobijedio smrt, grijeh i zlo, zato imamo nadu i razlog za sreću i radost!

Svim sestrama i braći od srca želim blagoslovjen Uskrs i ove svete dane! Aleluja!

s. Rahela Rukavina

Sabrala, prevela i priredila s. Slavka Sente

PISMO UČITELJA REDA O LITURGIJSKOM SLAVLJENJU ČASOVA Laudare, Praedicare, Benedicere – Slaviti, propovijedati, blagoslivljati

Pjevati liturgiju, sat za satom, znači omogućiti da se u žamoru svijeta čuje uvjerenje da je svijet spašen. To i za propovjednike znači, sat za satom, staviti se pod znak onoga što animira naše posvećenje Riječi: želja za spasenjem svijeta. Mi donosimo te težnje svijeta u molitvi zagovora, koja je tako važna u našoj tradiciji. Od Dominikova krika: "što će biti s grešnicima?" zagovor je naime specifična značajka naše duhovne i molitvene tradicije.

Predraga braćo i sestre,

"Kamo idete, gospodine Henriče? On reče: 'Idem u Betaniju.' (Knjižica/Libellus, br. 75). "Mi iznenada, ali vrlo zgodno, dođosmo među njih, svukosmo starog, a obukosmo novoga čovjeka, tako da smo mi djelom ispunjavali ono što su oni pjevali."

Bilo je to na Pepelnici, i braća Henrik, Leon i Jordan uđoše u Red, "kuću poslušnosti". Na taj su način upisali svoj poziv braće propovjednika u dinamiku uspona prema Uskrsu i ukorijenili ga u zajedničko slavljenje liturgije. Na početku "vremena kroz godinu", nakon slavlja Uskrsa i Duhova, u svjetlu te epizode iz života naše prve braće, upućujem vam ovo pismo o našem zajedničkom slavljenju liturgije (ACG Rim 2010., br. 79).

Neću se usredotočiti na nužnost i naše obećanje zajedničkog slavljenja liturgije

časova: svatko od nas poznaje Konstitucije Reda i pisma proglašenja različitih liturgijskih knjiga Vlastitih slavlja OP, štoviše, svatko je od nas već iskusio što u njegovu životu može predstavljati nedostatak vjernosti tom slavljenju. Gradeći svoj osobni i zajednički redovnički život na zajedničkom slavljenju, odlučujemo se da ne podvrgavamo strpljivu izgradnju jedinstva naše zajednice arbitrarnom subjektivizmu svakog pojedinca.

Također ne bih želio inzistirati na oblicima tog slavljenja: putujući Redom tijekom godinu i pol, uvidio sam kako može biti velika raznovrsnost oblika, ali isto tako koliko se može tkati jedinstvo zajednice i provincije njegovanjem liturgijskog slavlja. Potrebna su nam lijepa liturgijska slavlja, jer zajedničko nam je da crpimo radost iz kvalitetnih slavlja čak i kad su ona jednostavna, dok izlazimo iscrpljeni, napeti i katkad potišteni s nesnosnih slavlja bilo zbog pretjeranog formalizma, bilo zbog pretjerane nehajnosti.

U oba slučaja postoji opasnost da se središte slavlja premjesti i da zanemarimo Krista a okreneemo se sebi samima. Želio bih radije podsjetiti nas na dvije jednostavne i radikalne točke. Prvo, naše je zajedničko slavljenje poput niza putokaza koji označavaju sve ono što bismo željeli da bude naš život predan propovijedanju: put obraćenja, od Pepelnice

do svjetlosti Uskrsa, prijelaz od staroga čovjeka k čovjeku rođenom iznova iz milosti Daha života Usksloga.

Druga točka podsjeća na izraz koji koristi blaženi Jordan: zajedničko

liturgijsko slavljenje je mjesto gdje možemo crpsti na vrelu poslušnosti, poslušnosti otajstvu Riječi koja dolazi "suobličiti se" čovjeku kako bi se čovjek mogao suobličiti Bogu. Zajedničko slavljenje ujedinjuje nas u poslušnosti Riječi koju smo molili milost da nas posveti ("Posveti ih u Istini. Tvoja je Riječ istina").

Tada se slavljenje pokazuje kao izvor naše poslušnosti pozivu na "propovijedanje", na "evangelizaciju Riječu Božjom" i time kao izvor našeg jedinstva. Kao "kuća poslušnosti" naše nas liturgijsko slavljenje poziva da se iznova odazovemo pozivu na jedinstvo koje želim razmotriti s tri točke gledišta.

Slavljenje jedinstva u Riječi

Kada je svatko od nas bio zahvaćen nutarnjim uvjerenjem da želi dati svoj život za propovijedanje u Redu, bio je istovremeno ganut radošću da može moliti s braćom i sestrama, slušati s njima Riječ i dopustiti joj da uđe u njega i postupno se nastani u njegovim riječima, blagoslivljati i zazivati Onoga koji neprestance ulazi u srce svijeta. Najčešće molimo u koru, raspoređeni oko središnjega praznog i otvorenog prostora, posebno otvorenog da primi Onog koji dolazi.

Ne idemo u kor ponajprije kako bismo ispunili obvezu koju smo prihvatili: okupljamo se u koru kako bismo zajedno čekali Onoga koji dolazi, primili ga i iznad svega, naučili prepoznati Ga. Liturgijsko slavlje, koje se ponavlja više puta dnevno i s braćom, treba biti vrijeme kada Riječ, a ne mi, dolazi u središte, da nas prožme, da ojača našu želju za darivanjem svoga života kako bismo ga još bolje darovali, što više, jer to ne bismo mogli učiniti sami.

Slavlje koje se ponavlja svakog dana i svakog liturgijskog časa, daje nam hrabrost da se izložimo Riječi, da slušamo riječi Svetog pisma i molitve tradicije, da se naviknemo na bliskost koju bi Riječ htjela imati s nama, da po riječima Svetoga pisma raspoznamo lice Sina koji se objavljuje i koji je sami izvor posluha. Osjećamo neprestance potrebu prikupiti snage, obnoviti srce, a upravo u liturgijskom otajstvu znamo da to možemo učiniti ili bolje rečeno možemo zazivati Gospodina da on to učini u nama. No koje se djelo milosti vrši u nama, pojedinačno i skupno, po liturgijskom slavlju?

Usudio bih se reći najprije da nas svako slavlje časoslova vodi da iznova usidrimo svoj život u one geste naše profesije. Što tražite? Milosrđe Božje i vaše. Koga to od nas nije duboko dirnuo početak slavlja Povečerja, dok odjekuje upit koji prethodi profesiji, a mi se stavljamo u Božju prisutnost, i u nazočnosti braće primamo ponovno sigurnost milosrđa i oprosta što nam daje hrabrosti da podignemo pogled? Ne počinje li uostalom svaki Čas tim pozivom u pomoć Onomu koji jedini može podržavati naš život, naše bratstvo, naše propovijedanje?

Svi znamo da ima katkada dana na koje nismo ponosni, dana kada bismo željeli da smo bili pravedniji, bliži, pozorniji, dana kada smo manje zadovoljni s onim što radimo ne očekujući nikakvu pomoć od Gospodina. Ima dana kada je nedostao zanos započeti iznova, radicalnost odgovora i velikodušnost darivanja. Molitva časoslova, "posvećenje časova", čin je vjere da je ipak, unatoč našim promašajima, Bog prisutan. Tu sigurnost slavimo doksologijom za doksologijom, naklonom za naklonom. "Ustanite", odgovorili su nam na dan polaganja zavjeta. "Ustanite", te je riječi čuo i blaženi Jordan te ostavio staroga čovjeka kako bi obukao novog čovjeka.

Intuicija tih mladića koji idu u kuću Betaniju pokazuje nam da je put, koji se otvara na dan naše profesije, put koji nas vodi prema Uskrsu. Liturgijsko slavlje Časova upisuje to otajstvo Uskrsa u najobičniji dio svakoga našeg dana i umata naše vrijeme u vrijeme koje nas nadila-

zi, a ipak nas daje nama samima. To je vrijeme obećanja saveza, o kojemu se govori u Svetom pismu i pjeva u Psalmima, riječi koje smiruju i nama pomažu da nas smiruje ta Prisutnost svakog trenutka u kojem nama govori i ospozobljuje nas da odgovorimo na taj poziv. Vrijeme je to nazočnoga Krista kojeg prepoznajemo u svjetlu onih koji su bili prvi svjedoci njegove Prisutnosti i njegova otajstva.

Vrijeme je to ljudskoga roda koji se, prepoznajući Uskrsloga, usuđuje s braćom iz Emausa moliti ga da ostane s njima. Liturgiju časova slavimo dan za danom, i tijekom svakog dana, zato da ta Prisutnost stvarno i snažno prožme naše vrijeme i da postane mjesto u kojem odjekuje to otajstvo. Obući novog čovjeka doista znači dopustiti da Kristovo otajstvo zamijeni odjeću starog čovjeka. Znamo, a tradicija Reda traži (i Konstitucije to zahtijevaju) da, u središtu slavlja Časova, braća slave euharistiju i da to čine zajedno u samostanskoj misi.

Trebamo iznova razmotriti snagu tog zahtjeva, kojeg uostalom brojna naša braća ističu dok propovijedaju duhovne vježbe u redovničkim zajednicama: bratsko zajedništvo se ukorjenjuje, nalazi svoju snagu i radost u euharistijskom slavlju bratske zajednice. Događa se da braća po službi moraju slaviti misu u svojoj župi, s tom i tom skupinom, ... No za nas mora ostati pitanje slavlja euharistije zajednice, ne najprije kao moguće slavlje za svakog svećenika ukoliko nije imao prigodu tog dana slaviti "svoju" misu, nego prijeko potreban poziv svakome bratu, bio on svećenik ili ne, da primi svoj život, da primi svoj dar samoga sebe iz euharistijskog zajedništva s braćom.

"Ostani s nama, Gospodine..." Neka nam zajedno tumači Pismo, ražari naše srce i učini ga nestrpljivim da ga slijedi u apostolskom hodu! Zajedničko euharistijsko slavlje trebalo bi nas učiniti nestrpljivima da uistinu živimo zajedno, ukorjenjujući svoje propovijedanje u jedinstvo zajednice braće. A to primamo dan za danom iz kruha kojeg lomimo i čaše koju dijelimo.

Slavlje jedinstva u bratstvu

Liturgijsko slavlje Časova treba biti bratski događaj u zajednici. Kako prolaze godine i stoljeća, liturgijsko je slavlje možda pomalo poprimilo oblik opservancije, vid redovitog života u kojemu sudjelujemo, formalnog obreda kojeg treba ispuniti kao da ispunjavamo obveze sa check-liste pojedinog dana. No ako, slaveći Časove, slavimo dolazak Uskrsa (dok izlažemo posmrtnе ostatke tek preminulog brata u koru čekajući njegov sprovod, to ne znači toliko da bude još s nama nego da onoga koji nije više među nama predamo Onome koji dolazi među nas, da ga On nosi u svoj Uskrs), onda smo daleko od formalizma i obveze ispunjavanja obreda da "izmolimo svoj oficij".

Uskrs nas treba požurivati da dolazimo na oficij, otajstvo uvijek iznova darovanog života treba nas učiniti nestrpljivima za taj susret, radost bratskog života zapečaćena u euharistijskom slavlju okuplja nas na zajedničko slavlje nade dolaska Riječi spasenja. Mi zapravo slavimo dolazak Riječi kao tajne, izvora, temelja našega bratstva. Ne omogućuje li nam okupljanje u koru više puta dnevno da se podsjetimo na nedokučivo otajstvo milosti? On dolazi da progovori svijetu i nama, da nam dadne snage

i riječi kako bismo i mi mogli njemu govoriti.

Ostavljamo svoje govore, svoje mudrosti i sve ono što mislimo da tako dobro poznajemo, i dopuštamo njemu da govori. Više puta dnevno trebamo moliti otajstvo pronalaska Isusa u Hramu: On je jedini koji poučava, koji otkriva smisao Pisma! Liturgijsko slavlje je neprekidna nit naših dana na kojoj je upisano "posvećenje istini, koja je Riječ", posvećenje na koje se međusobno podsjećamo, u kojem se međusobno podupiremo, u kojem se dajemo jedni drugima.

Liturgija Časova, kaže tradicija, na neki način kronološko vrijeme posvećuje Bogu; u svom ponavljanju i trajanju ona posvećuje naše nutarne "trajanje" istini koja je Riječ koja dolazi. U tom vidu naše nas Konstitucije pozivaju da svoje zajednice temeljimo na zajedničkom slavlju euharistijskog otajstva (KKN 3). Možemo biti posebno velikodušni o prvom i šestom času; možemo se o trećem ili o devetom času suočiti s apostolskom ili osobnom malodušnošću.

No ima uvijek pogodan čas kada je vrijeme da na izvoru darovanog života crpimo snagu i radost kako bismo i mi davali život koji primarno, sa žarkom željom u srcu za spasenjem svijeta. I ovdje bi se, naravno, moglo još iznijeti pri-govore, kao npr. broj misa koje treba slaviti na određenim apostolskim i pastoralnim mjestima ili npr. pitanje obreda po kojem bismo htjeli slaviti. Red se temelji na zajedničkom slavljenju otajstva koje je u središtu svega otajstva i treba nas sasvim odvraćati od napasti relativizma, koji pridaje veću važnost našem osobnom radu ili opredjeljenjima negoli onomu što je temelj naše zajednice.

Postoji jedinstvo između slavlja Liturgije koja posvećuje Časove i euharistijskog slavlja koje utemeljuje zajedništvo, kao što postoji je-

dinstvo, u odvijanju apostolskog života, između propovijedanja na putovima svijeta i službe ljubavi dane svijetu. Postoji duboko jedinstvo, koje nam daje život, između liturgijskog slavlja Časova, apostolskog dijaloga i strpljivog studija, jer uvijek se za nas radi o bdijenju kako bismo prepoznali i dočekali Riječ koja dolazi. Tražeći zajedno kako živjeti od toga jedinstva, slavimo prisutnost među nama Onoga u čije ime želimo ponuditi nadu spasenja.

Slavlje jedinstva dobivenog za spasenje svijeta

U središte zajednice koja je okupljena za slavlje i po slavlju ne samo da dolazi Krist, nego također ulazi i svijet. Slavlje je naime trenutak u kojem se u bratstvu njeguje ljubav prema svijetu. O Dominiku kažemo da je govorio o Bogu ili s Bogom, govoreći o ljudima Bogu i o Bogu ljudima. O njemu kažemo da je bez prestanka zagovarao svijet. Liturgijsko slavlje Časova je u pravom smislu riječi mjesto gdje naše zajednice pred Boga donose težnje svijeta kojemu smo poslani kao propovjednici. Mi ih već nosimo, preuzimajući riječi psalama koji s tolikom umjesnošću izriču čovjekove želje, njegove težnje za spasenjem te ponekad i njegova nerazumijevanja onoga što je dio njegove povijesti.

Nosimo težnje svijeta onda kada, pjevajući psalme, prihvaćamo kao svoju povijest izabranoga Božjeg naroda da bismo bili narod za Boga te tako u svijetu znak obećanja da i svijet može postati "svijet za Boga". Bismo li se usudili reći da, pjevajući povijest naroda za Boga u središtu svijeta, otvaramo u suvremenoj povijesti otvor koji dopušta da se naš pogled uzdigne onkraj onoga što se čini kao već zapečaćena sudbina, onkraj onoga što se pojavljuje kao bezizlazna ili ap-

surdna ali definitivna prepreka u hodu svijeta? Pjevamo obećanje Prisutnosti i Dolaska koje se ne bi prilagodilo "bezizlaznim situacijama u ljudskim očima", već naprotiv baca zrake Svjetlosti obećanja vječnosti na prilike određenog trenutka.

Pjevati liturgiju, sat za satom, znači omogućiti da se u žamoru svijeta čuje uvjerenje da je svijet spašen. To i za propovjednike znači, sat za satom, staviti se pod znak onoga što animira naše posvećenje Riječi:

želja za spasenjem svijeta. Mi donosimo te težnje svijeta u molitvi zagovora, koja je tako važna u našoj tradiciji. Od Dominikova krika: "što će biti s grešnicima?" zagovor je naime specifična značajka naše duhovne i molitvene tradicije. Izbor apostolskog života nosi u samom sebi kao posljedicu da kao svoje prihvaćamo suze i radosti svijeta, njegova nadanja i razočaranja, sigurnosti i sumnje.

Kao što posvećenje Riječi poziva da dopustimo Riječi da zahvati naš život, da ga prožme, podigne i nosi prema Ocu, tako i zajednička sudbina sa svijetom treba nas nastaniti i pozivati neprestano novim shvaćanjima Obećanja, podići nam pogled prema Ocu da mu prikažemo očekivanja i potrebe svijeta. "Ne molim te samo za ove nego i za one koji će na njihovu riječ vjerovati." Taj dvojaki pokret, od zahvaćenosti po Riječi i upućivanja Bogu ljudske riječi koja želi biti odjek Kristove brige za svijet, taj dvojaki pokret nas "suobličuje" s Onim koji je otvorio put apostolskog života.

Jedna je te ista stvar uputiti svijetu Riječ Božju u kojoj bismo htjeli biti posvećeni i uputiti Bogu riječi svijeta, njegova nadanja i potrebe. Ponekad smo dosta plašljivi u svojoj zagovornoj molitvi, ili pak dosta formalni: ulog zaslužuje da se još više usudimo sudjelovati u molitvi zagovora koja je bitna značajka Dominikove duhovne škole, jer je to bila molitva Onoga kojega je kao propovjednik želio nasljedovati. Do-

minik je tražio da braća javno mole molitvu Časova.

Tako su naše zajednice, tijekom svakoga dana, pozvane otvoriti svoju molitvu dimenzijama svijeta, da pred Bogom budu odjek radoći i nadanja, teškoća i razočaranja svijeta. Liturgijsko slavlje je tako zauzeti dio našeg poslanja evangelizacije ("proširiti Crkvu dimenzijama svijeta"), ono je dimenzija naše propovjedničke službe. Zahvaljivati i slaviti Boga za nečuvanu ljubav koju je dao svijetu i

po kojoj bez prestanka podržava svoje stvorenje. Ponizno primati milost koju nam Bog daje da kod Njega možemo zagovarati svijet, govoriti mu o onima koji se povjeravaju u naše molitve.

Milost koju nam Bog daje da svoj život uložimo u molitvu koju mu upućujemo za spasenje svijeta. Po molitvi zagovora usuđujemo se vjerovati da nas Duh, dan za danom, unatoč nespretnostima naših riječi i našoj nedostojnosti, suobliče slici istoga Sina koji moli Oca: "Oče, želim da oni koje si mi dao budu također sa mnom, tamo gdje sam ja."

Zapravo, biti neprestance potresen otkrićem da je slavlje Časova, puštajući da svijet prodre u molitvu, svaki dan prilika da zahvaljujemo za posvećujuću Prisutnost Boga koji ulazi u svijet. Nismo li sazdani kao zajednica propovjednika po Duhu koji nas strpljivo suobličuje slici Onoga koji je jedini Propovjednik?

Dopustiti Njemu da naše nespretnе molitve ponese Ocu i u nas upiše želju za spasenjem za koje je On sam svoj život položio, i za koje bismo i mi željeli biti propovjednici. I tako podimo s Njim svaki dan prema Uskrusu i zazivajmo Duha za propovijedanje.

Rim, 31. svibnja 2012., na blagdan Pohoda
brat Bruno Cadoré
Učitelj Reda propovjednika
S francuskoga preveli:
Srećko Koralija, Mihael Tolj i Anto Gavrić

RAZGOVOR S FR. TIMOTHY RADCLIFFEOM

Za nedavnog boravka u Oxfordu, dominikanac Srećko Koralija susreo je Timothya Radcliffea, bivšeg Učitelja Reda propovjednika i priznatog teologa svjetskih razmjera te s njime vodio zanimljiv razgovor koji možete pročitati u nastavku:

Fr. Srećko: Oče Timothy, drago mi je što Vas mogu osobno susresti u Oxfordu, svjetski uglednom i povjesno značajnom studijskom središtu. Kako se osjećate ovdje kao bivši Učitelj Reda propovjednika? Imate veliko iskustvo i znanje o dominikanskom životu u različitim dijelovima svijeta. Kako je živjeti danas kao "običan" brat?

Fr. Timothy: Divno je biti dominikanac jer Učitelj Reda jest „običan“ brat. Nekoć me jedan kardinal došao posjetiti u Rim. Rekao mi je: "Sada znate kako je osamljeno na vrhu". Ja sam odgovorio da Učitelj Reda nije osamljen jer ne prestaje biti "običan" brat. Učitelj sam bio devet godina i bilo je to prekrasno razdoblje. Upoznao sam braću i sestre koji su bili veliko nadahnuće za moje poslanje te sam posjetio zanimljiva mjesta. Ali to je vrlo, vrlo iscrpljujuća služba, pa sam tako nakon devet godina bio sretan što je tome došao kraj. Drago mi je što sam opet među Crnim fratrima (op. prev. Black Friars je naziv za engleske dominikance). Zadovoljstvo je živjeti s našom mlađom braćom od koje mnogo učim. Često mi je potreban savjet

kad pišem o temi koja mi je slabo poznata, a takvih tema je mnogo, pa je zato dobro živjeti u kući studija. Uvijek ima netko tko će mi reći što valja pročitati.

Fr. Srećko: Kako snažna može biti istina Evanđelja u današnjem vremenu relativizacije vrijednosti? Čini mi se da je ponekad teško ljudima ponuditi 'jednu istinu' na tržištu tolikih vrijednosti. Ljudi su ponekad ravnodušni prema Evanđelju i ono je za njih samo jedna od mnogih istina koje mogu izabrati. U tome pogledu, čini mi se da možemo govoriti o krizi istine. Tko je dominikanac danas, je li on apologeta, treba li on svjedočiti i što treba svjedočiti? Kako propovijedati, a da se ne bude staromodan?

Fr. Timothy: Sveti Toma je rekao: "Ne gledaj tko je što rekao, već gledaj što je rečeno."(1) Moramo se očitovati o istini bez obzira tko istinu izriče. Istina je iznad svega, naravno, u Riječi Božjoj te u učenju Crkve, ali također u mudrosti naših suvremenika i to ne samo kršćana. Mi vjerujemo da je Krist Istina i da je u Njemu jedinstvo svih istina. Prema tome, ako otkrijem pronicljivost i mudrost u drugim religijama ili u ljudima koji nisu religiozni, onda moram obratiti pažnju na to jer bi tako mogao naučiti nešto o Kristu.

Na mene je snažno utjecao Cornelius Ernst, dominikanac engleske Provincije koji je bio podrijetlom iz Šri Lanke. Prije smrti napisao je u svoj dnevnik da je zahvalan što uz tradiciju Crkve "imam još jednu tradiciju koju gotovo jednako cijenim, u nekome pogledu i više, a to je tradicija ljudskog srca: romani, likovna umjetnost, glazba, tragedija. Ne mogu se složiti s tvrdnjom da Boga u duhu i istini može lju-

biti samo introvertirani pojedinac koji je odvojen od svega što može uznemiriti i napastovati njegovo srce. Mora biti moguće pronaći i ljubiti Boga u složenosti i bogatstvu ljudskog iskustva.”(2) Ponekad ću biti malo rastrgan između suvremene istine koja je uvjerljiva i istine moje vjere s kojom je, čini se, suvremena istina nespojiva. Moram li birati između ove dvije istine? Ne! Moram zadržati i jednu i drugu te strpljivo tražiti neki cjelovitiji pogled koji će biti temelj jedinstva jedne i druge istine. Ovo traganje zahtijeva mnogo strpljenja i molitve.

Fr. Srećko: U sadašnjem trenutku ekonomске krize (kao i od samoga početka našega Reda) dominikanci su zapravo “službeno siromašni”; uistinu, mi smo izabrali siromaštvo i zavjetovali smo se na siromaštvo. Kako Crkva svjedoči siromaštvo? Kako naš Red svjedoči siromaštvo? Što možemo ponuditi svijetu propovijedajući dominikanski način života?

Fr. Timothy: Ovo je važno pitanje! I danas mi je žao što Redu nikad nisam napisao pismo o siromaštву. Možda to nisam učinio jer nisam bio siguran što valja reći. Mnogo naše braće uistinu živi vrlo skromno. Moj prvi posjet Južnoj Africi, dok je Albert Nolan bio Generalni vikar dominikanaca, ostavio je na mene snažan dojam. Naime, Albert i druga braća koja su činila Vijeće, živjeli su u velikom siromaštву. Bili su sretna braća. Na temelju vlastitog iskustva mogu reći da su braća koja žive skromno najčešće sretnija. Neko vrijeme sam boravio u zajednici koja je živjela u opasnom i siromašnom dijelu Caracasa (Venezuela). Bilo je to divno iskustvo.

Vrlo rijetko ćemo susresti braću koja su uistinu bogata. Oni nikada nisu sretni. I zato je za nas važno da oživimo osjećaj slobode i radosti u jednostavnom načinu života. Naravno, kao članovi Reda imamo izvanrednu materijalnu sigurnost koju siromašni nemaju. Naš zavjet siromaštva nije svrha samome sebi, već treba biti u službi propovijedanja Evangelijske vijesti.

Siromaštvo ima više oblika, a ovdje valja spomenuti spremnost da se napusti mjesto gdje smo sretni i da se krene tamo gdje smo potreb-

ni. Poput Izajije, trebali bismo reći: “Evo me, mene pošalji!”. Prema tome, siromaštvo je oblik poslušnosti. Mislim također da je siromaštvo duha bitan dio zavjeta čistoće. Mi smo bića koja traže prisnost i trebamo biti otvoreni za ljubav prema ljudima, ali je dio zavjeta siromaštva da ljude ne posjedujemo. Tako je siromaštvo prisutno u svim našim zavjetima. Ali mislim da trebamo puno dublje razmišljati o ovoj temi nego što sam upravo rekao.

Fr. Srećko: Kako se oslobođiti zamora koji je svojstven našem vjerskom životu? Nekako mi se čini da je samo nekolicina braće spremna za poslanje, za promjenu, za izazov. Može li tzv. iskustvo starije braće zakočiti njihovu spremnost da odgovore na izazov istine?

Fr. Timothy: Član jednog drugog vjerskog reda – neću reći kojega! – rekao mi je da u njegovom Redu postoji samo jedan zavjet, a to je ‘zavjet udobnosti’. To je strašno iskušenje. Mislim da je presudno da vjerujemo u darove druge braće. Svaki brat ima neki poseban dar. To može biti dar pjesništva ili znanstvenog mišljenja, učenja jezika ili osjećaja za pastoralno djelovanje. Svakome bratu treba pružiti podršku da radosno razvija svoje darove. Brojna naša braća mogu biti odlični pisci. Valja ih potaknuti da se u tome smjeru ostvaruju. Vrlo je važno ne bojati se neuspjeha! Netko može pokušati učiti novi jezik i ne uspjeti, kao što je bio moj slučaj s hebrejskim. Ili napisati članak koji nije dobar, kao što je bio moj slučaj također.

Ali nije loše pokušati i doživjeti neuspjeh budući da uz Božju pomoć i u neuspjehu možemo pronaći neko skriveno dobro. Uzajamno ohrabrenje je moguće samo ako među braćom postoje odnosi koji nisu natjecateljski. Zavist snažno razara naše odnose. Ako je brat uspješan i ako izvrsno propovijeda ili je napisao odličnu knjigu, onda je to ‘naš’ uspjeh. Prema tome, glavna zadaća provincijala i priora je da vjeruju u svoju braću, budu radosni zbog njihovih darova i da ih ohrabruju u njihovom razvijanju.

Fr. Srećko: Nalazimo se također u Godini vjere i kao katolici nastojimo održavati dijalog s dru-

gim kršćanima (protestanti, pravoslavci, anglikanci itd.) te drugim religijama i to zato da bi smo tražili Istinu. Koji izazov u tome pogledu smatrati da valja posebno istaknuti u Engleskoj?

Fr. Timothy: Prije nekoliko godina činilo se da je moguće snažno zbližavanje Katoličke i Anglikanske crkve. Vjerovali smo da jedinstvo nije nemoguć san. Danas je to teško zamisliti. Ipak, dobra stvar je da možemo biti prijatelji bez osjećaja uznemirenosti. Mi smo danas kao dvoje ljudi kojima je jasno da ne mogu sklopiti brak, ali mogu biti dobri prijatelji. Mnogo surađujem s anglikancima. Štoviše, ja sam kanonik katedrale u Salisbury-u.

Mislim da postoji velika potreba za teologijom koja će biti zanimljiva i da mnogi današnji kršćani imaju slabo teološko obrazovanje. Jedna od uloga Reda je da iznese pouzdanu teologiju koja će biti od pomoći kršćanima različitim denominacijama. Red se u velikoj mjeri obvezao na dijalog s drugim religijama i to posebno s islamom. Tako imamo studijska središta u Kairu, Istanbulu, Multanu itd. To je također izazov u ovoj zemlji, a na koji još nismo u potpunosti odgovorili. Imamo braću koja su se posvetila

dijaligu s judaizmom, a Martin Ganeri, prior u Cambridgeu, poznati je stručnjak za dijalog s hinduizmom. Ipak, još mnogo toga valja učiniti.

Fr. Srećko: Vrijednost obitelji je pod snažnim pritiskom, a to je također povezano s brzinom potrošačkog društva. Ne odvajamo više vremena za istinsko razmišljanje o odlukama našeg života. Čini mi se da je današnje razmišljanje poput hrane koja ulazi kroz usta i izlazi kroz tijelo neprobavljen. Sve je danas nekako brzo i institucija obitelji zato trpi. Kako uvjeriti ljude da dobre stvari dolaze polako?

Fr. Timothy: Kosuke Koyama je japanski teolog koji je napisao djelo pod naslovom Three Miles an Hour God. On piše: "Ljubav ima svoju brzinu. To je duhovna brzina. To je drugačija vrsta brzine od tehnološke brzine na koju smo navikli. Duhovna brzina ide u dubinu našega života, primjećivali mi to ili ne, i to brzinom tri milje na sat. To je brzina ljudskog hoda i zato brzina hoda Božje ljubavi."

Zato jer smo uhvaćeni u svijetu neprestane komunikacije, gubimo naviku da zastanemo kad je to potrebno i uzmemo vremena.

Mi smo nestrpljivi kad je riječ o sporim promjenama. Ja sam tako nestrpljiv po naravi! Jednom sam automobilom išao u posjet prijateljima moje obitelji u Yorkshire, na sjeveru Engleske, i trebalo je kupiti benzina, pa sam se tako zaustavio u autoservisu i zatražio prodavača da brzo natoči benzin budući da sam bio žurbi. On mi je rekao: "Usporite. Sada niste u Londonu, već u Yorkshireu. Ovdje se stvari događaju sporo". Sve duboke promjene događaju se sporo.

Ljudska bića sazrijevaju mnogo sporije nego druge životinje. Drveća rastu sporo. Treba čitavo desetljeće da bi nastalo dobro vino. Brzina modernog društva je zapanjujuća. Sviđa mi se činjenica da će svakoga jutra moći čitati elektronsku poštu iz cijelog svijeta. Ali moram usporiti jer žurba može biti oblik silovitosti. Thomas Merton je napisao: "Žurba i pritisak modernog života su oblik, možda najuobičajeniji oblik, njemu svojstvene silovitosti... Mahnitost

čovjeka koji djeluje onemogućuje ostvarenje njegove unutrašnje sposobnosti za mir. Mahnistost uništava plodnost njegovog djela jer uništava izvore unutrašnje mudrosti koja čini djelo plodnim.”⁽³⁾

Fr. Srećko: Zadivljen sam načinom na koji pišete knjige. Gdje pronalazite nadahnuće za svoje knjige?

Fr. Timothy: Nikad nisam vjerovao da mogu napisati knjigu. To mi se činilo kao neizmjeran izazov kojemu nisam mogao odgovoriti. Bio sam sretan što mogu pisati članke i pisma Redu jer su bili kratki. A onda su irska braća sabrala moje radevine i tako sam otkrio da sam bio napisao knjigu! Zato sam zahvalan irskoj braći. Kako pišem knjige? Prije svega, uvijek držim uši i oči otvorenima da bih mogao uočavati stvari. Mnogo učim na temelju propovijedi braće, ali također na temelju romana i pjesama koje čitam. Ako čujem ili pročitam nešto dojmljivo, onda to zapišem.

Kao drugo, mislim sporo, poput krave koja preživa i žvače napola probavljenu hranu. Nešto napišem, a onda to prerađujem više puta. Cijelo vrijeme pokušavam učiniti stvar jednostavnjom. Jedan od najvećih teologa koje sam pozna-

vao bio je Herbert McCabe, član ove zajednice. On nas je naučio da uvijek pišemo i propovijedamo što je jednostavnije moguće. To zahtijeva mnogo rada i vremena. Vjerujem da je znatan dio teologije previše zamršen. Teolozi često koriste dugačke i nejasne izraze, a mogu koristiti jednostavne i sažete. Čini mi se da je to način prikrivanja nedostatka vlastitog uvida i znak intelektualne lijeposti. Zato drugima govorim ono što je meni rekao naš brat Herbert: „Piši, prerađuj i prerađuj uvijek iznova, sve dok izraz ne postane bistar poput stakla.“

Fr. Srećko: Što bi bila vaša Božićna poruka braći u Hrvatskoj?

Fr. Timothy: Dajte vremena svojoj braći. U Redu ćemo biti sretni samo ako jedni drugima pružimo vremena i ako uživamo u međusobnom druženju. Opustite se zajedno. Ako postoji brat s kojim imate napeti odnos, onda je sada vrijeme da pokažete privrženost i upotrijebite vašu imaginaciju i inteligenciju da ga razumijete. Ponekad koristimo zapovijed sv. Pavla da propovijedamo – „Jao meni ako evanđelja ne navješćujem“ – kao izgovor da jedni drugima ne darujemo vrijeme koje naše bratstvo zaslužuje. Sve naše propovijedanje treba biti u radoći s Bogom, a to treba biti potkrijepljeno radošću s braćom. Bdijte nad svakim bratom koji se čini nesretan. Držite do njega kako bi opet postao poslanik Božje radosti.

Fr. Srećko: Hvala Vam na ovome razgovoru!

Srećko Koralija, OP
Oxford, Blackfriars, 14. prosinca, 2012.

1 Epistola de modo studendi, u *Opuscula omnia*, vol. IV, ur. P. Mandonnet, Paris 1927., p. 535.

2 Multiple Echo: explorations in Theology, ur. Fergus Kerr OP i Timothy Radcliffe OP, London 1979., p. 1.

3 William H. Shannon, *Seeds of Peace*, New York 1996., p. 100.

S engleskoga preveo : Domagoj Augustin Polančak, OP

SUBOTICA: Održan međunarodni simpozij o Tomi Verešu

Prigodom 10. obljetnice smrti hrvatskoga dominikanca o. Tome Vereša, rodom iz Subotice, subotička biskupija, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i Otvoreno sveučilište organizirali su u Subotici od petka 14. do nedjelje 16. prosinca interdisciplinarni međunarodni simpozij pod nazivom „Misaona popadbina Tome Vereša“. Na otvaranju simpozija u dvorani Pastoralnoga centra „Augustinianum“ u Subotici riječi pozdrava uputili su subotički biskup mons. Ivan Pénzes i gradonačelnik Subotice Modest Dulić.

U ime Otvorenoga sveučilišta dr. sc. Boško Kovačević istaknuo je kako „vrijedi njegovati odnos prema misaonom naslijedu Tome Vereša u kome postoje ideje i elaboracije koje nadilaze prolaznost“.

Pozdravne riječi uputio je i provincijal Hrvatske dominikanske provincije dr. sc. Ante Gavrić, nasljednik Tome Vereša u bavljenju Tomom Akvinskim, i zahvalio organizatorima što su priredili značajan skup kojim će se aktualizirati bogato Verešovo misaono naslijede. Zatim je predstavljeno prvi put u Subotici drugo, znatno prošireno izdanje monumentalne enciklopedije „Toma Akvinski. Izabrano djelo“ (u izdanju Nakladnoga zavoda Globus, Zagreb, 2005.), o kojoj su govorili doktorand Marjan Ostrogonac i dr. sc. Ante Gavrić koji je, nakon Verešove smrti, priredio 2. izdanje. Naime, prvo je izdanje izabralih tekstova sv. Tome preveo i

priredio o. Vereš 1981. godine, a dovršetak drugoga izdanja prekinuo je zbog teške bolesti.

Dvadesetak filozofa, teologa, sociologa, politologa i povjesničara iz Zagreba, Osijeka, Đakova, Subotice, Novoga Sada, Beograda i Novoga Pazara s različitim je gledišta prikazalo djelo i doprinos toga vrsnog filozofa, teologa, prevoditelja, propovjednika, promicatelja dijalog-a te istraživača zavičajne kulturne i crkvene povijesti.

Vereš je posebice ostao zapamćen kao prevoditelj i priredivač djela sv. Tome Akvinskoga, kao vrstan poznavatelj života i djela Karla Marks-a i zagovaratelj dijaloga između kršćana i marksista (usp.www.dominikanci.hr).

ZAGREB: Objavljen Zbornik u čast dominikanca prof. Hrvoja Lasića

Filozofski fakultet Družbe Isusove u Zagrebu objavio je, u znak zahvalnosti svome dugogodišnjem profesoru o. Hrvoju Lasiću prigodom njegova 70. rođendana zbornik „Veritas vitae et doctrinae. U potrazi za истинom o čovjeku i Bogu“. Zbornik u čast Hrvoja Lasića, s međunarodnom značajkom i međunarodnom recenzijom, uredili su dvojica profesora toga Fakulteta Anto Gavrić, OP i Ivan Šestak, DI, koji je ujedno i dekan Filozofskog fakulteta Družbe Isusove u Zagrebu.

Zbornik je objavljen kao 27. knjiga u Biblioteci „Filozofski niz“. Zbornik je okupio 24 suradnika iz Hrvatske (Split, Zadar, Zagreb, Đakovo), Bosne i Hercegovine (Sarajevo i Mostar), Italije, Švicarske, SAD-a te donosi 22 priloga (donosimo sadržaj na kraju).

Među suradnicima u Zborniku nalazi se i prof. Philibert Secretan, iz Ženeve, pod čijim je vodstvom o. Hrvoje napisao svoju doktorsku disertaciju na Sveučilištu u Fribourgu u Švicarskoj. Na kraju svakog priloga donosi se sažetak uglavnom na engleskom jeziku, te nekoliko na njemačkom i francuskom jeziku.

Hrvoje Lasić rođen je 1942. u Uzarićima, Široki Brijeg (BiH). Godine 1962., po završetku škole u Dominikanskoj klasičnoj gimnaziji u Bolu na Braču, stupio je u Red propovjednika

Veritas vitae et doctrinae

U potrazi za istinom o čovjeku i Bogu

Zbornik u čast Hrvoja Lasića, OP

FILOZOFSKI
NIZ

gdje je magistrirao i doktorirao. Od 1981. profesor je filozofije i filozofije religije na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu.

Dekan Filozofskog fakulteta Družbe Isusove u Zagrebu dr. Ivan Šestak u proslovu zbornika ističe: "Studenti su u patru Lasiću imali zanimljivog profesora. Na svojim je predavanjima uvijek nastojao egzistencijalno problematizirati određenu temu, postaviti je pod znak pitanja – baš kao i njegov duhovni učitelj Toma Akvinski... Na predavanjima i diskusijama u fakultetskim aulama i na hodnicima ukazivao je studentima na važnost slobode kojom svaki čovjek tka svoj život, pa i onaj onkraj smrti! Da bi se pak mogao ispravno odlučivati, čovjek mora – govorio je pater Lasić – tražiti, naći i što više upoznati istinu. Istina, naime, i čini čovjeka slobodnim!" (www.dominikanci.hr)

ZAGREB: Otvorenje izložbe "Hrvatski sveci i blaženici u našem narodu"

Izložba "Hrvatski sveci i blaženici u našem narodu" autorice Maje Vidović svečano je otvorena u ponedjeljak 18. veljače 2013., na spomen-dan zaštitnika umjetnika Bl. Angelica, u dominikanskom samostanu bl. Augustina Kažotića,

u Dubrovniku. Studirao je na Dominikanskoj visokoj bogoslovnoj školi u Dubrovniku, Katoličkome bogoslovnom fakultetu u Zagrebu i na Teološkom fakultetu Sveučilišta u Fribourgu (Švicarska),

Ivanićgradska 71, na zagrebačkoj Peščenici.

U programu otvorenja sudjelovao je provincijal Hrvatske dominikanske provincije dr. Anto Gavrić, prior dominikanskoga samostana dr. Zvonko Džankić, direktorka Galerije hrvatske sakralne umjetnosti "Laudato" Ksenija Abramović, povjesničar umjetnosti i kustos Umjetničkoga paviljona Zagreb Stanko Špoljarić, predsjednica Udruge za promicanje znamenitih Križevčana "Dr. Stjepan Kranjčić" dr. Tanja Baran, te autorka Maja Vidović.

U duhovno-umjetničkom dijelu programa nastupio je glumac Dubravko Sidor, te klapa "Slavić" s korizmenim napjevima u vlastitoj obradi. Akademska slikarica Maja Vidović izložbu je osmisnila kao izložbeni program 5. dana hrvatskih svetaca i blaženika koji su održani od 24. do 27. siječnja 2013. u Križevcima. Riječ je o sveobuhvatnom ciklusu od deset hrvatskih svetaca i blaženika koji su predstavljeni pojedinačno, u formi triptila te u tehniци akrila na drvu. Među deset najvećih hrvatskih duhovnih velikana nalaze se i blaženici dominikanskoga reda: bl. Augustin Kažotić i bl. Ozana Kotorska.

Organizator izložbe je Galerija hrvatske sakralne umjetnosti "Laudato", a izložba će se moći pogledati do 18. ožujka 2013.

SPLIT: orguljsko-vokalni koncert

Povodom restauracije orgulja u crkvi sv. Dominika u Splitu 1. veljače 2013. održan je prigodni orguljsko-vokalni koncert. Sudjelovali su: Mješoviti zbor Gospe od Ružarija pod vodstvom Željka Veršića, a za orguljama je bila s. Leonija Bralić. Izveli su pjesmu *Sveti oče Dominiče*, koju

Blažena Ozana Kotorska,
djevice čista, moli za nas!

je skladala s. Slavka Sente, i *Kog zemlja, more, zvjezdan svog*, fra Stipice Grgata. Kao solist je nastupio Vinko Maroević, tenor s pjesmom Ivana Muhvića *Zdravo da si, o, Marijo*, a na restauriranim orguljama pokazala je svoje umijeće s. Mirta Mačina, milosrdnica, djelima J. Bajamontia, M. Ćurkovića, A. Klobučara. Korale iz *Citare octochorde* pjevale su sestre milosrdnice.

Dio ovih restauriranih orgulja potječe još iz daleke 1886. kao djelo talijanskoga majstora Ettora del Chiara. Godine 1936. orgulje je temeljito obnovio i osvremenio pneumatskim sustavom trakture Joseph Brandl iz Maribora. Godine 1979. fra Gabrijel Posavec odstranjuje čitav pneumatski sustav J. Brandla te uvodi kombinaciju električne, pneumatičke i mehaničke. Godine 2012. generalnu obnovu i restauraciju orgulja izvodi Filip Polić, dipl. graditelj i restaurator orgulja iz Splita.

Filip Polić rođen je u Splitu 1976. Nakon što je nad interesom za glazbu prevladao interes za finomehaniku, Filip 2002. napušta Glazbenu akademiju u Splitu i odlazi u Njemačku na izučavanje za profesionalnoga orguljara pri Visokoj stručnoj školi „Oskar Walcker“ u Ludwigsburgu. Diplomirao je 2006. sa zvanjem graditelja orgulja i harmonija, s težištem na orguljama. Sudjelovao je u izgradnji novih orgulja pri tvrtki „Mayer“ u Njemačkoj, kao i u restauraciji brojnih orgulja diljem Njemačke, Belgije, Luxemburga i Francuske. Restauratorska iskustva stječe u Švicarskoj pri tvrtkama „K7uhn“ i „Streull“. Od 2010. samostalno obnavlja i servisira orgulje širom Hrvatske i BiH te povremeno djeluje u Švicarskoj. (Iz prigodnoga listića – programa)

KORČULA: Biblijska predavanja o Matejevu Evandželju i Pavlovim poslanicama

U samostanu sestara dominikanki u Korčuli od 7. do 12. veljače dominikanski novicijat braće i sestara imao je biblijska predavanja o Matejevu Evandželju i Pavlovim poslanicama.

Predavanja je održao fr. Srećko Koralija, OP, na vrlo zanimljiv i živopisan način.

Pojasnio je zašto je sv. Dominik osobito volio Matejevo Evandželje i sv. Pavla toliko da je

uvijek uza se imao te knjige, a znao ih je i napamet. Sv. Pavao je svojim načinom propovijedanja i svojim pristupom ljudima bio uzor sv. Dominiku. Sv. Dominik je volio traženje istine kroz dijalog, priznavao je istinu koja je već bila u tragovima prisutna kod sugovornika, a onda navijestio puninu te istine sadržane u Evandželju. Blaženstva u Matejevu Evandželju temelj su cijelog evanđelja, odnosno kraljevstva Božjega koje Isus naviješta.

Osim predavanja fr. Srećko je poticao i na čitanje, uspoređivanje i istraživanje određenih tekstova iz Matejeva Evandželja i Pavlovi poslanice. Na predavanjima su bile nazočne i druge sestre iz zajednice prema svojim mogućnostima i slobodnu vremenu. (www.dominikanke.org)

KORČULA: Duhovne vježbe u Korčuli

U Korčuli su, od 6. do 11. siječnja, održane duhovne vježbe za sestre. Voditelj je bio fr. Jozo Čirko, dominikanac, koji je, razmatrajući nad

biblijskim tekstovima, govorio o vjeri i o njezinoj važnosti u našemu životu.

Bilo je lijepo obnoviti se duhovno i tako se pripremiti za povratak u svoju svakodnevnicu. Imali smo dovoljno vremena za povlačenje u tišinu, biti zajedno s Bogom u dubini svoje duše tako da možemo, s obnovljenim zanosom, ponijeti Krista onima koje svakodnevno srećemo. Hvala Bogu za sve udijeljene milosti i, naravno, fr. Jozi na strpljenju, vremenu i na svakoj riječi koju je sam razmatrao i s nama je podijelio. (www.dominikanke.org)

ZAGREB: Održane duhovne vježbe u samostanu bl. Hozane u Zagrebu

Pod vodstvom o. Milana Lojića, lazarišta, u našem samostanu bl. Hozane u Zagrebu, od 3. do 9. veljače, održane su duhovne vježbe za sestre. Za nešto manje od trideset sestara o. Milan je u nizu predavanja progovorio o temama vezanim za zrelo ostvarivanje duhovnoga života.

Vežući pogled teologa i znanja psihologa otvorio je pitanja: što je to osobnost, što je zreala osobnost, koje su to najvažnije karakteristike ženske psihe, što je duhovni život i kako se odvija, što je molitva? Odgovori na navedena pitanja osvijetlili su način i put ostvarenja zdrava i radošću ispunjena duhovnoga života.

Tijekom dana duhovnih vježba sestre su imale priliku čuti puno toga plemenita, vrijedna i poticajna. Nije moguće iznijeti sve što se čulo i sve što se ponijelo dalje u život, no jedna od zaključnih misli o. Milana nesumnjivo može približiti napore i cilj promišljanja ovoga tjedna zajedničkih duhovnih promišljanja: „Predanje Bogu nije pasivna rezignacija, fatalizam ni izgovor na lijenost. To nije prihvatanje nepromjenjiva stanja. Može značiti upravo suprotno: upotrijebiti svoj život i snage kako bi se promijenilo ono što se treba mijenjati. Ono ne potiskuje našu osobnost, ono je razvija.“ (www.dominikanke.org)

DUBROVNIK: Dan posvećenoga života u dubrovačkoj biskupiji

U subotu 26. siječnja 2013. u Dubrovniku je proslavljen Dan posvećenoga života za dubrovačku biskupiju. Naime, Dan posvećenoga života slavi se u Crkvi 2. veljače, na Svjećnicu. No u Dubrovniku se na taj dan otvara Festa sv. Vlaha pa je dogovoren da se ubuduće Dan posvećenoga života slavi u subotu prije Svjećnice. Na susretu je sudjelovalo oko 150 redovnika i redovnica od ukupno 255, koliko ih ima u dubrovačkoj biskupiji.

Susret je započeo u Dvorani Ivana Pavla II. molitvom Srednjega časa. Nakon toga nazočne je pozdravio predsjednik Vijeća za posvećeni život u biskupiji fra Stanko Dodig. Pozdravio je nazočnoga dubrovačkog biskupa mons. Matu Uzinića i zahvalio mu što brižno prati i sudjeluje u svim zbivanjima koja su vezana uz redovništvo u njegovoj biskupiji. Zatim je pozdravio i najavio predavača, fra Ivana Dugandžića, koji je održao predavanje na temu „Redovnici i redovnice – svjedoci vjere u Godini vjere“.

Fra Ivan je u početku svojega izlaganja podsjetio na očekivanja koja je probudio Drugi vatikanski sabor, općenito u Crkvi i u redovniš-

tvu. Prvotni je entuzijazam odavno splasnuo, a kakvo je stanje danas? Crkvi i svijetu treba nova evangelizacija. Ona se može dogoditi po svjedočenju pravih i istinskih svjedoka vjere na koje se još uvelike računa u redovničkim redovima. No što znači svjedočenje? Svjedočenje evanđelja ponajprije znači nasljedovanje Krista, i to Raspetoga. Često to neće biti propovijed i navještaj, nego svjedočanstvo života, naglasio je predavač. Često razmišljamo kako će biti sutra i hoće li nas biti, a zaboravljamo da je puno važnije ono što smo danas.

Nakon predavanja i kratka osvrta svi su se uputili prema crkvi sv. Vlaha gdje je biskup blagoslovio svijeće. U procesiji i uz pjesmu redovnice i redovnici su ušli u katedralu. Odmah na početku obnovili su svoju vjernost Kristu, a zatim je uslijedilo euharistijsko slavlje koje je predslavio biskup s braćom svećenicima i redovnicima. U svojoj propovijedi biskup je također istaknuo potrebu svjedočenja u današnjemu svijetu te je pročitao pismo za Dan posvećenoga života koje je uputilo Vijeće HBK za redovništvo. Liturgijsko pjevanje animirale su naše sestre iz Korčule. Na susretu su zabijelili dominikanski habit. Iz Korčule su došle 22 sestre te sestre i braća iz Dubrovnika. (www.dominikanke.org)

ŠIBENIK: Vjeronačna olimpijada o sv. Dominiku

U utorak 19. veljače četvorica dominikanskih bogoslova: fr. Ivan Dominik Iličić, fr. Marko Pavlinović, fr. Josip Cota i fr. Marko Dokoza, sudjelovali su na Vjeronačnoj olimpijadi za osnovne i srednje škole u Šibenskoj biskupiji.

Onamo su stigli na poziv s. Jakice Vuco, dominikanke i predstojnice katehetskog ureda Šibenske biskupije. Natjecanje se održavalo u prostorima Katoličke osnovne škole u Šibeniku, a započelo je prigodnim programom u kojem su svoje pozdrave okupljenima uputili s. Mandica Starčević, ravnateljica škole, s. Jakica Vuco i fr. Josip koji je okupljene pozdravio u ime dominikanaca, zahvalivši na pozivu i zaželivši sudionicima da postignu što bolji uspjeh.

Potom je uslijedio kratki igrokaz nakon kojeg je mons. Ante Ivas, biskup šibenski pozdravio natjecatelje nazvavši ih pravim olimpijcima i uputivši im poziv da ono što su naučili o sv. Dominiku iskoriste za vlastitu duhovnu izgradnju. Biskup je proglašio natjecanje otvorenim, a učenici su se uputili u učionice na pisanje testova.

Po završetku pismenog dijela natjecanja svi su se ponovno okupili u velikoj dvorani škole gdje su braća dominikanci održali program za sudsionike koji je uključivao kratki film s isjećcima iz života hrvatskih dominikanaca, kratko svjedočanstvo o pozivu fr. Marka Pavlinovića i prikaz života u samostanu koji je izložio fr. Ivan Dominik.

Za kraj je održana tombola za vrijeme koje su podijeljeni prigodni pokloni natjecateljima. Vrhunac dana bilo je proglašenje pobjednika u kojem su sudjelovali i dominikanski bogoslovi podijelivši prigodne nagrade najboljim natjecateljima. Slijedio je pozdrav i zahvala za ugodno proveden dan i čestitka onima koji će se s dominikancima ponovno susresti u Dubrovniku na državnom natjecanju. (www.dominikanci.hr)

RIJEKA: Vjeronačna olimpijada u Rijeci

U utorak 19. veljače, u svetištu Gospe trsatske u Rijeci održana je Vjeronačna olimpijada "Sv. Dominik i Red propovjednika" za učenike iz 37 osnovnih i 15 srednjih škola s područja Riječke nadbiskupije.

Kako učenička znanja o Dominiku i Redu ne bi bila čisto teoretska, organizatori su pozvali i dominikance kao goste tog događaja. Zajedno s podučiteljem studenata fr. Matijasm Lovrom Farkašem bila su dva studenta: fr. Ivan Gavranović i fr. Lovro Krželj. Fr. Ivan je govorio o tome što danas znači biti dominikanac, kazavši kako treba biti prvo čovjek, razumjeti drugoga i poštovati ga.

Također je spomenuo da je dominikanac čovjek molitve, ali posebno je istaknuo studij koji u dnevnom redu stoji ravnopravno s molitvom. Dok je govorio, zorno je pokazao svaki dio habita time kako je dio po dio oblačio i tumačio što koji dio znači. Fr. Lovro je svjedočio o svom pozivu, kako ga je osjetio, kako je rastao i padaо u svom životu.

Pozvao je mlade da se ne boje krenuti za Kristom makar bili prijatelji sumnjičavi ili čak roditelji protiv toga poziva zato jer slijede Isusa Krista. Dominikanci su ostali do kraja natjecanja u kojem su pobijedili učenici OŠ Srdoči s mentorom Borisom Barbarićem i Prve riječke hrvatske gimnazije s mentorom Miroslavom Radićem. (www.dominikanci.hr)

DUBROVNIK: Biskupijsko natjecanje iz vjeronauka

U utorak 19. veljače u Dubrovniku je održano županijsko, ujedno i biskupijsko natjecanje iz vjeronauka za dubrovačku biskupiju. Sestre

dominikanke sudjelovale su na natjecanju kao mentorice triju ekipa.

S. Tješimira Bešlić je pripremala ekipu osnovne škole iz Vele Luke u sastavu: Luka Cetinić, Barbara Cetinić, Vita Oreb i Daria Šimić. S. Anita je na natjecanju sudjelovala s ekipom osnovne škole iz Korčule. Ekipa osnovne škole bila je sljedeća: Nina Brčić, Drago Botica, Marija Bakarić i Božica Gjivoje. S. Barbara Bagudić je s kandidaticama Mirnom Bosnić i Katarinom Rašić te s Antom Batistićem i Elizom Fabris za stupala srednju školu iz Korčule.

Ekipa osnovne škole iz Vele Luke i ekipa srednje škole iz Korčule osvojile su drugo mjesto.

Svi zajedno smo naučili puno o sv. Dominiku i o dominikancima u svijetu i Hrvatskoj, uključujući i nas vjeroučiteljice. Bilo je to lijepo iskustvo, uz puno truda, iščekivanja, neizvjesnosti do kraja, a mislim da je najljepši rezultat natjecanja bilo naše zajedništvo koje je raslo uz naše zajedničko druženje i učenje. Učili smo se slušati i uvažavati jedni druge i učiti jedni od drugih. Svatko je doprinio natjecanju, upoznali smo jedni druge, zajedno se radovali i borili do kraja. Učili smo se svakoga dana iznova pobjeđivati sami sebe i nastavljati učiti i kada je teško. Posebno smo ponosni što su ove godine teme natjecanja iz vjeroučiteljice upravo sveti Dominik i Red propovjednika. Nama dominikankama je to ujedno bio i poseban zadatak. Nismo se uspjeli kvalificirati na državno natjecanje, ali kao što je rekao dominikanac Henri Didon, „važno je sudjelovati.“ (www.dominikanke.org)

ZAGREB: Podjela službi akolita i čitača dominikanskim bogoslovima

U crkvi Kraljice sv. krunice u utorak 5. ožujka, slavljenja je misa za dominikanska zvanja. Euharsijskom slavlju u 19.00 sati koje je predslavio provincijal Hrvatske dominikanske provincije o. Anto Gavrić, prethodila je pjevana Večernja.

Za vrijeme misnoga slavlja o. Provincijal podijelio je službe lektora/čitača i akolita dominikanskim bogoslovima. U prigodnoj propovijedi, o. Gavrić je govorio o značaju službe lektora koju je povezao sa nedavno završenim čitanjem Biblije u samostanskoj i župnoj crkvi, naglasivši važnost Božje riječi za život kršćanina.

Potaknuo je braću lektore da vjerno predaju riječ Božju da bude što jača u ljudskim srcima. Istaknuo je i važnost službe akolita, potičući braću da uz služenje oltara budu i naslijedovatelji Krista u skladu sa značenjem grčke riječi (akoloutheo-slijediti). Liturgijsko pjevanje animirao je zbor "Hrid" pod ravnanjem gospodina Čede Antolića. (www.dominikanci.hr)

KORČULA: Predavanja dr. Vladimira Grudena

Prof. dr. Vladimir Gruden boravio je u Korčuli 2. i 3. ožujka te održao nekoliko predavanja sestrama i jedno predavanje vjernicima laicima, pretežito roditeljima djece koja pohađaju naš vrtić. Misao koja povezuje ova predavanja jest: ulagati u sebe kako bismo postali kvalitetne osobe i bili sretni.

Dr. Gruden je govorio najprije o komunikaciji koja nije samo izmjena informacija, nego teži jedinstvu, ujedinjenju. Trebali bismo naučiti komunicirati sa sobom, upoznati sebe jer ima

puno toga što čovjek u sebi ne poznaje. Tako ćemo moći ostvariti bolju komunikaciju s drugima. Nabrojio je mnoge odlike vrsne komunikacije kao što su: razumljiv i jednostavan govor, sklad između auditivnoga i vizualnoga, slušanje, smješkanje, smisao za humor i niz drugih elemenata. Međutim, u komunikaciji ima poruka koje se ne izriču, nego se slute, i to su zapravo prave poruke. Treba ih znati prepoznati kod sebe i kod drugih. To je metakomunikacija.

Dr. Gruden je još govorio i miru i o sreći. Mir je prioritet. Treba ga staviti na prvo mjesto u životu. Mir otklanja granice, predrasude i strah. Može nas dovesti na put promjene vlastitih mišljenja i stavova. Sreća je sklad sa sobom i s okolinom. Biti sretan – to je čovjekova odluka koja ne ovisi o drugima.

Okupljenim roditeljima dr. Gruden je govorio o zdravoj obitelji. Ona se temelji na zdravu odnosu žene i muškarca kakav je zamišljen stvaranjem u početku. Dijete kopira ono što doživjava u svojoj obitelji. Zato roditelji trebaju ulagati u sebe da bi bili kvalitetne i sretne osobe. Trebaju izgraditi skladan i sretan međusobni odnos i tada će znati i djeci na pravi način prenijeti sve bitne istine i vrijednosti. (www.dominikanke.org)

ŠIBENIK: Posjet biskupa Ante Ivase Katoličkoj osnovnoj školi u Šibeniku

U četvrtak 14. ožujka, u Katoličkoj osnovnoj školi u Šibeniku, za svu djecu razredne nastave bio je dan uzbudjenja! Prije nekoliko dana ravnateljica s. Mandica Starčević, rekla je da će nam u posjet doći o. biskup Ante Ivas. Nismo

znali što je najbolje s čim bi obradovali biskupa nego pjesma!

Pripremili smo pripjev pjesme *Zaveslaj na pučinu*, i *Gospe od Vrpolja*, koje je napisao sam Biskup. Radosni i složni prvaši su otpjevali svih šest stihova pjesme, ponosni što nisu zaboravili od prošlog puta naučene riječi.

Otc biskup se zadržao u razgovoru, na pitanje što znači riječ **Rabi**, odgovorili su punom rečenicom: Riječ Rabi, na hebrejskom, Isusovom jeziku, znači učitelj! Za oca biskupa to je bilo ugodno iznenađenje! Razgovor se odužio, bilo je tu pitanja o vragu, andelima, zlu, ljepoti raja i mnogo, mnogo drugih zanimljivih i važnih tema! Na kraju je biskup Ante svima podijelio sličice sv. Josipa i privjeske za ključeve s likom sv. Mihovila, zaštitnika naše Šibenske biskupije, a to možete vidjeti na priloženoj fotografiji.

Učenici 1a i 1b razreda

ŠIBENIK: Duhovna obnova za vjeroučitelje

Od 8. do 10. ožujka 30-ak vjeroučiteljica, vjeroučitelja i odgajateljica u vjeri iz Šibenske biskupije, započeli su dvodnevnu duhovnu obnovu u Karmelu sv. Ilike u Zidinama, u organizaciji s. Jakice Vuco, predstojnice Katehetskog ureda.

Okupljene sudionike duhovne obnove srdačno i velikodušno dočekao je pater Dominik Magdalenić i rasporedio svakog u uređene i udobne sobe samostana. Duhovna obnova započela je svetom misom u radosti i zajedništvu s braćom karmelićanima. Voditelj duhovne obnove, pater Jakov Mamić, u više predavanja kroz dva dana pojasnio je i posvijestio poslanje i važnost zadatka koje vjeroučitelji primaju po krštenju i mandatu kojeg su primili od svog biskupa. Bog je svakog ponaosob izabrao, nije tek dopustio da budemo! U toj izabranosti poslani smo poticati na rast ono što je posijano, a gdje nije posijano, sijati...

Kroz dva dana predavanja oca Jakova i radionica koje je vodila Lujza Milovanović, mogli su vjeroučitelji obnoviti svoje snage, učvrstiti spoznaje i napuniti akumulatore za susrete i izazove u svakidašnjici života. Zadovoljni i obogaćeni, nakon duhovne obnove, vjeroučitelji su

posjetili eko selo Grabovica u blizini samostana. U tom prekrasnom spoju dara Božje prirode i rada ljudskih ruku moglo se zagrabit u zdenac gostoprimstva i otvorenosti čovjeka svjesna Božje jednostavnosti i svemoći. Zahvalni za sve primljene darove, vratili smo se ponovno u svoj Šibenik i krenuli u nove odnose i susrete.

s. Jakica Vuco

Križni put na obroncima Svilaje

Na obroncima Svilaje, u Čavoglavama, u moličtvu ovogodišnjeg Križnog puta mladih Šibenske biskupije, 19. ožujka u 9.00 sati okupilo se oko 350 mladih iz različitih mjesta i gradova s područja cijele biskupije. Na početku otac biskup Ante Ivas pozdravio je sve pristigle i uputio im blagoslovne riječi, popraćene stihovima Šibenčanina Vinka Nikolića.

Na opće iznenadenje i radost, mlade su dočekali pjevač Marko Perković Thompson i Mate Bulić s kojima se većina željela slikati i imati uspomenu... Cilj i želja organizatora Križnog puta je - u vremenu korizme osjetiti muku Krista, uprisutnjenu i življenu u mukama današnjeg čovjeka. Hod za Kristom nikada nije bio lagan, ali On je rekao... "dođite k meni svi umorni i opterećeni, ja ću vas odmoriti..." . Prolaziti brdima i brježuljcima, ravnicama i natopljenim njivama, mekom zemljom i kamenjarom, zapravo simbolizira naše životne putove, životne križeve... Hod djevojaka i mladića trajao je punih osam sati. S. Jakica s 15 učenika iz OŠ Jurja Šižgorića, pridružila se molitvi i hodu kroz mjesta Dalmatinske Zagore. Iako su bili najmlađi sudionici, (učenici su 7. i 8. razreda), hrabro i požrtvovno

su nosili križ i ustrajali do kraja. Žuljevi, umor i bol, utopili su se u radost i zadovoljstvo kada su u slavlju sv. mise oduševljeno i snažno pjevajući izražavali svoju zahvalnost Bogu za sve darove života i dana.

Neka Gospodin blagoslovi sve, one koju su sudjelovali i one koji su željeli sudjelovati, a iz različitih razloga nisu došli..., sve one koji nisu mogli doći, a bili su duhom uz mlade. Neka Gospodin podari našoj zemlji mir i blagoslov po molitvi i žrtvi hrabrih svjedoka i ustrajnih tražitelja Istine i Ljubavi.

s. Jakica Vuco

Pučke misije u Stocu

Naši dominikanci, p. Jozo Čirko i p. Ivo Plenković vodili su pučke misije u župama Stolac i Aladinići u Hercegovini od 10. do 17. ožujka. Te su misije organizirane povodom 150. obljetnice župe sv. Ilike Proroka u Stocu pod geslom „Katolička obitelj dnevno moli.“ Pozvali su i nas sestre da dođemo jedan dan i predstavimo svoju zajednicu.

Tako su s. Rahela, s. Ljubica i s. Barbara u subotu prije podne imale susret s djecom u župi Aladinići. P. Ivo Plenković je predvodio sv. Misu, a nakon mise je s. Barbara rekla nešto o dominikanskom Redu i o našoj Kongregaciji osnovnoškolskoj djeci koji su se okupili na isporijed i sv. Misu.

Popodne smo bile u Stocu gdje je sv. Misu predvodio i na njoj propovijedao p. Jozo Čirko. P. Jozo je istaknuo važnost molitve krunice u obiteljima i pozvao sve da odvoje vrijeme za molitvu. Nakon sv. Mise p. Jozo je imao kratko predavanje za mlade i za sve one koji se tako osjećaju. Potaknuo ih je na ustrajan rad jer se samo tako postižu rezultati. Upozorio ih je da ne vjeruju onima koji obećavaju brz uspjeh i rezultate bez napora. Posebno ih je upozorio na posljedice konzumiranja droge i bavljenja kokkom, ali s autoritetom onoga koji se susreće i radi s onima koji su upravo tako počeli svoju mladost. Pozvao ih je da preispitaju svoj odnos s roditeljima i svojim bližnjima, jer se tu najbolje vidi kakav je tko čovjek.

Nakon kratkog nagovora p. Jozu, s. Rahele je uz prezentaciju rekla nešto o našem Redu i našoj zajednici. Crkva je bila dupkom puna i mnogi su stajali. Stolac je jedna doista aktivna župa, i mogli smo vidjeti kako se mnoštvo ljudi isповijeda, pričešće. Uvečer na misi je 30 ministranata ministriralo, uz budno oko s. Alojzije, milosrdnice koja radi u župi. I mi smo se duhovno osvježile vidjevši ovako živu vjeru i zdrave obitelji koje sudjeluju u svojoj župi. Posebno nam je bilo draga vidjeti djecu u crkvi koji su se besprijekorno ponašali za vrijeme sv. Mise. Sjedili su na stepenicama ispod oltara jer u crkvi nije bilo mjesta i cijelo vrijeme strpljivo sve pratili i slušali.

s. Barbara Bagudić OP

SPLIT: Križni put pjevačkih zborova u Splitu
Ponukani željom za zajedničkim razmatranjem Muke Gospodnje, pet crkvenih pjevačkih zborova splitsko-makarske nabiskupije se okupilo na tradicionalnom zborskem križnom putu 21.03. 2013 u 20.00 sati u splitskoj crkvi svetog Dominika.

Zborski križni put zamišljen je kao glazbeni događaj, meditativo - molitvenoga ozračja, preko kojeg se razmatraju postaje križnoga puta, uz pjevanje zborskih četveroglasnih skladbi. Skladbe su sakralno - liturgijske tematike iz domaće i svjetske baštine, a nadahnute su Kristovom mukom.

Zborovi koji su sudjelovali križnom putu pripadaju splitskim župama: svetog Pavla apo-

stola – Pujanke; Gospe u Siti – Strožanac; Prečistog Srca Marijina, Gospe Fatimske – Škrape; sv. Roka – Gripe; Konkatedrale sv. Petra – Lokve.

Zbor župe Prečistog Srca Marijina - Gospe Fatimske izveo je skladbe koje su predhodile II, XI, i XIV. postaji križnog puta. Izvedene skladbe su Križu sveti – don Šime Marović, Crucifixus - Credo (III stavak) - Antonio Vivaldi i Razdjeliše među se (Ps.22) don Šime Marović. Najzapaženija skladba na zborskem križnom putu zasigurno je bila Crucifixus – Credo (III. stavak) – Antonia Vivaldija. Skladbu je, osim orgulja na kojima je svirao Duje Giljanović, pratio i mali gudački kvartet sastavljen od učenika glazbene škole Josip Hatze iz Splita. Vilonine su svirale Dora Bronić i Iva Pecotić; violu Antea Mrčela i violončelo Marin Bužančić.

Naravno, sve to je bilo usklađeno pod dirigentskom palicom voditeljice zbara s. Pavle Negovec. Glasovnu pomoć smo osjetili i od s. Josipe Otahal koja svoje studenske dane provodi u dominikanskom samostanu sante Katarine Sijenske na splitskim Škrapama. Tekst križnog puta napisao je dubrovački svećenik don Mirko Talajić (1912.-2000.) dok je narator susreta bio gospodin Trpimir Jurkić.

Zborski križni put održan je u sklopu međunarodne manifestacije Dani kršćanske kulture koja uključuju: izložbe, koncerte, tribine, okrugle stolove, predstavljanja knjiga i nosača zvuka, kazališne predstave, filmske projekcije itd.

Manifestacija se prvi put održala 2005. godine u Splitu i otada je postala prepoznatljiv sadržaj

koji predstavlja značajan doprinos kulturnom bogatstvu i raznolikosti u hrvatskom društvu. Ciljevi Manifestacije su, s jedne strane, ukazati na bogatstvo tradicije koju baštinimo i pokazati zašto se europska kultura u svojoj najdubljoj matrici može nazvati kršćanskog te uputiti na djele i osobe bez kojih je ona nezamisliva. S druge strane, Manifestacija želi otvoriti prostor suvremenim autorima, onima koji osluškuju vrijeme u kojem živimo i koji na različitim područjima kulturnog i umjetničkog djelovanja stvaraju nadahnuti kršćanskom vizijom svijeta i stvarnosti. Ovim putem želimo zahvaliti svim sestrama dominikankama koje djeluju na području Splita i koje su svojim dolaskom na križni put odale priznanje zboru župe Prečistog Srca Marijina - Gospe Fatimske i njihovo voditeljici s. Pavli na trudu kojem polažu u promicanje crkvene glazbe i dominikanskog Reda.

PS. Skladbe izvedene na zborskom križnom putu možete poslušati na facebook stranici zbora : <http://hr-hr.facebook.com/pages/Zbor-Gospe-Fatimske-Split-%C5%A0krape/96614334892>

Petar

RIM: Glavni skup dominikanskih poglavarača, članica DSI u Rimu

... Dominik nije trebao osnovati škole za retoričku kako bi potom slao legije propovjednika u svijet; Sve što je trebalo bilo je taknuti srca suvremenika i pobuditi u njima žar.

(Iz Lacordaiovog razmišljanja o obnovi Reda u Francuskoj)

Često se čuje pitanje što je to DSI i koja mu je svrha? To je pokret dominikanskih sestara koji želi povezivati dominikanke apostolskog života iz cijelog svijeta, oko poslanja Reda. Svoje sjedište ima u Rimu, u generalnoj kuriji Reda propovjednika, u Santa Sabini. Cilj pokreta je: a – ohrabrvati se međusobno u življenu dominikanske karizme i promicanju našeg identiteta kao ženâ propovjednicâ.

b – Olakšati komunikaciju među dominikankama na nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini i putem mreže.

c – promicati u svijetu veću osjetljivost za pravdu, mir i ljudsko dostojanstvo, posebno prava ženâ.
d – širiti i njegovati zajedničku suradnju unutar cijele dominikanske obitelji, na svim područjima života i djelovanja.

O ovim i sličnim pitanjima raspravljat će dominikanske poglavarice iz cijelog svijeta, na općem skupu u Rimu, u svibnju ove godine. Tema skupa je: *Nova evangelizacija i naše dominikansko poslanje danas*. S tim u svezi, u poruci 13. biskupske sinode, na kojoj su biskupi iz cijelog svijeta raspravljali o novoj evangelizaciji, između ostalog čitamo: „U novoj evangelizaciji ne radi se o ponavljanju nečega što je napravljeno loše ili ne funkcioniра, kao da je nova radnja sud zbog neuspjeha prve. Nova evangelizacija nije duplikat prve, nije samo ponavljanje, nego je hrabrost usudit se ići novim putevima, ususret promijenjenim uvjetima unutar kojih je Crkva pozvana danas navještati Evandelje.

Trebamo otkriti putove kako Isusa približiti današnjim ljudima, i pozvati ih, da svoju bliskost s Isusom stave u praksu u svom svakodnevnom životu.

U prošloime je broju AM (3/12) tiskarskom pogreškom došlo do brisanja jednoga dijela teksta koji je napisala s. Cecilija Škriljevečki, zato sada donosimo još jednom taj naslov u cijelosti.

Uz promociju knjige Dražena Podravca:
SESTRE DOMINIKANKE
SEDAMDESET GODINA U VIRJU

Dragi čitatelji AM

Ovih nekoliko redaka želim posvetiti svima onima koji su na bilo koji način sudjelovali u proslavi našeg 70-godišnjeg jubileja.

Na prvom mjestu moram zahvaliti prof. Draženu Podravcu, koji nas je najviše zadužio pisanjem spomenice o našem 70-godišnjem djelovanju u Virju. Njegova knjiga *Sestre dominikanke*

u Virju hvalevrijedan je povijesni doprinos ne samo sestrama dominikankama Kongregacije svetih andjela čuvara, pa ovoj maloj zajednici u Virju, nego i cijelom podravskom kraju, a usudjem se reći, i Crkvi u Hrvata. Prihvatio se tog posla premda su izvori podataka za jednu takvu spomenicu bili vrlo oskudni. No, svojom je upornošću i stručnošću, što je njemu svojstveno, djelo priveo do kraja, zato mu izričemo duboku zahvalnost i molimo od Boga plaću. Knjiga je tiskana u Tiskari Horvat iz Bjelovara, te ovim putem zahvaljujem i svim njenim djelatnicima, posebno gospodi Jeli Horvat i suprugu. Hvala g. Ivici Tišljaru koji je osmislio naslovnu stranu, a također i prijelom knjige.

Veliku zahvalnost dugujemo č. majci Dolores Matić, koja je od prvog dana podržavala našu zamisao i poticala nas da obilježimo na prikladan način ovu obljetnicu u službi Bogu i narodu ove župe. Hvala joj za njezinu nazočnost na proslavi, i što smo se mogle, uz njezinu pomoć, barem malo odužiti našim dobročiniteljima. U tome ima i veliku zaslugu s. Katarina Maglica, korčulanska priora i vrhovna ekonomica. Ona je također bila od velike pomoći g. Podravcu, dostavljajući mu pisane materijale iz arhive. Hvala joj velika i što je nekoliko dana dijelila s nama brige oko organizacije proslave. Postala je prava „Virovka“, jedino joj njihov naglasak zadaje još malo muke! Ali do stote obljetnice svladat će i to, sto posto“!

Božja nam je Providnost poslala i mnoge

druge dobročinitelje koji su nam pomogli na što ljepši način obilježiti ovaj 70 godišnji jubilej. Naši crkveni zbori su se posebno u tome istakli. Neka im Bog plati! Hvala od srca našim sestrama i svima onima koji su ostavili trajni spomen u našem samostanu u Virju. Među njima je i prekrasna slika sv. Dominika, rad, prof. Zorana Homena, kojemu posebno hvala na tom daru uz preporuku da suradnja bude plodna i ubuduće.

Nemoguće mi ja nabrojiti sve i svaki dar, ali znam da ništa nije ostalo skriveno Onome koji s neba blagoslivje i božanski uzvraća. Za to ga svesrdno molimo. Već su drugi, prije mene, opisali kako se odvijala proslava i trodnevљe. Pa da ne ponavljam isto, željela bih samo zahvaliti našoj braći dominikancima, p. Mati Bošnjaku, p. provincijalu Anti Gavriću, p. Anti Bobašu i njegovim studentima, kao i njegovom bratu, Jadranku. Svi su oni svojom riječju i pjesmom zajedno s nama zahvaljivali Bogu za sve milosne darove. Veliki je doprinos proslavi dao domaći župnik, vlč. Ivica Baćani, koji je bio stalno pri ruci nama, kao i svim sudionicima slavlja.

U subotu 10. studenoga, počastio nas je svojim dolaskom i preuzv. varaždinski biskup, Josip Mrzljak, koji je predvodio misno slavlje zajedno sa svećenicima okolnih župa, rođenim Virovcima i s braćom dominikancima.

Posebno sam sretna što je, vjerojatno, i ova proslava pridonijela, da nam se povećao broj članova Vijenca žive krunice. U ovu se našu proslavu aktivno uključila i općina Virje svojim vrijednim doprinosom, te i njima još jednom od srca zahvaljujem.

Radosne smo što se lijepi broj sestara iz Zagreba i daleke Korčule odazvao na proslavu. One su svojom bjelinom i vedrinom ostavile u ovom narodu poseban dojam. Hvala i onima koje su duhom bile sjedinjene s nama.

Slavlje je prošlo, ali uspomene su još tako svježe u nama, kao da to još uvijek traje. Mnogi župljeni su nam pomagali na razne načine kako bi ovo slavlje bilo što svečanije, pa im ovim putem zahvaljujem.

s. Cecilija Škriljevečki

DA SE BOLJE UPOZNAMO

s. Miroslava Jajčević

S. Miroslava je bila nekoliko dana u Zagrebu pa sam je zamolila za razgovor.

AM: Sestro, recite gdje i kada ste rođeni?

S. Miroslava (dalje s. M.): Rođena sam 11. srpnja 1942. u Potkozarju, između Banje Luke i Prijedora. To je nekada bio posve hrvatski kraj, nije bilo ni Srba ni Muslimana; sada su se naselili Srbi. Oni su zapravo jedini sada tu ostali, druge su potjerali. Sada je to tzv. Srpska republika. Hrvatske su kuće porušene, ako je koja i ostala, u nju su se nastanili Srbi. Oni ne popravljaju kuće, valjda su svjesni da to nije njihovo, da će se morati iseliti pa zašto ulagati u tuđu kuću. Otac mi se zvao Josip, a majka Ana. Oni su starosjedioci u Potkozarju, naša je to zemlja bila, a sada ništa više ni od kuće ni kućišta!

AM: Koliko vas je bilo u obitelji?

S. M: Bilo nas je jedanaestero djece: petorica braće i šest sestara. Ja sam sedma po redu. Sada su još živa dvojica braće (Stipo i Ivo) i tri sestre (Luca, Anda i ja). Roditelji su mi na krštenju dali ime Serafina.

AM: Je li se u vašoj kući molilo?

S. M: Još kako! Živjelo se pravo kršćanski. Redovito smo išli na misu, ali ne tek da to obavimo, nego smo mi djeca morali točno znati po kome je bilo Evandželje i što se čitalo.

Zajedno smo molili krunicu i opće molitve. Obično bi mater predmolila, a mi odgovarali. Bilo nas je puno, ali ja se ne sjećam da su nas roditelji ikada kažnjavali šibom. Znali bi opomenuti i ponekad oštire, ali bez neke velike kazne. Osjećali smo da nas vole i da nam žele dobro. Inače, kod nas se roditelje poštivalo, što god bi oni rekli, trebalo je slušati. Pobožnost i strah Božji duboko su nam se usjekli u srce i mogu reći da su sva moja braća i sestre nastavili

u svom životu revno prakticirati svoju vjeru. Jedino moja sestra, koja je bila prosvjetni radnik, nije smjela javno pokazivati svoju vjeru. Morala se sakrivati kad bi htjela ići u crkvu i samo Bog znade koliko je ona trpjela zbog toga. Bila su to teška vremena za Crkvu, odnosno za vjernike. Samo su najhrabriji ostali vjerni Bogu i Crkvi. Takva je bila i moja sestra. Čim je Hrvatska postala slobodna i neovisna država, ona je postala revnija u pobožnostima od sviju.

AM: Od čega se obitelj uzdržavala, jeste li oskudjevali?

S. M: Razumije se da nam nije bilo lako, ali prije ljudi nisu bili toliko zahtjevnici i gramzljivi. Otac je radio na željeznici. Njegova je plaća bila skroman doprinos za ovako veliku obitelj, ali mi smo odmalena naučili skromno živjeti. Bogu hvala, nismo bili gladni, to je važno. Svi

smo pomalo raditi i pomagali na polju i oko ovaca i goveda i tako smo se snalazili.

AM: *Jeste li vi i vaša braća mogli ići u školu?*

S. M: Svakako, roditelji su htjeli da svi završimo školu, kako god nam je to bilo teško. Ja sam se, nažalost, razboljela već u prvom razredu, imala sam astmu. Kako moj ujak, Slavko, nije imao djece, uzeo me on k sebi, u Mišin Hanu. Kod njega sam nastavila ići u školu, ali mi je to bilo jako teško jer je škola bila veoma udaljena, a prolazilo se preko pruge i ceste, oko 3–4 km, a bila sam posve mala. Osim toga, najprije sam ujutro morala rano ustati, napasti goveda i tek onda sam mogla ići u školu. Moje se zdravstveno stanje još više pogoršalo i nisam mogla dugo izdržati. Vratila sam se kući roditeljima. Tu sam nastavila školu do četiri razreda. Onda sam rekla da ne mogu više ići. Mama me tjerala da idem, ali meni se nije dalo. Tada se našao jedan drugi ujak, Ivo, koji je živio u Zagrebu i on me pozvao neka dođem k njemu. Bilo je to negdje oko 1956.

Iz Prijedora u Zagreb

Ujak je imao dvije kćeri, već su bile profesorice pa mu je netko trebao u kući pomagati. Živjeli su u Selskoj cesti. On je bio jako dobar. I ujak i ujna su bili vjernici, tako sam i ja mogla nastaviti svoj vjerski život koji su mi roditelji usadili i još sam naučila puno toga novoga.

AM: *Kako ste se snašli, tako mladi, u velikom gradu?*

S. M: Moram priznati da nisam razmišljala jesam li mlada ili ne, osjećala sam se tako zrela kao da mi je barem trideset godina. Išla sam redovito u crkvu sv. Marka Križevčanina. Tu sam se upoznala s nekim kolegicama, koje su također bile iz Prijedora, ali koje su bile nešto starije od mene. One su me nagovorile da idem s njima na „ekonomiju“. Tako su zvali Žitnjak gdje je već puno djevojaka radilo na polju. I tu se dobro zaradilo. To je bilo veliko državno imanje gdje se uzbajalo povrće za vojsku i bolnice, i za cijeli grad: kupus, cikla, salata i sve drugo, uglavnom povrće.

Osim toga, čula sam da se tražilo dobrovoljce koji će raditi na cestama, od Ivanićgrada do Zagreba. Tu je uglavnom išla omladinska brigada, dragovoljno. Javila sam se i ja. Obećavali su nam da ćemo dobiti nakon toga posao u tvornici *Kraš*, pa u *Mlječari*, u drvnoj industriji, čak i da ćemo dobiti stan na Trešnjevki. Mi smo, kao dobrovoljke, imale prednost jer smo već znale sve raditi. Te djevojke, koje su išle sa mnom, zbilja su kasnije dobile zaposlenje i stan. A ja sam otisla u samostan i tu je bila moja nagrada i plaća!

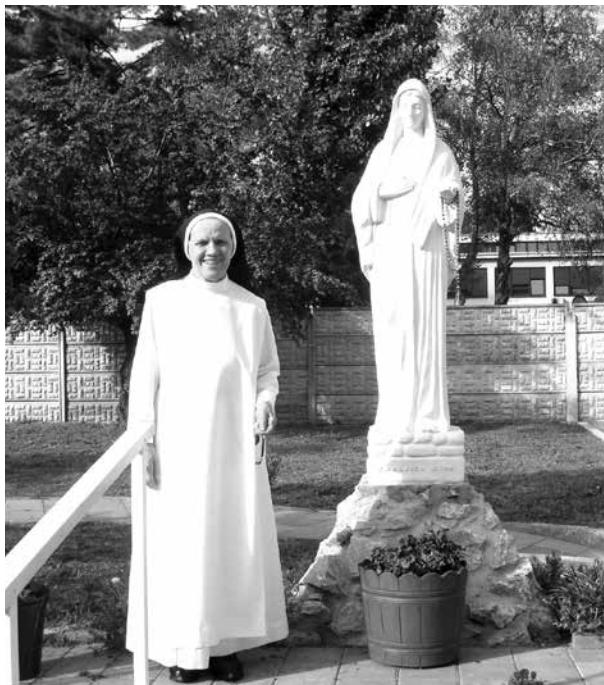
Nove avanture u Trnju

AM: *Kako ste saznali za samostan i za sestre dominikanke?*

S. M: Kad sam radila na Žitnjaku, sprijateljila sam se s mnogo ljudi. Među njima su bili ljudi iz Prijedora. Oni su bili Srbi. Pitali su me odakle sam. Oni su me nagovorili da idem u Križnu ulicu br. 11, kod *Bugara*, da su oni čestiti ljudi. *Bugare* su zvali Trnjane. I ja sam krenula na novo odredište. Primila me obitelj Stevana Cerovskog. Žena mu se zvala Kata. Oni su također imali poljoprivredu. Svako jutro, prije šest sati, počela sam raditi na njihovim vrtovima. Te su vrtove zvali *Kosa*, prema Savi. Tu je bilo njihovo veliko imanje. Svako jutro, u šest sati, čula sam zvono iz crkve Krista Kralja (to je, zapravo, bilo zvono na samostanskoj kapeli bl. Hozane jer onda još nije bilo crkve Krista Kralja). Obvezno sam onda stala, pomolila se, kako sam još naučila u roditeljskoj kući. Ali bila sam znatiželjna odakle to zvoni, gdje tu ima blizu crkva. Raspitivala sam se kod žena. Jedna mi je gospođa rekla da su tu blizu sestre dominikanke i kod njih, u njihovu je samostanu crkva. Obećala mi je da će me odvesti tam. Pristala sam, ali da udobrovoljim gazdaricu da me pusti, morala sam joj najprije urediti kuću i obaviti sve druge poslove. Konačno sam se dogovorila s tom gospođom da ćemo se naći kod križa u određeni sat. Tako je i bilo. Krenule smo prema samostanu. Ta gospođa mi je samo pokazala gdje se uđe u crkvu, a ona je otisla na plac.

Ali to nije bilo tako kao sada. Tu gdje je sada kripta, onda je bila farbara (kemoboja), a u jednom dijelu samostana bila je ambulanta.

Kad sam ušla u kapelu, sjela sam u zadnju

klupu, vidjela sam da netko ispovijeda pa sam se najprije išla ispovjediti. Bilo mi je to jako dragو jer do tada nisam imala prigode, nisam ni znala gdje je crkva u Trnjу. Ispovijedao je župnik Kociper.

Časne su prolazile, jedna za drugom, pored mene i išle u kor, iza oltara. Nisam poznavala ni jednu. Ja bih pogledala u njih, one u mene, znatiželjna ja, znatiželjne one, i to je bilo sve. Bez riječi, bez pozdrava.

Druge nedjelje nisam trebala više gospođu da me vodi, došla sam sama, ponovno. Već sam postala zanimljiva i časne su se počele oko mene skupljati, počelo je ispitivanje tko sam, odakle, sam, što radim i tako. Obvezno je bilo i pitanje da li bih išla u samostan? Odgovorila sam da nisam došla u samostan, nego da si nešto u Zagrebu zaradim. A one su me pozvale u nedjelju na ručak. I tu je sve počelo. Počela sam razmišljati kako bi bilo da stvarno postanem časna. Ipak nisam htjela sama odlučiti o tome. Otišla sam kući da o tome razgovaram s roditeljima. Mater mi je rekla neka idem, ona je već imala brata svećenika. A čaća je bio protiv. On kaže da je on pjevač u crkvi i da zna sve kako je tamo. Da mi neće biti lako, imat će ja dosta posla i kod kuće, neka samo ostanem doma ili u Zagrebu gdje sam već radila. A mater mi je rekla: „Ako imaš volju, samo ti idi!“

Vratila sam se u Zagreb svojim gospodarima. Kod njih sam ostala još godinu-dvije raditi. Ali sam ostala povezana s dominikankama. Kod njih sam dolazila svake nedjelje na ručak. Tada je bila priora č. Andđela Rukavina. Kad je bila Tijelovska procesija, č. Beninja je i mene obukla u bijelu haljinu. To mi je bilo posebno dragо. Bila sam sva sretna.

Vidjela Titu i Jovanku

Onda se gradio Velesajam. Više su puta prolazili Tito i Jovanka i svaki put bi se organizirale priredbe. I ja sam, kao i sva djeca, voljela ići tamo da vidim Tita, a lijepo je bilo gledati i te priredbe. Bacali smo čak i cvijeće pred njih.

Kod časnih sam i dalje odlazila svake nedjelje. U međuvremenu se promijenila priora. Više nije bila s. Andđela Rukavina nego s. M. Josipa Vidaković. Ona me isto pozvala da dođem na ručak svake nedjelje. Jednom me upitala mislim li ozbiljno ići u samostan? Rekla sam da mislim, ali moram nešto prije zaraditi. Kaže mi da će uskoro ići iz Subotice neke kandidatice u Korčulu pa mogu poslati po njima svoju robu. Nisam sigurna koje su to bile, ali mi se čini da je jedna od njih bila s. Amata.

Korak po korak do samostana

Poslala sam nešto svoje robe po njima, u Korčulu, ali sam ostala još barem godinu dana raditi. Nisam mogla odmah napustiti gazde jer sam prema njima imala obvezu. Ugovor je bio takav da nisam mogla ostaviti radno mjesto kad mi se prohtije, nego sam to trebala najaviti barem šest mjeseci ranije. Gazda je plaćao redovito. Kod njih mi je bilo lijepo. Imala sam hranu i stan i 11.000 dinara, čistoga. To je bila dobra plaća. S time sam se mogla sama uzdržavati, a ostatak sam slala svojima kući.

Znači, ja nisam išla u samostan jer sam sirota, nemam kuda. Imala sam finu plaću, gazde su mi bili jako dobri, a i drugi ljudi su me tražili za posao. Posla sam imala uvijek, a i dobru zasadu. Osim toga, u međuvremenu sam upoznala i sestre klanjateljice, i milosrdnice, i franjevke. I one su me nagovarale da dođem k njima.

Ali gazdarica mi je rekla da ne bi bilo lijepo od mene da idem u neki drugi red, nego k ovim bijelim časnim sestrama s kojima se već poznam i koje mene poznaju. I odlučila sam otići k njima.

Kad sam se već tako upoznala sa sestrama dominikankama, odlazila sam i preko tjedna k njima. Vidjela sam ih kako i one u vrtu štihaju, šale se. Ali nisu imale ni izdaleka toliko toga u vrtu kao ja kod svoga gazde pa sam često davala od našeg povrća i časnaka. One bi poslale Slavku na našu njivu i ja bih im davala što god im je trebalo. Bila sam na to jako ponosna.

Oproštaj od gazda

Kad sam rekla gazdi da će ići u samostan, nije bio zadovoljan. Već su ga i prije neki upozoravali da se često vrtim oko časnih sestara. Sada kaže da su me opatice preokrenule i nije mu bilo nimalo drago. Bila sam mu dobra radnica, zato mu je bilo žao. A gazdarica je bila malo mekša. I ona bi bila sretnija da sam ostala kod njih, ali me nije htjela nagovarati da odustanem od svoje odluke. Ipak mi je rekla da su njihova vrata uvijek otvorena; ako vidim da ne mogu u samostanu, neka se slobodno vratim k njima. To mi je bilo jako drago čuti.

Kad je isteklo vrijeme prema ugovoru, napustila sam kuću Stevana Cerovskog, kod kojeg sam bila oko tri godine, i krenula opet u nove avanture. Još sam se prije toga otišla oprostiti od roditelja. Možda mi je bilo lakše otići od kuće nego od gazda. Bože moj, sama se sebi čudim kako sam mogla toliko toga proći u svojoj mladoj dobi. Sve su to, valjda, bili putovi na kojima sam sazrijevala za ono što je Bog za mene pripremio.

Odlazak u samostan

Kad sam krenula u samostan, mama mi je pripremila hranu jer to dugo putovanje. Ali kad sam bila u vlaku, bilo je tamo puno Cigana. Da ih se riješim, da me puste na miru, dala sam im svu hranu i tako sam ja ostala gladna.

Kad su sestre u Splitu saznale da krećem u Korčulu, odmah su pripremile salate da ja to nosim u samostan. To su donijele na brod kojim sam išla. Moram priznati da mi nije bilo

svejedno. Prije svega, opet salata, a ja sam tamан od nje otišla iz Zagreba! Drugo, ja još nikada nisam vidjela brod niti se vozila morem. Onda, idem u samostan, u nešto sasvim novo za mene. Sve je to bilo za mene uzbuđenje, a sad još moram čuvati tu salatu!

Uza sve to, bilo mi je lijepo na brodu. Kad sam ušla u brod, jedna žena mi je rekla da, kad čujem da u brodu zvoni, to je ručak. Ali to su išli samo muškarci. Imala sam karticu, ali mi je bilo neugodno ići samoj ženskoj na ručak. Ali bila sam gladna.

Napokon ručak u hotelu Korčula

Sve gledam kad će ta Korčula. Pitam jednog čovjeka. Nisam mu ništa rekla da idem u samostan, ali on je dobro poznavao Korčulu kad mi je sve opisivao: kako će najprije vidjeti jednu crkvu pa onda anđele čuvare. Točno je tako bilo. Evo napokon te Korčule. Čim je brod pristao, ja sam najprije zapazila gdje je pisalo Hotel Korčula. Izašla sam, uzela salatu koju su mi utrpale sestre iz Splita i krenula najprije u taj hotel da već jednom nešto pojedem. Sjela sam za stol. Došao je konobar i pitao što hoću. Naručila sam juhu, gulaš, salatu nisam jer sam se kod gazde dosta nagledala i najela salate, uzela sam i jedan sok i grožđe. Onda me pitao kamo idem. Kad sam mu odgovorila da idem sestrama dominikankama, rekao je da ih on pozna, da ide često tamo. Malo smo tako popričali i onda sam se uputila prema samostanu. Vidio je da mi je to teško nositi. Pozvao je jednoga koji je učio za konobara i rekao mu da mi to pomogne nositi do samostana. Brzo smo stigli. Pozvonila sam. Otvorila mi je s. Lujza Apan i odmah me odvela u novicijat. Kad su me vidjeli, svi su se začudili odakle ja sada, u tri sata, a brod je već davno otišao. Čuđenje je bilo još veće kad sam rekla da sam bila u hotelu na ručku. Rekla sam im da sam bila gladna, a da sam čula da tko ne radi, nema ni jesti. Oni su se smijali. Kasnije su me stalno zadirkivale, osobito kad bi bila neka slaba hrana: „...najbolje je da odeš u hotel!“

Bilo nas je puno u novicijatu, sve zajedno: kandidatice, novice i profese. Učiteljica nam je bila s. Marija Kulonja.

Prvi dani u samostanu

Teško mi je bilo prvih dana. Ja sam, tako reći, od malih nogu počela zarađivati svoj kruh. Imala sam svoju slobodu, svoj novac. A sada moraš sve pitati, ne možeš čak ići ni spavati kad želiš. Sve je točno određeno. Ipak sam se brzo navikla. Dobila sam zaduženje u vrtu i u štali. To sam voljela i znala najbolje raditi. Kako nas je bilo puno u novicijatu, uvijek je bilo veselo. Rado smo pjevale čak i na škafu. S nama je bila jedna, zvala se s. Inka. Ona nas je naučila pjesmu *Dalmacijo, da ti nije mora, ne bi znala otkle sviće zora*. Meni je to bila draga pjesma i često smo je pjevale, i kad smo smjele i kad nismo. Jednom nije bilo nikoga za pranje suđa, samo s. Inka i ja. A mi udrile pivati da barem tako privučemo druge da nam pomognu. Kuharici je to išlo na živce, dosta joj je bilo njezinih muka, a sad još i naša pjesma, pa nas je tužila učiteljici. I odmah smo doobile kaznu. Znate kakvu? Morale smo klečati u refektoru i pjevati! Kakve li kazne!

A ja sam još voljela pjevati *Sjedi Ćiro na vrh slame...* To su djeca pjevala oko Save pa sam i ja od njih naučila.

Jednom smo mi kandidatice slagale robu, pričamo svoje dogodovštine iz svijeta, a jedna, zvala se Mila, govori da je ovdje nitko ne benda, a ona je u svom selu bila prva cura. A ja sam joj onda odgovorila: „Majko moja, kakva li je bila druga ako si ti bila prva!“ Sve je to čula učiteljica, ne znam je li joj to bilo smiješno ili ne, ali odmah nas je potjerala na molitvu.

Kad je, kasnije, izišla iz samostana s. Fatima Loch, ja sam trebala ići u Šibenik zamijeniti je. Majka Manes je tada bila u Kanadi. Kako se približavao blagdan Andjela čuvara, javila je priori da i ja dođem u Korčulu započeti novicijat. Bilo nas je pet kandidatice koje smo se obukle: s. Kalista Stantić, s. Katarina Ivanković, s. Petra Baćak, s. Aurelija i ja. S nama je bila jedno vrijeme i s. Stanislava. Ostale kandidatice su još isle u školu.

Vrijeme novicijata, vrijeme kušnje

Novicijat mi se činio dosta strog. Ja sam u jednom razdoblju htjela sve napustiti. Jako sam bila oslabila. Puno sam radila. Sve mi se uči-

nilo besmislenim i počela sam razmišljati, kao Izraelci u pustinji, kako sam u svijetu imala svoj posao i svoju slobodu, a ovdje se patim nizašto. Dugo sam se borila i dvoumila: otići ili ostati. Učiteljica je bila stroga, ali dobra. Imala je srca. Voljela me jer sam bila iskrena.

Ona su vremena bila sasvim drugačija nego danas. Za najmanju se sitnicu kažnjavao i prijetilo da će nas poslati doma. Meni se čak dogodilo da su mi produžili novicijat za šest mjeseci jer nisam znala dobro čitati latinski i nisam mogla sve naučiti kao druge. Onda se časoslov molio na latinskom jeziku. Bila je to nova kušnja. I, zamslite, baš u to vrijeme piše mi moja gazzdarica neka se vratim, da me oni trebaju, da sam dobrodošla. Zbilja sam bila u velikoj muci što raditi. Molila sam i vapila da mi Bog prosvijetli pamet što mi je činiti. I jedne noći sanjam da sam došla u Bosnu, čuvala sam ovce s jednom svojom prijateljicom, Janjom. Gledam u nebo i zovem brzo Janju neka pogleda kako Isus ide u povorci i nosi križ. Požurile smo mu ususret pa čemo mu pomoći nositi križ. (To ja sve sanjam.) Kad sam došla ispred njega, On me pogledao od glave do pete i rekao mi je: „Kad ne možeš svoga nositi, kako ćeš moga?!“ U taj tren sam se probudila i rekla sam samoj sebi: „Da me i za jezik objese, ja ću ostati.“ Evo, sigurna sam da mi je Bog dao taj

san kao odgovor na moje patnje i dvojbe upravo kad sam mislila napustiti samostan.

AM: *Gdje ste sve djelovali nakon prvih zavjeta?*

S. M: Nastavila sam i dovršila novicijat. Položila sam prve zavjete i istoga me dana čekao dekret za Suboticu. Imala sam tada 21 godinu. Kad sam došla tamo, bila sam jako mršava. Pitala me s. Blaženka Apan koliko imam kila. Rekla sam da ne znam, samo znam da imam 21 godinu.

Tu sam ostala oko 23 godine. Bilo mi je u početku teško, ali kasnije sam se navikla jer su me sestre zavoljele. Kroz to se vrijeme tu izmijenilo puno sestara. Jedino smo ostale iste s. Blaženka i ja. Ali ne zadugo. Kad je s. Imelda postala č. majka, premjestila me u Zagreb, gdje je bila tada priora s. Dominika Loch. Ali sam tu ostala samo nešto više od godinu dana. Premještena sam u Korčulu, gdje sam ponovno radila u štali. Tu sam ostala sedam godina. Što se tiče posla, meni to nije bilo teško, zbilja volim taj posao, jedino što već nisam tako snažna kao nekad pa mi je bilo teško nositi hranu životinjama.

Kad je kasnije došla zabrana da ne smijemo više držati svinje, premjestili su me u Velu Luku. Iz Vele Luke sam išla u Orebic, a s Orebica ponovno u Korčulu gdje sam i sada.

Rad na slavu Božju uvijek se isplati

Uglavnom sam radila poslove gdje god je trebalo. Nikada mi ništa nije bilo teško. Za mene ni jedan posao nije viši ili niži. Jedina mi je briga bila hoću li dobro napraviti ono što radim. Trudila sam se koliko sam mogla raditi Bogu na slavu. Kad čovjek radi za Boga, to se uvijek isplati. On nagrađuje svojim mirom i blagoslovom koji svijet ne može razumjeti. Zato sam uvijek i svuda bila radosna, a Bogu dragome prepuštam sud i uzdam se u njegovo milosrđe. Nastojim ispunjavati sve svoje redovničke obaveze. To mi je ušlo u krv, na to sam navikla tako da nemam nikada s tim problema.

I danas, nakon tolikih godina provedenih u samostanu, mogu reći da se nikada nisam pokajala što sam ostala. Kad mi je bilo najteže, uvijek bi sama sebi rekla: „I to će proći.“ Isto

tako razmišljam i govorim: „Isuse, i ti si visio između neba i zemlje. Na sprovodu ti je bilo svega troje, četvero ljudi. U tuđi su te grob morali zakopati jer nisi imao svoga. Što je moja muka prema tvojoj.“

AM: *Jeste li išli u posjete roditeljima?*

S. M: Ne, onda su vremena bila drugačija. Nije se išlo kući skoro devet godina. Tek kad smo dobile prstenje, znači, nakon doživotnih zavjeta, mogle smo ići kući. Isto je tako bilo i drugima. Nismo išle kući ni na sprovod roditeljima. Nismo to shvaćale kao tragediju. Na sve smo bile spremne. Kad su moji roditelji umrli, nisam ni jednoum išla na sprovod. Tada sam bila u Subotici. Bilo mi je teško što ih više nemam, a ne zato što im ne idem na sprovod. Kasnije, kad su mi umirale sestre, vremena su se promjenila, bila sam svakoj na sprovodu.

AM: *Kojemu se svecu najradije molite?*

S. M: Najviše se molim dušama u čistilištu, volim i Gospu, ali dušama u čistilištu se najčešće obraćam kad mi nešto treba. Kad se trebam, na primjer, probuditi u određeni sat, ne trebam navinuti sat, samo molim duše u čistilištu da me probude i one me probude. Pet godina sam se molila sv. Leopoldu Mandiću za moju sestruru da dobije stan. I dobila je, zahvaljujući tom dragom našem svecu.

AM: *Premda je Vaša životna priča velika poruka, ipak, recite što biste posebno poručili našim mladima?*

S. M: Više Boga moliti. Ako ti netko rekne ili učini što ti nije drago, treba prijeći preko toga, ne odgovarati, ne uzvraćati istom mjerom. Bog znade za tebe i to ti je dosta. Isto tako bih rekla da nikada ne prenose drugima što su o nekom negativno čule ili vidjele. I još nešto: da se poslušnost i vjernost Bogu mijere preko poslušnosti našim zakonitim poglavarima. Tko misli da je sam sebi dostatan, umrijet će od dosade. Molite se za mene, ja ću za vas.

Razgovor vodila s. Slavka Sente
U Zagrebu, listopad 2012.

Prava ljubav

Uobičajeni radni dan u ordinaciji, oko 8:30, kada je stariji gospodin, oko 80 godina, ušao u čekaonicu. Imao je ranu na palcu koju je trebalo pregledati. Odmah je rekao da je u žurbi jer ima sastanak u 9 sati.

Zamolio sam ga da sjedne i prička znajući da će proći možda i više od sat vremena prije nego što će ga netko pregledati. Stalno je pogledavao na sat.

Odlučio sam da ga ja pregledam obzirom da nisam imao drugih pacijenata. Pregledao sam ranu. Rana je bila dobro pa sam razgovarao s drugim liječnikom i dobio potreban materijal za uklanjanje šavova i saniranje rane. Kada sam skrbio oko njegove rane, upitao sam ga zašto se tako žuri. Bilo je čudno jer stari ljudi imaju dosta vremena za ono što žele. Gospodin mi je rekao da se žuri u starački dom na doručak sa suprugom.

Raspitivao sam se kako je njezino zdravlje. Rekao mi je da je ona tamo već duže vrijeme i da ima Alzheimerovu bolest. U razgovoru sam ga upitao hoće li se njegova žena ljutiti ako malo zakasni. Odgovorio je da ona više ne zna tko je on i da ga već pet godina ne prepoznaće.

Bio sam iznenađen i upitao ga:

– A vi i dalje idete svakog jutra kod nje iako ona ne zna tko ste?

Nasmijao se, potapšao me po ruci i rekao:

– Ona mene ne zna, ali ja nju znam...

Tijelom su mi prošli trnci. Jedva sam suzdržavao suze. Kada je napustio ordinaciju rekao sam sebi: »To je ljubav koju želim u svom životu.«

Istinska ljubav nije ni fizička, ni romantična. Istinska ljubav je prihvatanje svega što je bilo, što je, što će biti, i što neće biti.

Najsretniji ljudi ne moraju imati najbolje od svega;

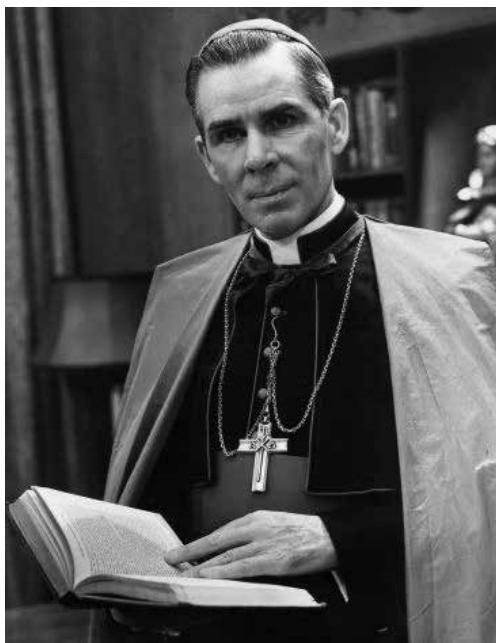
Oni će napraviti najbolje od svega što imaju! (Preuzeto s interneta)

*Sretan Uskrs
svima od srca žele
„zagrebačke kuharice“!*

Časni sluga Božji Fulton Sheen (1895. – 1979.)

Među brojnim istaknutim dominikanskim trećoredcima 20. stoljeća posebno mjesto nedvojbeno pripada nadbiskupu Fultonu Sheenu. Taj karizmatični američki prelat bio je u SAD-u prava medijska zvijezda. Njegove radijske i televizijske emisije pratili su milijuni ljudi. Držao se načela da je za slanje neke velike poruke potrebno troje: propovjedao-nica, slušatelji i istina. Pri tom je nadišao klasičnu crkvenu propovjedaonicu te se uvelike koristio radjem i televizijom, slušateljima je smatrao sve ljude spremne saslušati njegovu poruku, a istinu nije izmišljao, nego ju je tražio u Svetome pismu i prenosio vjernicima aktualizirajući je i tumačeći na prihvatljiv i svim ljudima razumljiv način. Brojnim napisanim knjigama njegove su poruke prešle granice SAD-a i američkoga kontinenta te obišle cijeli svijet. Aktualnost njegove poruke dokazuje činjenica da se Sheenove radijske i televizijske emisije i danas nerijetko repriziraju u SAD-u, a njegove brojne knjige stalno doživljavaju nova izdanja

diljem svijeta, pa i kod nas. Budući da je kao trećoredac bio član velike Dominikanske obitelji, sasvim je opravdano i poželjno predstaviti u ovoj rubrici lik i djelo tog vatrengog i oduševljenog propovjednika, ali istodobno jednostavnog i poniznog prelata osjetljivoga na nevolje svojih bližnjih.

Posvećen Gospu

Fulton Sheen rođen je 8. svibnja 1895. u El Pasu, u američkoj saveznoj državi Illinois. Bio je najstariji od četiri sina u oca Newtona i majke De lie. Premda je na krštenju dobio ime Petar Ivan, gotovo ga nitko nije zapamtil pod tim imenom. Potpisivao se i predstavljaо kao Fulton Sheen, pa su svi imali dojam da mu je ime Fulton. No, to je zapravo bilo djevojačko prezime njegove majke, koje je on uzeo i koristio se njime kao imenom. Majka ga je nakon krštenja posvetila Gospu, a tu je posvetu i on sam obnovio prigo-

dom prve svete pričesti. Sa obitelji je živio na jednoj farmi blizu grada Peoria do 1900. kada se obitelj preselila u spomenuti grad. Tu je Fulton pohađao katoličku osnovnu školu Sv. Marije pri katedralnoj župi. Često je ministirao kod mise mjesnome biskupu u katedrali, a od 1909. pohađao je i srednju katoličku školu. Godine 1913. napušta grad Peoria i odlazi u koledž sv. Viatora u Bourbonnaisu. Odlučivši se konačno za svećenički poziv, 1917. ulazi u bogosloviju u mjestu St. Paul u saveznoj državi Minnesota.

Dvije godine kasnije, 20. rujna 1919. zaređen je za svećenika. Toga je dana obećao da će do kraja života svakodnevno prakticirati sat euhарistijskoga klanjanja.

Nakon svećeničkog ređenja Fulton je godinu dana stjecao pastoralno iskustvo u biskupiji Peoria, a potom je 1920. otišao u Washington i tamo započeo poslijediplomski studij iz teologije na Katoličkom sveučilištu. Poslije dvije godine studij nastavlja u belgijskome gradu Louvainu, odатle 1923. odlazi po nekoliko mjeseci na parišku Sorbonnu i na rimski Angelicum. Iste se godine vratio u Louvain i postigao doktorat iz filozofije. Nakon toga ponovno odlazi na Angelicum i tamo 1924. postiže doktorat iz teologije.

Od profesorske katedre do biskupske stolice

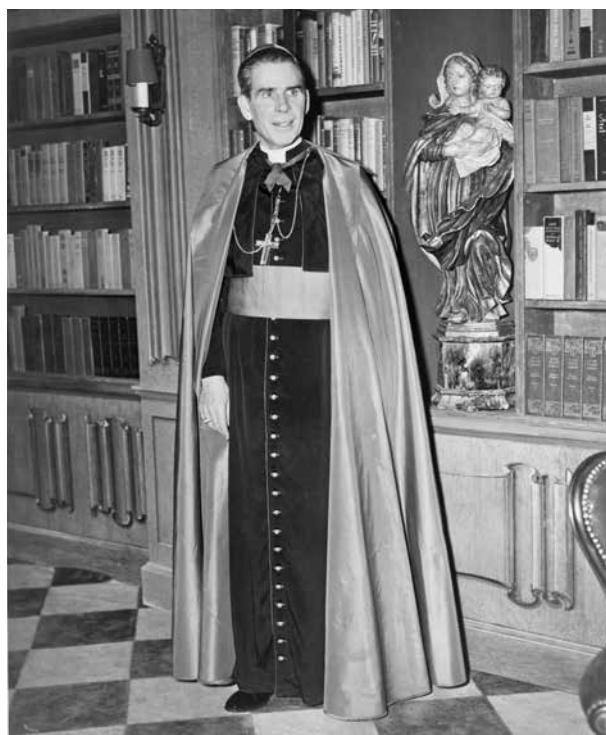
Sheen je 1925. otišao u London, gdje je bio pomoćnik na župi sv. Patrika i predavao teologiju na koledžu sv. Edmund. Premda je imao poziv iz Oxforda i Kolumbije da dođe za profesora filozofije, ipak se radije odazvao pozivu svoga biskupa da se vrati u grad Peoria i preuzme tamo župu sv. Patrika. No, nakon devet mjeseci Sheen 1926. odlazi na Katoličko sveučilište u Washingtonu, gdje je do 1950. prvo predavao teologiju, a potom i filozofiju. Vjerujući da katolici mogu postati utjecajniji u američkome društvo prvenstveno kroz odgojno-obrazovni rad, poticao je i hrabrio katoličke učitelje, nastavnike i profesore da svoj rad stave u službu preporoda katoličkoga života u SAD-u, odnosno da svoju vjeru integriraju u svakodnevni život i rad.

Ugled Fulton Sheena sve je više rastao u njegovoj domovini, ali i u ostatku svijeta. God. 1950. postao je ravnatelj Društva za promicanje vjere u SAD-u. Vršio je tu službu do 1966., tj. i nakon što ga je papa Pio XII. imenovao pomoćnim biskupom u New Yorku. Biskupsko je posvećenje primio 11. lipnja 1951. u Rimu, a na službi pomoćnoga biskupa zadržao se do 26. listopada 1966. kada je odredbom pape Pavla VI. preuzeo upravu biskupijom Rochester kao njezin rezidencijalni biskup. U međuvremenu je sudjelovao na svim zasjedanjima Drugoga vatikanskoga koncila. Iz toga doba sjećao ga se

donedavni papa Benedikt XVI., ali i hvarsko-bračko-viški biskup Celestin Bezmalinović. Biskupijom Rochester upravljao je tri godine, do umirovljenja 15. listopada 1969. Papa Pavao VI. potom ga je imenovao naslovnim nadbiskupom Newporta, osiguravši mu tako i nakon umirovljenja samostalnost i neovisnost od mjesnoga biskupa i metropolitanskoga sjedišta u New Yorku. Desetak godina kasnije, 2. listopada 1979. Sheen se u New Yorku susreo sa papom Ivanom Pavlom II., koji mu je tom prigodom odao priznanje bratskim zagrljajem i riječima: "Dobro ste pisali i govorili o Gospodinu Isusu Kristu. Vi ste vjeran sin Crkve." Dva mjeseca poslije toga susreta, nakon jedne operacije srca, Sheen je preminuo 9. prosinca 1979. u 85. godini života. Njegovo je tijelo pokopano u katedrali sv. Patrika u New Yorku.

Karizmatična medijska zvijezda

Nekoliko godina nakon što se iz Europe vratio u SAD, Sheen je 1930. započeo voditi radio-emisiju *Katolički sat* koja se emitirala nedjeljom uvečer. Vodio je tu emisiju pune 22 godine te stekao zavidnu brojku od 4 milijuna slušatelja. Nakon biskupskoga ređenja, krajem 1951. započeo je voditi televizijsku emisiju *Život je*

vrijedan življena koja je ubrzo privukla pozornost od oko 30 milijuna gledatelja tjedno i bila prikazivana na više od 160 televizijskih postaja. Zahvaljujući prodornom i vatrenom pogled koji kao da je kroz ekran prodirao ravno u gledatelje, iskrenom i nerijetko zaraznom osmijehu te karizmatičnom nastupu, biskup Sheen postao je prava medijska zvijezda. Ubrzo je prozvan prvim velikim televangelizatorom, a 1953. dobio je znamenitu nagradu Emmy za najistaknutiju televizijsku ličnost. Emisiju, koja je postala najgledanija religijska emisija u povijesti, vodio je do 1957., a potom je od 1961. do 1966. vodio novu, vrlo sličnu emisiju.

Novinari su Sheena prozvali zlatnim glasom američkih katolika, a sam Sheen nije se krvzao u svojim emisijama osuditi ne samo Drugi svjetski rat, nego i Hitlera osobno, prozvavši ga antikristom. Godinama kasnije, u srpnju 1967. osudio je i Vijetnamski rat. No, ipak je najupečatljivijom ostala njegova osuda sovjetskoga komunizma i Staljinu. Osudu je izrekao u veljači 1953. proročki najavljujući Staljinov skori kraj. I uistinu, komunistički je vlastodržao nekoliko dana nakon toga doživio moždani udar i umro u roku od tjedan dana.

Riječi Fultona Sheena, uokvirene u specifičan i njemu svojstven medijski način evangelizacije, znale su doprijeti do srca brojnim ljudi, uključujući agnostiike, nevjernike, članove raznih religija i kršćanskih crkava koje nisu u jedinstvu sa katolicima. Često su mu se obraćali oni koji su odlučili prijeći na katoličku vjeru, poput agnostičkoga pisca Heywooda Brouna, automobilista Henryja Forda II., komunističkoga pisca Louisa F. Budenza, violinista i skladatelja Fritza Kreislera, te glumice Virginije Mayo.

Na putu prema oltaru

Odmah nakon smrti brojni američki katolici počeli su Sheenu iskazivati štovanje i utjecati mu se u njegovim molitvama. Glas svetosti i sve brojni štovatelji potaknuli su nadbiskupiju New York da u rujnu 2002. na Kongregacije za kauze svetaca službeno pokrene postupak za beatifikaciju Fultona Sheena, čime je on dobio naslov sluge Božjega. U veljači 2008. završen je dijecezanski postupak za njegovu beatifikaciju, a 28. lipnja 2012. Kongregacija za kauze svetaca priznala mu je herojski stupanj kršćanski kreposti, čime je dobio naslov časnoga sluge Božjega. Ukoliko Kongregacija prihvati argumente o čudu po njegovu zagovoru, koji su joj već dostavljeni, beatifikacija Fultona Sheena može se uskoro očekivati. No, bez obzira na to, njegov lik i djelo uvijek su aktualni i poticajni. Brojna Sheenova djela i snimljene emisije još uvijek su itekako tražena duhovna hrana, pa stoga njegov glas kao da i danas odjekuje pronoseći svijetom poruku o radosnoj vijesti i kraljevstvu nebeskome, ali i poziv na osobno obraćenje. Stoga, budući da smo u korizmenom dobu, na kraju ovoga članka o Fultonu Sheenu smatram prikladnim citirati sljedeće njegove riječi: "Uvjeren sam da je nakon ovih dvadeset vjekova Kristu postala mučnjom i bolnjom ravnodušnost modernoga svijeta nego što su bile boli na Kalvariji. Sigurno trnova kruna i željezni čavli nisu probijajući Tijelo našega Otkupitelja tako pekli kao što Ga peče i boli naša moderna ravnodušnost koja se doduše Kristu ne ruga, ali mu se i ne moli."

LITERATURA: *Treasure in Clay. The Autobiography of Fulton J. Sheen*. New York 1980. – Myles P. MURPHY: *The life and times of Archbishop Fulton J. Sheen*. New York 2000. – Thomas C. REEVES: *America's Bishop. The life and Times of Fulton J. Sheen*. San Francisco 2002. – Charles P. CONOR: *The spiritual legacy of Archbishop Fulton J. Sheen*. Staten Island 2010.

DJELA FULTONA SHEENA NA HRVATSKOME:
Sedam blaženstava i sedam riječi s Križa. Zagreb 1959.
– *Vječni Galilejac*. Zagreb 1959. i Đakovo 1990. – *Žena*. Zagreb 1960. i Zagreb 2002. – *Božanska avantura*. Zagreb 1962. – *Život Kristov*. Zagreb 1962. i Zagreb 2012. – *Čujte ljudi atomskoga doba*. Zagreb 1964.– *Sedam posljednjih riječi. Poruka s križa*. Zagreb 2002.– *Duga boli*. Zagreb 2003. – *Prva ljubav svijeta. Marija Majka Božja*. Zagreb 2004. – *Križni put*. Zagreb 2005.

Ivan Armanda

ŠTO IMA NOVA U KATOLIČKIM KNJIŽARAMA?

Benedikt XVI.:
MUDROST SVETIH
Poticaji iz života 80 svetaca
Kao svojevrsna galerija *Mudrost svetih* sadrži portrete svetaca koje je **papa Benedikt XVI.** spominjao u svojim govorima, homilijama, enciklikama, katehezama i ukazivao na njihove primjere za vrijeme svojega pontifika-ta, a koji su u ovoj knjizi prikazani sa svojim osobinama i posebnostima kako bi svima bili na poticaj.

U knjizi je prikazano osamdeset portreta svetaca – od Augustina do Benedikta, od Marije Magdalene do Klare Asiške, od Ignacija Lojolskoga do Josemarije Escrive, od Tome Akvinskoga do Franje Saleškoga – koji pokazuju čovjeku put do istinske radosti, upućujući kako se može biti istinski čovječan, ne uporno tražeći vlastitu sreću, nego dajući sebe.

Povijest svetaca koju nam papa Benedikt približava trajan je poziv ljudima na nasljedovanje jer put svetosti nije samo za izabrane pojedince nego za krštenike svih vremena i svih mjeseta na zemlji. „Biti svet“, izvrsno tumači Papa, „znači živjeti u Božjoj blizini, živjeti u njegovojoj obitelji.“

Philip A. Rolnick:

OSOBA, MILOST I BOG (KS)

U svojem opsežnom teološkom istraživanju o pojmu osobe Philip A. Rolnick poziva da razmišljamo o „osobstvu“ ne samo kao o psihološkoj pojmu – kao skupu osobina ili ponašanja

– nego i teološki. Autor drži da osoba predstavlja najviše shvaćanje naših života u odnosu jednih prema drugima, prema svijetu i prema Bogu. Filozofski oštrom, povjesno potkrijepljeno i teološki-znanstveno promišljeno, Rolnick pokazuje da je osoba središnja za kršćansku misao, predstavljajući njezin razvoj od pretkršćanskih anticipacija preko prvih crkvenih koncila do Augustina, Boetija, Rikarda od Sv. Viktora i Tome Akvinskoga. Proučavajući suvremene izazove koje pojmu osobe upućuju evolucijska biologija i postmoderna misao, Rolnick pokazuje impresivna dostignuća neodarvinističkoga istraživanja te predlaže načine interpretiranja bioloških danosti koje su u skladu s Isusovom zapovijedi ljubavi.

Edward Schillebeeckx / Francesco Strazzari:

LICE TVOJE TRAŽIM

Razgovori o Bogu (KS)

Ova knjiga razgovora s Edwardom Schillebeeckxom, jednim od najvećih, ali i najdugovječnijih katoličkih teologa pred kraj njegova života (umro je 2009. godine u 96. godini života), objavljena u talijanskome originalu 2005. godine, svjedoči o vitalnosti toga teologa koja se sastojala u tome što je, kako svjedoči novinar, bio zadržan Bogom.

Sam Schillebeeckx svjedoči: „U mojoj dobi, nakon duga i radišna istraživanja, koje još nije dovršeno, htio bih ponizno reći da Božja do-

brota ima posljednju riječ u našemu životu koji je zapravo mješavina smisla i besmisla, spasenja i nespa-senja, očaja i nade.

Smisao naše egzistencije imamo baš time što slijedi-mo Isusov način života za ljudе, koji je potvrdio Bog. Bog koji nas transcendira je

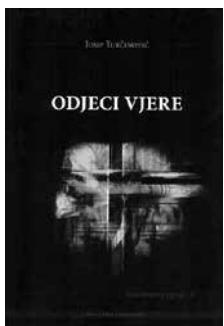
čovječni Bog, Bog koji ljubi ljudе, koji se brine za njihovu povijest. Božja se čovječnost susreće s čovječnošću ljudi te je uzdiže. I dalje vjerujem u ovoga živog Boga, svojim umom i osjećajem, unatoč tome, i možda također zato što je naša povijest, povijest patnje, mješavina smisla i be-smisla, koju naš um ne uspijeva objasniti.“

Ova uzbudljiva knjiga bit će sjajno duhovno šti-vo svakome kome duhovnost i teološko istraži-vanje prožimaju vjeru.

Josip Turčinović:

ODJECI VJERE. Izabrani spisi 2

„Vjerujem suncu koje vas prati. I ne dajte si sjeći puta. Vaš polazak, a cilj pripada putu.“ J. Turči-nović

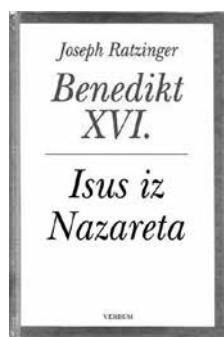
Ovaj drugi svezak izabranih spisa Josipa Turčinovića razlikuje se od onoga prvog, naslovljena „Misao vjere“, po tome što je u prvoj dijelu dominantan teološki rad dokumentiran spisima koji, uz teologiju i bez obzi-ra na literarnu formu, obu-

hvaćaju pitanja ekumenizma u nas, povjesnu tematiku i kritiku, dok je u ovome drugom sve-zku više posvjedočen autorov angažman u crkvenome i širem društvenom okružju njegova vremena i prostora.

Turčinović je na samo sebi svojstven način, a u nas, pa i oko nas rijetko pronicav, osjetio da iskustvo i misao vjere trebaju odjeknuti u sasvim konkretnim prostorima vjerničkoga ži-vota. Ta misao vjere mora ostaviti odjek upra-vo u konkretnoj stvarnosti u kojoj je ona i dje-

lotvorna i orijentativna. Usto, ovi su tekstovi svojevrsni dokument vremena jer daju osjetiti ozračje u kojemu se događala obnova Crkve u duhu Drugoga vatikanskog koncila. Ta obnova još uvijek nije dovršena pa i ova knjiga daje poticaj takvim zalaganjima i na svoj način u ovoj obljetničkoj godini daje prinos koncilskim na-kanama i zalaganjima.

Dva sveska Turčinovićevih izabranih spisa i četiri sveska njegovih homilija i drugih kraćih tekstova objavljenih pod naslovom *Glas iz Ranjenog* i *Istrgnute misli* za nezaborav bit će poti-caj da se pride analizi i prikazu njegove široke i plodne djelatnosti u pokoncilskom životu naše Crkve od početka Drugoga vatikanskog koncila pa do prevratničke 1989. godine što su, ustvari, kameni međaši Turčinovićeva djelovanja.

Joseph Ratzinger

Benedikt XVI.:

ISUS IZ NAZARETA

(komplet od tri knjige u kartonskoj kutiji)

Kapitalno djelo pape Bene-dikta XVI. *Isus iz Nazare-ta* od sada je dostupno i u kompletu, u kartonskoj ku-tiji, a komplet čine knjige: [Isus iz Nazareta I.](#),

[Isus iz Nazareta II.](#) i [Djetinjstvo Isusovo.](#)

Ovo iznimno djelo o Isusu iz Nazareta iz pera jednoga od najvećih teologa 20. i 21. stoljeća Josepha Ratzingera / pape Benedikta XVI., nei-zostavan je dio biblioteka, knjižnica i čitaonica.

Jean Vanier: ISUS, DAR LJUBAVI

Riječ je o knjizi proznih meditacija u kojima Vanier s čitateljima dijeli neke od spoznaja o vremenu kada je Isus živio, o njegovu poslanju, radosnoj vijesti koju je naviještalo, kao i o svim patnjama koje je zbog toga pretrpio.

Osjećajući da i sam treba dati odgovor na Isu-sov upit: „A vi, što vi kažete tko sam ja?“ Vanier ne poseže toliko za naučenim akademskim zna-njima, već mu je više stalo do osobnoga odnosa iznikla iz iskustva. On nas upoznaje s Isusom iz evanđelja u čijoj je spoznaji rastao po molitvi

i predanu životu kojega živi u zajednici sa siromasima i slomljenima ovoga svijeta.

U uvodnome tekstu Vanier na početku kaže: „Pišem ovu knjigu kao Isusov učenik. Napustio sam mornaricu 1950. kako bih odgovorio na nježan Isusov poziv da ostavim sve i slijedim ga. Od tada sam pokušao ići za njim, učeći malo-pomalo tajne svemira, čak i više, tajne Božje. Pokušao sam – tako često bezuspješno – živjeti, voljeti i govoriti kako je on živio, volio i govorio. Pokušao sam se boriti i protiv snaga zla u meni i oko mene, kako se i on borio sa zlim silama oko sebe (...) Pišem ovu knjigu da pokažem beskrajnu Isusovu dobrotu...“

Knjige iz KS: Knjiga **Lice tvoje tražim – Razgovori o Bogu** autora E. Schillebeeckxa i F. Strazzaria je najprodavanije djelo Kršćanske sadašnjosti tijekom siječnja ove godine. Ova knjiga razgovora s Edwardom Schillebeeckxom, jednim od najvećih, ali i najdugovječnijih kataličkih teologa sjajno je duhovno štivo svakome kome duhovnost i teološko istraživanje prožimaju vjeru te svjedoči o vitalnosti toga teologa koja se sastojala u tome što je, kako svjedoči novinar, bio zadržan Bogom.

Na drugome mjestu top liste i dalje među čitateljima dominira **Porta fidei. Vrata vjere / Nota s pastoralnim smjernicama za godinu vjere (D-160)**. Riječ je o dva dokumenta kojima papa Benedikt XVI. proglašava Godinu vjere, koja je započela 11. listopada 2012. godine, i Nota Kongregacije za nauk vjere koja daje pastoralne smjernice.

Ovo je naša vjera – Tumačenje Creda, djelo Dionigija Tettamanzija, nalazi se na trećemu mjestu top liste. Milanski nadbiskup Tettamanzzi na sustavan, jezgrovit, suvremen i temeljit način tumači ono što kršćani vjeruju i što izra-

žavaju formulom Creda ili Vjerovanja. Ovo djelo poslužit će kao temeljna pouka i podsjećanje svima koji još bolje žele upoznati i utvrditi svoju vjeru, a bit će i važna informacija onima koji se za nju zanimaju.

Na posljednje četiri pozicije top liste nalazi se: knjiga **Našli smo milosrđe – Tajna božanskoga milosrđa** Christopha kardinala Schönborna, **Uvod u kršćanstvo** Josepha Ratzingera na petome mjestu te dvije nove knjige Jeana Vaniera: **Slomljeno tijelo** na šestome i **Isus, dar ljubavi** na zadnjem, sedmom mjestu.

Benedikt XVI.

NAUČITI VJEROVATI

duhovna poruka nade i ohrabrenja

Knjiga *Naučiti vjerovati* pape Benedikta XVI. donosi njegovu ključnu duhovnu poruku kojom se obraća svakomu čovjeku i poziva ga da se otvari „velikoj nadi“ koju svatko nosi u srcu. U ovim nadahnutim tekstovima neprolazne vrijednosti Papa najprije dotiče pitanja ljudskoga nemira i nesigurnosti, kao i potrebe traganja za istinom. Potom naznačuje mogući put vjerskoga traganja te razlaže poteškoće vjerovanja izražene u suvremenom društvu. Na koncu pruža odgovore vjere koji su u stanju ponuditi rješenje životnoga smisla i koji u središte stavlju Ljubav...

Kiko Argüello:

KERIGMA – U barakama sa siromasima

Kerigma. U barakama sa siromasima donosi potresno životno svjedočanstvo začetnika Neokatolickog puta, slikara Kika Argüella, a za knjigu je predgovor napisao kardinal Antonio Cañizares, a komentar uz katehezu kardinal

Christoph Schönborn.

U svojoj mladosti već kao afirmiran slikar, Kiko Argüello, unatoč uspjehu svojih djela, ne nala-

zi razlog za život te razmišlja o samoubojstvu. Tijekom te egzistencijalne krize u dobi od 25 godina ostavlja sve i odlazi živjeti među najsironašnije, u barake Palomeras Altasa u predgrađu Madrida, među Cigane, beskućnike i prostitutke, uvjeren da je Krist prisutan u trpljenju nezaštićenih. Uz Bibliju i gitaru, zajedno s misionarkom Carmen Hernández, započinje govoriti o Bogu i Isusu Kristu tim ljudima. Na taj je način među siromasima rođena prva zajednica Neokatekumenskoga puta koja, zahvaljujući tadašnjemu nadbiskupu Madrida, postaje „sjeme“ zasađeno prvi put u Madridu, odakle se proširuje diljem svijeta, a danas je prisutna u 101 zemlji svijeta.

Uz osobnu životnu isповijest knjiga sadrži i kerigmu, Kikov navještaj vjere, naslovljenu „Tri

anđela“, koja je, kako u komentaru ističe kardinal Schönborn, „snažan poziv na osobno obraćenje“. U toj kerigmi se preko triju dijaloga anđela i žene egzistencijalnim ključem rasvjetljavaju najznačajnije etape povijesti spasenja i donosi shvaćanje čovjeka i životnoga smisla u svjetlu objave.

Knjiga je posebice aktualna u kontekstu nove evangelizacije i s obzirom na Godinu vjere. Ona nije upućena samo svim vjernicima, kojima će zasigurno pomoći da obnove krsnu milost, nego predstavlja i snažan poticaj svim ljudima usmjerenima prema iskrenu traženju Boga i istinskoga smisla života.

Ovo Kikovo prvo djelo prevedeno je na najvažnije svjetske jezike i u vrlo kratku vremenu već je rasprodano u milijunskoj nakladi.

ŠTO KAŽU NAŠE NAJMLAĐE?

VJERONAUČNA OLIMPIJADA U DUBROVNIKU

U dubrovačkoj je biskupiji u utorak 19. veljače 2013. održano županijsko natjecanje iz vjeronauka. Odvijalo se u dubrovačkoj klasičnoj gimnaziji. Sudjelovale su ekipi osnovnih (12 ekipa) i srednjih (7 ekipa) škola. Najvažniji detalj cijelog natjecanja je, zapravo, tema. Tema ovogodišnjega natjecanja bila je *Život svetoga oca Dominika i Red propovjednika*. Upravo nas je to i potaknulo na sudjelovanje u natjecanju.

Inače, na županijsko natjecanje se odlazi u grupi od četiri člana te smo i mi, nakon školskoga natjecanja, formirali ekipu i zajedno se pripremali. Kroz ovu pustolovinu vodila nas je naša s. Barbara. Trudili smo se što češće imati pripreme koliko je to, naravno, bilo moguće uz ostale školske obveze.

U Dubrovnik smo se uputili ujutro na dan natjecanja. S nama su putovale i ostale ekipе (Vela Luka, Blato, Orebić, Smokvica).

U klasičnoj gimnaziji natjecatelje je dočekao dubrovački biskup Mate Uzinić koji nas je prije natjecanja pozdravio, pomolio se s nama te nam poželio svu sreću. Nakon što su nas rasporedili po razredima, natjecatelji su u 10 sati započeli pisanje testa koji je svatko radio za sebe. To je ujedno i prvi dio natjecanja. Nakon što su testovi bili gotovi, imali smo slobodno vrijeme koje smo iskoristili za marendu i šetnju. Po povratku u školu dočekao nas je drugi dio natjecanja u kojemu je svaka ekipa imala svoj zajednički zadatak. Točnije, tombulu, koja se sastojala od 33 pitanja na koja smo vrijedno tražili odgovore. Tako je završio drugi dio natjecanja, a odmah nakon toga počeo je treći, ujedno i zadnji izazov natjecanja. Nakon završenoga trećeg dijela zbrojili su se svi bodovi i proglašili pobjednici! Naša je ekipa osvojila drugo mjesto, a pobijedila je dubrovačka klasična gimnazija.

Dok je naša s. Anita, koja je sudjelovala s učenicima osnovne škole iz Korčule, čekala završetak natjecanja za osnovnoškolce, naša ekipa se uputila sa sestrom Barbarom put samostana sv. Dominika gdje su nas lijepo dočekali braća i sestre. Pogledali smo crkvu sv. Dominika, a posebno nas se dojmila slika Čudo sv. Dominika autora Vlaha Bukovca. Dan u Dubrovniku završen je s kavom koju su zajedno popili braća i sestre. ☺

Svojim kućama smo se uputili opušteni i puni dojmova s natjecanja, a vjerujemo i puni novoga znanja o sv. Dominiku. ☺

Mirna Bosnić, kandidatica

MLADI NA RADIO KORČULI

U petak 1.ožujka 2013. sestra Barbara, Ante (učenik koji je sudjelovao u natjecanju) i kandidatica Katarina išli su na Radio Korčulu reći nekoliko riječi o ovogodišnjoj vjeronaučnoj olimpijadi: *Sv. Dominik i Red propovjednika*, o pripremama i tijeku natjecanja. Nažalost, Mirna i Eliza nisu mogle sudjelovati u emisiji. Emitiranje je počelo u 15 sati na Radio Korčuli.

Ispred radija dočekao nas je Ratko, koji je odgovoran za glazbu i radijsku opremu. Ispočetka je vladala neopisiva trema. Razgovor smo započeli s pripremama za vjeronaučnu olimpijadu, zatim o tijeku natjecanja. Nakon pjesme razgovarali smo o zgodama svetoga oca Dominika i svetaca koji su nam posebni. Naglasili smo zašto je dobro sudjelovati na vjeronaučnim natjecanjima, objasnili smo što znači ekipno natjecanje. Na kraju sestra Barbara me upitala kako sam se odlučila na redovnički poziv. Tim pitanjem, odnosno odgovorom završili smo emitiranje. Na radiju je bilo lijepo, vidjeli smo da nije baš jednostavno govoriti na radiju dok znate da vas mnogo ljudi sluša. To je još jedno divno iskustvo.

Katarina Rašić, kandidatica

DAN POSVEĆENOGLA ŽIVOTA U DUBROVNIKU

U Dubrovniku je 26. siječnja 2013. proslavljen Dan posvećenoga života za dubrovačku bisku-

piju. Naime, Dan posvećenoga života slavi se u Crkvi 2. veljače, na Svjećnicu, ali u Dubrovniku se na taj dan otvara fešta sv. Vlaha pa se Dan posvećenoga života slavi dan prije Svjećnice. Na susretu je sudjelovalo 150 redovnika i redovnica od ukupno 255, koliko ih ima u dubrovačkoj biskupiji.

Naravno, sudjelovale su i sestre dominikanke. Krenule smo ujutro u 7 sati, s više auta, a novicijat je imao povlasticu i išao je zajedno s časnom učiteljicom i sestrom Emilijom koja nas je vozila sve do našega odredišta, Dubrovnika. ☺

Put je bio zanimljiv, naravno, uz molitvu, pjesmu i kiki bombone. ☺

Iako je bilo jutro, atmosfera je bila opuštena i vesela. Putovale smo puna dva sata. Program u Dubrovniku započeo je u dvorani Ivana Pavla II. molitvom Srednjega časa. Nakon toga redovnike i redovnice je pozdravio predsjednik Vijeća za posvećeni život u biskupiji, a pozdravio je i našega biskupa Matu Uzinića.

Nakon pozdrava predavanje je održao fra Ivan Dugandžić. Tema njegova predavanja bila je *Redovnici i redovnice; svjedoci vjere u Godini vjere*. Fra Ivan je rekao puno toga i podsjetio je na očekivanja koja je probudio Drugi vatikanski sabor općenito u Crkvi i redovništву.

Nakon predavanja i kratka osvrta svi su se uputili prema crkvi sv. Vlaha gdje je biskup bla-goslovio svjeće s kojima smo se uputili u procesiju te stigli do katedrale.

Odmah na početku obnovili smo svoju vjernost Kristu, a zatim je uslijedilo euharistiski slavlje koje je predvodio biskup s braćom svećenicima i redovnicima. U svojoj propovijedi biskup Uzinić je spomenuo potrebu svjedočenja u današnjem svijetu te je pročitao pismo za Dan posvećenoga života koje je uputilo Vijeće HBK za redovništvo. Liturgijsko su pjevanje predvodile naše sestre iz Korčule, a nakon euharistijskoga slavlja uputili smo se prema restoranu gdje smo imali zajednički ručak. Naravno, na susretu su zabijelili dominikanski habit. Iz Korčule su došle 22 sestre te sestre i naravno braća novaci iz Dubrovnika. ☺

Željka Bojanović, kandidatica

ZELENI KUTIĆ

s. Maje Karmele Strižak OP, dipl. ing. agronomije

Maslačak je otporna i vrlo prilagodljiva samonikla trajnica koja uspijeva na svakome tlu.

U tlu razvija snažan vretenasti korijen, dugačak i do 30 cm. Duguljasti listovi, složeni u prizemnu rozetu, mogu biti različito pilasto nazubljeni, dugački 5–25 cm. Po jedna svjetložuta cvjetna glavica, sastavljena od mnogo zbijenih cvjetića, razvija se od travnja do listopada na vrhu šuplje cvjetne stabljike. Svi dijelovi maslačka sadrže mljječni sok gorka okusa. Suhi i zreli plodovi poslije cvatnje ostaju na cvjetištu, a vjetar ih lako raznosi, stoga se maslačak ubraja u naše najraširenije korove i livadne biljke koje nalazimo posvuda.

Danas je u mnogim zemljama cijenjeno i omiljeno povrće. Na tržnicama se prodaje kao ukusna, gorka proljetna salata (list maslačka naziva se „radić“).

Listove maslačka za salatu najbolje je brati prije cvatnje, od ožujka do svibnja. Kasnije, starenjem, listovi postaju gorki. Biljke koje rastu u

MASLAČAK – *Taraxacum officinale*

Red: Asterales

Porodica: Asteraceae

Rod: Taraxacum

Vrsta: *Taraxacum officinalis*

hladu ukusnije su i manje gorke od onih koje su izložene suncu. **Mladi listovi** tijekom proljeća sadrže **18–60 mg% vitamina C**, **5–9 mg% karotina**, **oko 3 mg% željeza**, **dakle više nego špinat**, **2,7% bjelančevina**, **0,7% masti** i **8% ugljikohidrata**.

Mladi proljetni listovi najčešće se pripremaju kao salata, sami ili umiješani u salate od drugoga povrća. Kod starijih listova, ubranih u vrijeme cvatnje, najbolje je odrezati i baciti donju polovicu lista jer ona sadrži najviše gorkih tvari. Takve listove najbolje je skuhati kao varivo, uz mijenjanje vode, ili umiješati u variva od drugoga zelenog povrća. Gorčina se može ukloniti i ostavljanjem mlađih listova preko noći u hladnoj vodi.

Maslačkov korijen, iskopan u proljeće ili jesen, sadrži i do 40% inulina te se preporučuje kao zdrava i ljekovita hrana čak i za dijabetičare. Korijen se može jesti kuhan ili sirov, tanko narezan na kruhu s maslacem. Dobro osušen

korijen može se koristiti i kao nadomjestak za kavu.

Mladi, još tvrdi cvjetni pupoljci mogu se kiseliti u octu te koristiti kao začin umjesto kapa.

Kao ljekovita biljka maslačak se prvi put spominje 659. g. pr. Krista u jednomu starom kineskom zapisu. Rimski pisac Plinije stariji piše o maslačku 48. g. pr. Krista. U 11. st. arapski liječnici liječe maslačkom mnoge bolesti. U Europi se tek u 15. st. upoznaju njegova ljekovita svojstva. No zato je u 16. st. bio općepoznata i priznata ljekovita biljka. U Italiji se u 17. stoljeću počeo upotrebljavati kao povrće.

Danas se zna da maslačak sadrži mnoge ljekovite tvari: vitamine, gorke tvari, biljne enzime, saponine, tanine, mineralne tvari, elemente u tragovima, nešto eteričnoga ulja, inulin, kolin, bjelančevine itd. Ljekovita je cijela biljka, ali najviše ljekovitih tvari sadrže korijen i listovi.

Korijen i listove treba brati u proljeće jer tada biljka sadrži najviše ljekovitih tvari. Najbolje je iskopati cijelu biljku, zajedno s korijenom i lisnom rozetom, razrezati je te ostaviti obješenu da se suši na prozračnu mjestu. Maslačak se može sušiti i na umjetnoj toplini, ali na temperaturi do 40°C.

Važno je znati da maslačak nije posve netrovan! Korijen i stabljika sadrže gorku tvar taraksacin koja potiče izlučivanje mokraće, ali ako se biljka uzima u velikim količinama, može izazvati proljeve i nepravilan rad srca. Navedene smetnje može izazvati i uzimanje velikih količina gorkih, starijih dijelova biljke, dok su mladi listovi, ubrani prije cvatnje, potpuno bezopasni.

LJEKOVITA SVOJSTVA I PRIMJENA

Srce: jača srce i potiče bolji rad srca.

Krv: odličan je za proljetnu i jesensku kuru čišćenja krvi jer pospješuje izlučivanje štetnih tvari iz organizma.

Krvni tlak: sadrži kolin te se preporučuje osobama s povišenim krvnim tlakom.

Probava: kod nedostatka apetita, neuredne probave i probavnih smetnja.

Jetra i žuć: kod upale jetre, žutice, upale žučnoga mjehura i žučnih kanala, masne jetre, žučnoga pijeska i žučnih kamenaca, grčeva i bolova te za bolji rad jetre i bolje izlučivanje žuči.

Bubrezi i mokračni mjehur: kod upale bubrega, mokračnoga mjehura i mokračnih kanala, bubrežnoga i mokračnoga pijeska i kamenca, bolova u bubrežima, za bolji rad bubrega i bolje izlučivanje mokraće te se preporučuje kod povećane količine šećera u krvi.

Kosti i zglobovi: poboljšava izmjenu tvari u organizmu te odlično djeluje kod reume, artritisa i gihta.

Koža: odlično sredstvo za ublažavanje kod nadražene kože, upale kože, ekcema i akna te gnojnih upala kože.

NAKON OVOGA ČLANKA TKO NE BI U ŠETNJI I U POTRAGU ZA MASLAČKOM!?

Crtice iz života i rada sestara u Korčuli

Tražeći među arhivskim dokumentima podatke o Korčuli, preko ruku mi je znao proći neki spis koji se odnosi na školu i samostan sestara dominikanki. Kako nisu do sada objavljeni, to ih podastirem kao kratke crtice života i rada sestara u Korčuli.

1898. Iz Općinske blagajne isplaćuje se 20 fiorina „i to u naslov potvore, udijeljena od Obćinske Uprave dana 17 t.mj. pod br. 1077, Franici Sladović pok. Jura koja ima položiti svetčani zavjet kod duvana, i to za se nabaviti potrebitu spravu“. (sl. 1.)

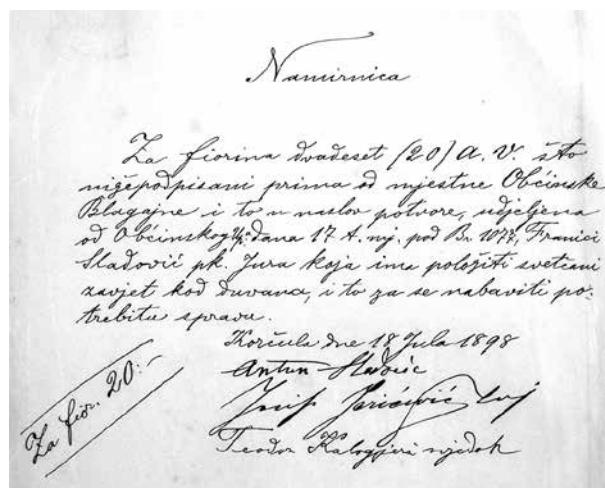
1910. Za postavljanje gromobrana na zgradu Zavoda isplatila je korčulanska Općina 500 kruna. (sl. 2.)

„Za kruna 500, što niže podpisani svjedoči da je primio od blagajne slavne korčulanske Obćine (odlomak grad Korčula), i to kao blagodanu podporu za postavljanje pet munjovoda nad javnim naukovnim zavodom Sv. Angjela čuvara u gradu Korčuli, postavljenih od ovlaštenog električara g. Rudolfa Grolića iz Splita, na kojem blagodanom daru, upraviteljstvo zavoda harnošću se zahvaljuje. U Korčuli dne 12. prosinca 1910. – Upravitelj: O. Miškov.“

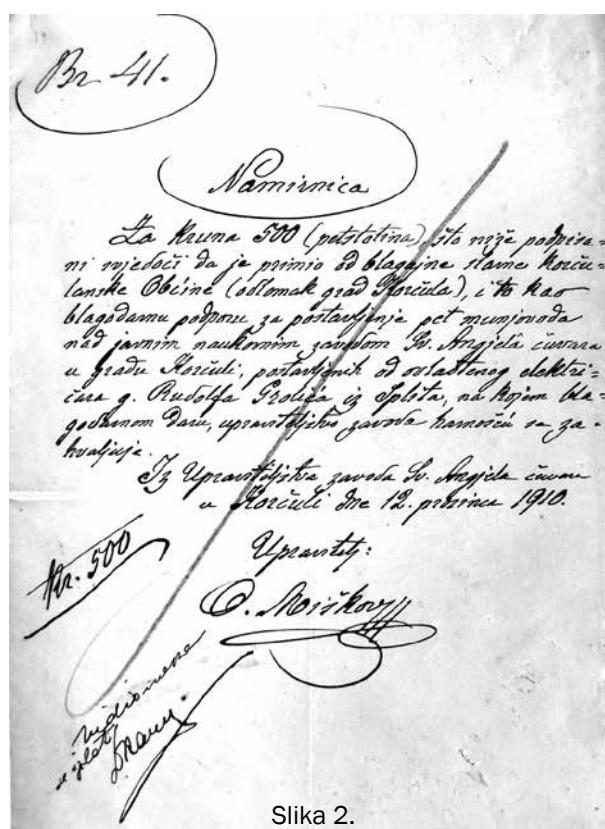
1910. Organizira se prva ekskurzija gojenica i učenica iz Korčule do Zagreba. Tijek cijele ekskurzije opisao sam u knjizi o školstvu u gradu Korčuli. Sada objavljujem pismo učiteljice Filomenе Andeis iz škole u Blatu gdje ona spominje vaš Zavod. (sl. 3.)

„Vrsne učiteljice Zavoda za uzgoj i višu obrazbu ženskog pomlatka ‘SS. Andela Čuvara’ u gradu Korčuli povedoše tijekom prve polovine ovog mjeseca svoje gojenice i učenice građanske škole na naučno putovanje do Zagreba.

Okorišćujuć se ovom lijepom prigodom i u tako skladnom društvu, u svrhu proširenja stručne naobrazbe, te uspješnijeg djelovanja

Slika 1.

Slika 2.

Slika 3.

U Blatu, 19. svibnja 1910.

b.k. Pokrajinsko Školsko Vijeće!

*Vrane učiteljico havoda za usgo i vi
šu naobrazbu ženskog podmlatka, gđ. An-
đela Čuvara u gradu Korčuli povede tje-
kom prve polovine ovog mjeseca svoje go-
jenice i učenice građanske škole na nau-
čeno putovanje do Zagreba.*

*Okoitičujući se ovom lijepom prigodom i
u takozadnjem društvu, u svrhu prošire-
nja znanja i znanstvene te uistinjenje dje-*

C.k.dalmatinsko Namjesništvo.

Br.XII-23/5-ex-1913.

Zadar, dne 7. rujna 1913.

udjeljenje sanskih koza za rasplod.

C.k. kotarskom poglavarstvu

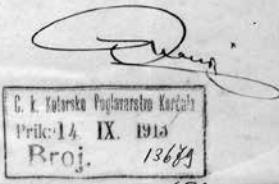
Korčuli.

Priopćit će Upravi zavoda Sv. Andela Čuvara u Korčuli, Anti Kalafatoviću u Janjini i Karli Šori Ivanovu iz Splita, da će im namjesništvo, bude li mu uspjelo da nabavi, udjeliti u rasplodne svrhe prvom jednog jarcu i dvije koze, drugomu jednu kozu a trećemu jednog jarcu sanske pasmine, uz uvjet prvomu da u roku od 2 godine povrati jedno muško i jedno žensko kozle, u dobi od najmanje 10 mjeseci i sposobno za rasplod ili da isplati polovnicu cijene za koju su rasplodnici bili nabavljeni.

Potanji uvjeti biti će naknadno ustavljeni za svu trojicu u posebnoj pogodbi.

Konačno priopćit će Andriji Šagoru Josinu iz Lastova, Jakovu Bosniću-Janji p.Ive iz Blata, Stjepanu Ivelji p.Ante i Anti Simiću p.Ante iz Lastova i Marinu Tvrdečiću p.Andre iz Žrnova, da namjesništvo njihove molbe za udjeljenje koza, nije uvažilo.

Za c.k.Namjesnika:

653

Slika 4.

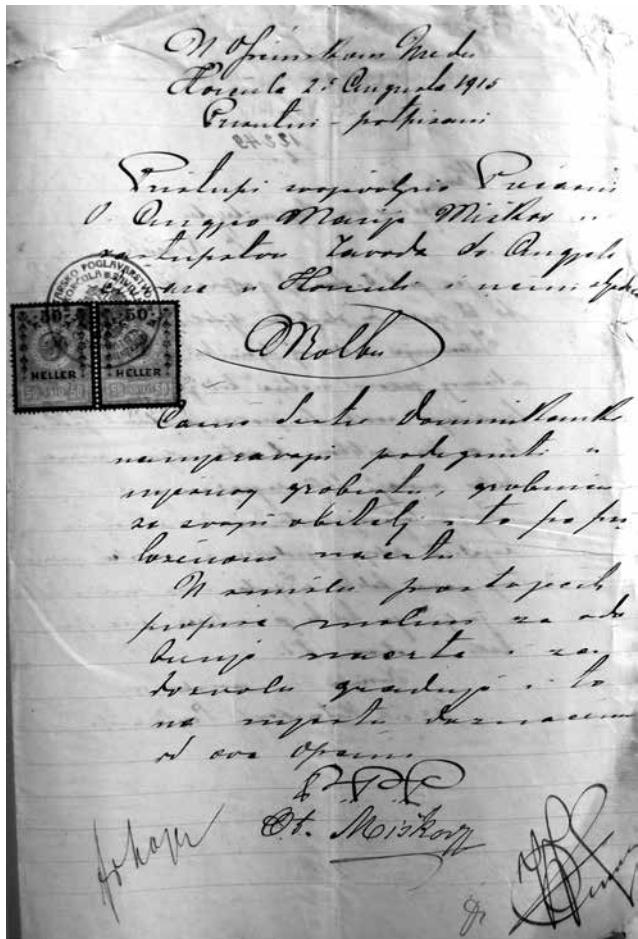
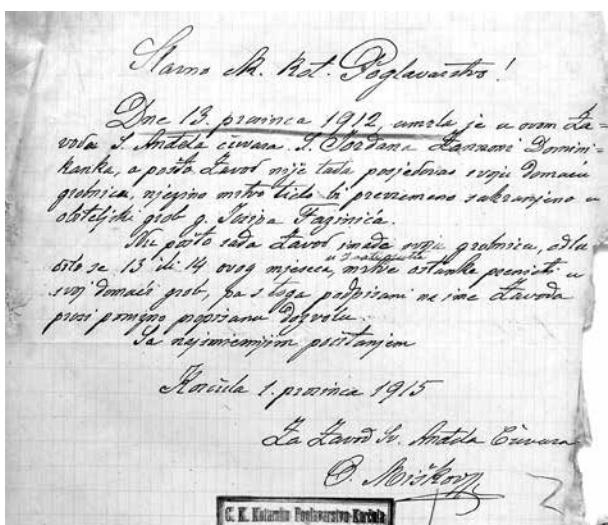
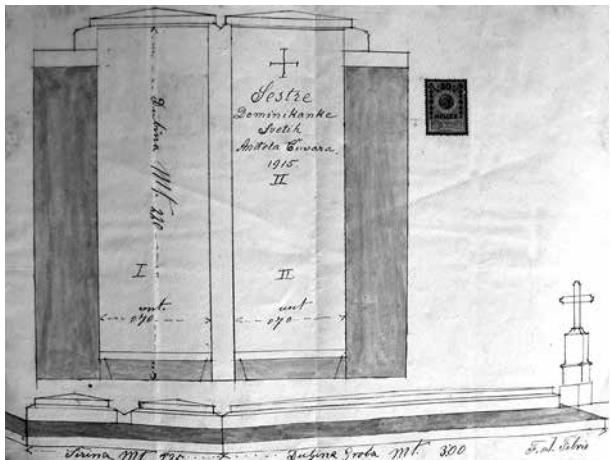
na školskom polju, i potpisana im se pridružila, ishodiv odnosni dopust od nadležne kotarske školske vlasti. Nego, pošto kći ubogih roditelja i tek početnica u službi, morala se je za putne troškove u dug uprtiti, kojega da se riješi, moli smjerno To Visoko c.k. Pokrajinsko Školsko Vijeće, da bi joj iz milosti blagoizvolilo udjeliti novčanu potporu, bez koje bi inače njezino onako već slabo ekonomsko stanje znatno trpilo.“

1913. Od Dalmatinskoga namjesništva u Zadru Uprava Zavoda sv. andela čuvara u Korčuli dobila je jednog jarcu i dvije koze sanske pasmine, uz uvjet da u roku od dvije godine povrati jedno muško i jedno žensko kozle. (sl. 4.)

1914. Privatna ženska građanska škola sestara dominikanki se pridružila ostalim školama u korčulanskem Kotaru u izradi vunenih predmeta za potrebe vojnika koji su se nalazili na ratištu. Plele su se vunene bječve, grijala i zaštita za koljena. U popisu učenica koje su poklonile svoje pletene uradke u gore navedenu svrhu spominju se imena:

Andželina Fazinić, Marija Marinović, Uršula Simini, Anka Padovan, Katica Radalj, Lucrecija Ecija Tarre, Klara Setz, Rita Škrivanić, Dora Ivančević, Petronila Koludrović, Franjica Giunio, Hildegarda Ljubibratić, Katica Tomić, Paulina Portolan, Marija Rogić, Jelisava Marinović, Vica Peručić, Marija Jakšić, Natalija Trojanis, Jelka Perković, Anka Cappelina, Zoe Girilotti, Anka Depolo, Ivica Ivančević, Lina Kršanac, Lili Arneri, Anka Funda, Perica Mlinarić, Liza Fabris, Marinka Arneri, Paula Funđa, Tina Depolo, Lucija Depolo, Marija Magaš, Marija Foksich, Domine Scocandich, Ružica Batistić, Jakica Matijaca, Lina Portolan, Boženka Petrović.

U radu pridružile su im se sestre: s. Andžela Milinković, s. Kristofora Topolović, s. Ćirila Sedmak i s. Kolomba Benussi.

Slika 5.

1915. Dok Zavod sestara dominikanki nije imao svoje grobnice, umrla je s. Jordana Zannoni. Privremeno je pokopana u obiteljsku grobnicu Fazinić. (sl. 5.)

„Dne 13. prosinca 1912. umrla je u ovom Zavodu S. Andela čuvana S. Jordana Zannoni Dominikanka, a pošto Zavod nije tada posjedovao svoju domaću grobnicu, njezino mrtvo tielo bi prevremeno sahranjeno u obiteljski grob g. Josipa Fazinića. Nu pošto sada Zavod imade svoju grobnicu, odlučilo se 13 ili 14 ovog mjeseca u 7 sati jutru, mrtve ostatke prenjeti i svoj domaći grob, pa s toga podpisani na ime Zavoda prosi ponizno propisanu dozvolu. Sa najsmiernijim počitanjem, Korčula 1. prosinca 1915. – za Zavod Sv. Andela Čuvare O. Miškov.“

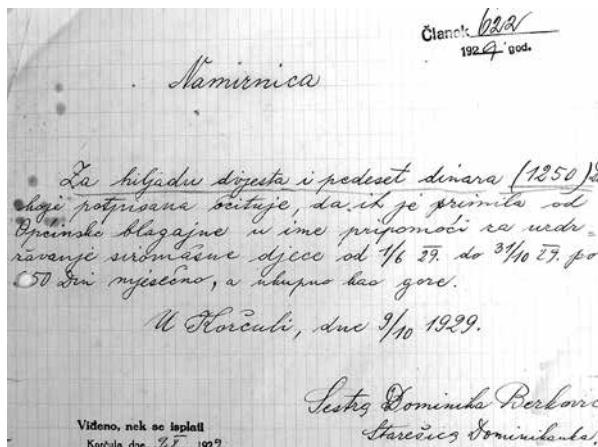
Posao oko izgradnje grobnice vodio je o. Miškov, koji 2. kolovoza 1915. upućuje Općini Korčula slijedeći dopis: „Časne sestre Dominikanke namjeravaju podignuti u mjesnom grobi-

štu grobnicu za svoju obitelj i to po priloženom nacrtu. U smislu postojećih propisa molim za odobrenje nacrta i za dozvolu gradnje i to na mjestu označenom od ove Općine.“

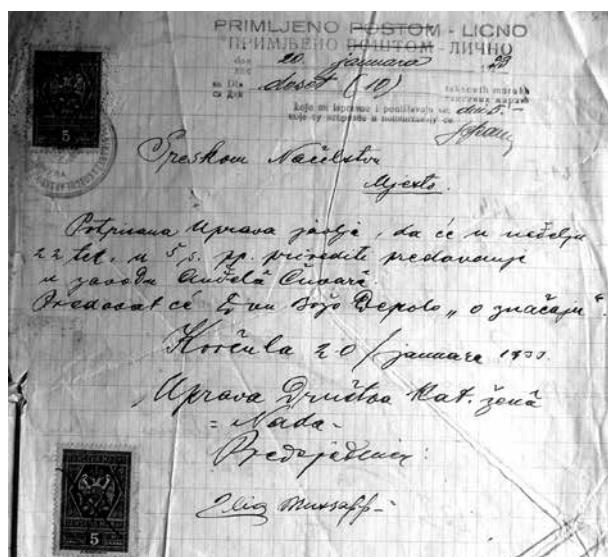
Općinski se ured u Korčuli nije složio sa priloženim nacrtom te navodi: „Intervencija uredovnog lječnika po § 2 slova g citiranog zakona nastupa kod zavedenja i kolaudiranja novih ili proširenja starih grobišta, te se tom prilikom ustanovljaju propisi kako moraju biti sagradjene grobnice. Iz priloženog nacrta nije inače moguće razabrati položaj grobnice u grobištu, nadalje nije jasno koliko se od groba nalazi povrh a koliko u zemlji, za koliko je mrtvaca opredijeljen, kako se otvara itd. Korčula 24. novembra 1915. Od c.k. Kotarskog Poglavarstva.“

1916. (3. 10.) Uz otvor škole upućen je slijedeći dopis:

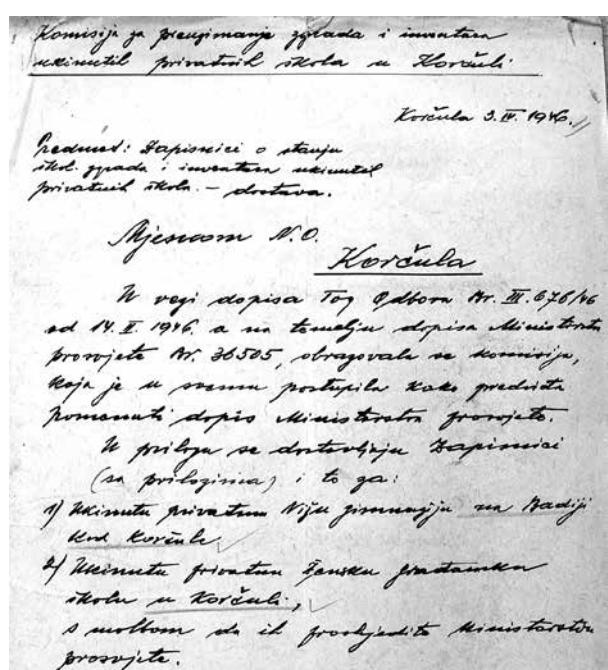
„Potpisana javlja da je dne 1. listopada slijedio otvor škole sa svečanom službom božjom i

Slika 6.

Slika 7.

Slika 8.

sazivom Duha Svetoga. Vele časni otac kateheta držao je kratak govor, te potaknuo učenice na marno učenje i uzorno ponašanje; spomenuo im je također sijedog vladara kojemu iz dna srca kliknuše 'živio'. Govor je završen pjevanjem 'Carevke'. Za upravu s. Andjela Milinković."

1929. Primila je sestra Dominika Berković, starješica Dominikanki iznos od 1250 Din od općinske blagajne „u ime pripomoći za uzdržavanje siromašne djece“. (sl. 6.)

1933. Uprava društva katoličkih žena „Nada“ organizirala je „predavanje 22 tek., u 5 s pp. u zavodu Andela Čuvara. Predavat će Don Božo Depolo 'o značaju'“. (sl. 7.)

Na popisu liječnika, apotekara i bolničara na području Općinskog N.O.O. Korčula našla se i: „časna sestra Marija Šanko Pompeja, rođena 1910., hrvatica, kvalifikacija – škola za bolničarke, karakteristika: bolničarka u Zavodu A.C. Korčula sklona pokretu“.

1944. Sestra Gabriela Batistić napisala je sastav za učenike II. razreda osnovne škole pod nazivom „Dan i noć“. Zasluzuje da se jednom prilikom objavi u cijelosti. U uvodnom dijelu piše:

„Nekoliko dana prije poučavanja upozorila sam djecu da prate sve pojave po danu i po noći dok su budna, da upamte ljudske poslove, da malo razgovaraju sa svojima kod kuće o tome, i da mi se javi kad budu uglavnom sve te predradnje svršila, pa čemo onda povest govor o danu i noći. (Smaram da su ove predradnje korisne jer unose u rad novih momenata, a to sve dinamički djeluje na nastavu)...“

1946. Komisija za preuzimanje zgrada i inventara ukinutih privatnih škola u Korčuli upućuje Zapisnik o istom Mjesnom N.O. Korčula i to za ukinutu privatnu nižu gimnaziju na Badiji i ukinutu privatnu žensku građansku školu u Korčuli. (sl. 8.)

Neven Fazinić
Korčula, 20. 7. 2012.

DAN I NOĆ

Rad u II. razredu osnovne škole u Korčuli

I. Uvođenje u rad

Nekoliko dana prije poučavanja upozorila sam djecu da prate sve pojave po danu i po noći dok su budna, da upamte ljudske poslove, da malo razgovaraju sa svojima kod kuće o tome i da mi se jave kada budu uglavnom sve te predradnje svršila pa čemo onda povesti govor o danu i noći.

(*Smatram da su ove predradnje korisne jer unose u rad nove momente, a to sve dinamički djeluje na nastavu.*)

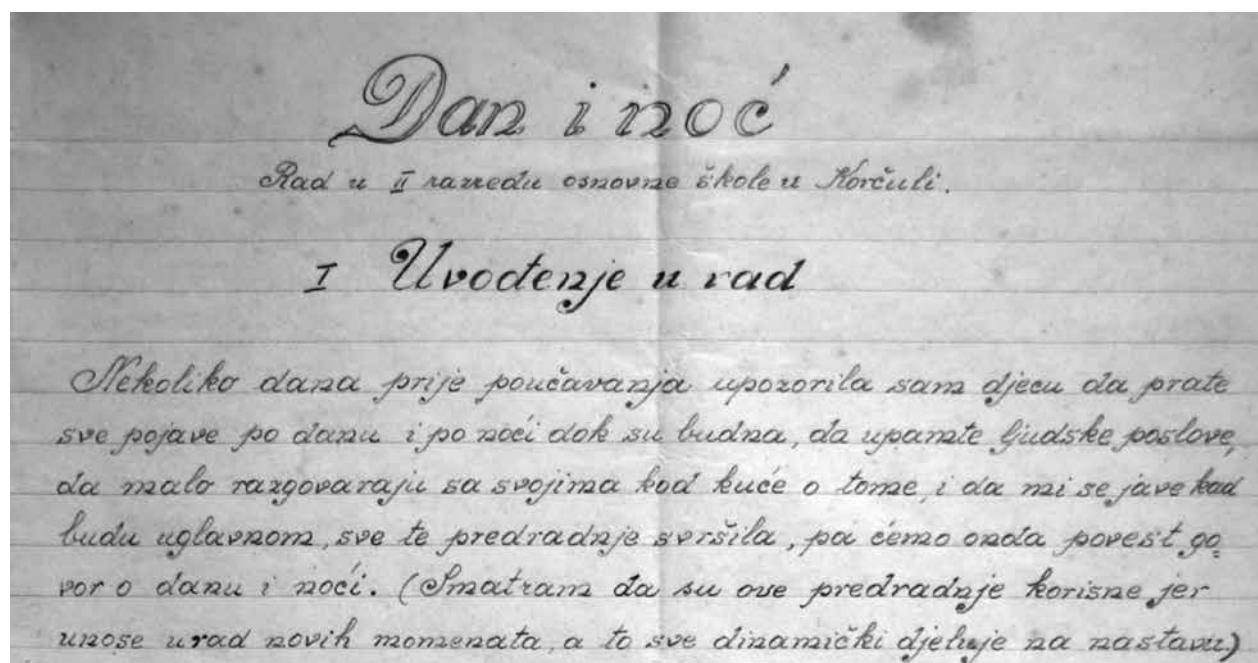
II. Podavanje građe

Što smo jučer zaključili, o čemu čemo se danas razgovarati? (*O danu i noći.*) Jeste li radili kod kuće, jeste li promatrali dan i noć? (*Jesmo.*) E, dobro, ali ja bih htjela da čujem što vi još znate o danu i noći? (*Vodi se živi razgovor o poslovima po danu, o počinku po noći.*) Zadovoljna sam s vašim radom i zato će vam sada pričati priču koju sam vam jučer obećala. (*Djeca znatiželjno i nestrpljivo čekaju priču, napokon se smiruju, a ja počinjem:*)

Jedna priča i jedna istina

U davnim vremenima, dok još nije bilo škola, pripovijedala se o danu i noći ova lijepa pripovjetka: Daleko u plavom zraku caruje carica Vrijeme. Ona pamti sve što se je dogodilo na našoj zemlji, ona to sve zapisuje u svoju zlatnu i debelu knjigu. U njezinu plavom dvoru, koji je sagrađen od plavog kamena kao vedro nebo, stanuju njezini potomci Vijek, Godina, Mjesec, Nedjelja, Dan, Noć, Sat, Minuta i Sekunda. Uvijek kada bi našu Zemlju počelo obasjavati Sunce, izlazio bi iz dvorca veliki div Dan, rasipajući iz svojih ogromnih ručetina svjetlo, pa kada bi to svršio, gonio je po plavom nebnu Sunce s kojim se najradije družio. Kada bi se Sunce gubilo, a s njime i dan, javljala se divljana Noć koja je neprestano iz svojih ruku sipala tamu i rasipala nebom Mjesec i Zvijezde s kojima se najradije igrala. Zato pazite da se ne zamjerite Danu i Noći jer bi oni mogli da nam uskrate Sunce, Mjesec i Zvijezde.

Tako su dugo, dugo, dugo godina ljudi pripovijedali o danu i noći, neuki ljudi koji su vje-

rovali u divove i gradove u plavom zraku. Bilo ih je i koji su sumnjali u istinitost te pripovijetke. Oni su danju gledali što se zbiva sa Suncem, a noću su opet pratili Mjesec i Zvijezde. Dugo su ljudi mislili i razmišljali o pojavi dana i noći, čudili su se toj pojavi, mučila ih je sve dok je nisu riješili.

U to davno vrijeme nekoga dana jedan pametan čovjek prikupi sve misli o tome pa poče da izvodi ovu veliku i pravu istinu: „Nema diva Dana i divljane Noći! Sunce ne bježi ni pred kim. Ono stoji, a oko njega sve ide, sve se okreće. Okreće se oko njega naša Zemlja, okreće se Zvijezde, pa i Mjesec. Gledao sam mnogo puta putujući bijeli oblak i visoko drvo; išao je uistinu oblak, a činilo mi se da ide drvo. Gledao sam u potok s mosta; išao je potok, a činilo mi se da juri most. Vozio sam se u kolima – činilo mi se da juri put, a jurila su kola. Oči nas naše varaju: Sunce stoji, a mi putujemo. Zemlja se okreće oko sunca i oko same sebe. Kad joj je jedan dio okrenut Suncu, on ima svjetlo i to zovemo dan, dok joj je drugi dio u sjeni, u mraku i to zovemo noć.“

Tako je govorio ljudima koji su ga slušali i koji mu vjerovahu. On im je sve to pokazao na kugli uz pomoć jedne svijeće. A što daje Mjesecu i Zvijezdama svjetlo? pitao je jedan koji je sumnjaо u njegove istine. Sunce, jer samo ono ima toplinu i svjetlo... i to ovako – uze on svoje ogledalo pa ga uperi prema suncu. „Vidite, svijetli i ogledalo kada primi svjetlo od Sunca. Tako isto prima Mjesec i Zvijezde, pa i naša Zemlja.“ Poslije ovoga svi ljudi vjeruju u njegove istine. Danas više nitko ne vjeruje da je dan div koji sipa svjetlo i goni Sunce, danas nitko više ne vjeruje da živi divljana noć i da se igra s Mjesecom i Zvijezdam. Svi danas vjeruju da je Sunce roditelj i Zemlje i Mjeseca i Zvijezda, svi vjeruju da je Zemlja jedna prilično čudnovata kugla i da prima svjetlo od Sunca.

I tako je jedna lijepa pripovijetka zamijenjena još ljepšom istinom o jednoj pojavi u Prirodi. Djeca prepričavaju i razglabaju priču uz moju pomoć. Dakle, kome više vjerujete: pripovijetci ili pametnik čovjeku? (*Pametnu čovjeku.*)

Imamo i mi danas u razredu nešto što govori da je pametan čovjek imao pravo. Dat će nam to zlata vrijedan odgovor. (*Djeca napeto čekaju.*)

III. Razrađivanje

(*Upirem prst u globus.*) Što je ovo, djeco? (*Zemaljska lopta, svijet, globus.*) Kakva je Zemlja s ove strane? (*Obasjana svjetlom.*) Tko stvara ovo svjetlo? (*Sunce.*) Kako je sada vani? (*Sja Sunce, dan je.*) A s ove druge strane? (*Tamo je sada tama, nema svjetla.*) Kada nastane tama kod nas u gradu? (*Po noći.*) Zašto? (*Izgubi se sunce.*) Prije nekoliko dana rekla sam vam da je ova sprava slična našoj Zemlji. I naša je Zemlja jedna velika kugla i ona se okreće kao i ova, samo što nema nogu kao ova. Vidjeli ste da je jedna polovica kugle na svjetlu, a druga u tami. Tako je i s našom Zemljom. Ona pola, koja je okrenuta

Suncu, jest svjetla, na njoj je dan, a ona druga, koja je u mraku, tami, u to vrijeme ima noć. Vi ste sigurno već čuli da je sada na drugoj strani Zemljine kugle noć i da ona djeca i ljudi tamo spavaju dok mi radimo, a mi opet spavamo kada oni rade. To je u onoj dalekoj zemlji, možda joj netko zna ime. (*U Americi.*) Eto, sada ste vidjeli kako nastaje dan, a kako noć. (*Svako dijete prilazi globusu i vježba da se pokaže dan i noć. Uz te radnje svako dijete ponavlja i objasnjava.*) Tko od vas, djeco, želi pokazati mami ili tati kako nastaje dan i noć? (*Ja, ja, ponavljaju djeca.*) Dobro, uzmite naranču, može biti i ljuta, pa je večeras okrećite prema svjetlosti. Što će vam biti svjetiljka? (*Sunce.*) A naranča? (*Zemlja.*) Eto, tako će mama i tata znati što ste

danas naučili pa će ih to veseliti, zar ne? (*Hoće, hoće.*) Kako je noću? (*Mrak kao u rogu.*) Ali još nešto? (*I hladno je, nije toplo kao po danu.*) Zašto? (*Ne grijе sunce.*) Ali ipak nešto sja i noću? (*Mjesec i zvijezde.*) Što radi Sunce, a oni to ne rade? (*Sunce grijе, a oni ne grijу.*) Otkuda im svjetlo? (*Dobiju od Sunca.*) Što je ovo? (*Ogledalo.*) Kaži ti, mali Ante, ovom ogledalu da svijetli. (*Neće da me sluša.*) Ima li ono svjetlo? (*Nema.*) (*Okrećem ogledalo prema Suncu. Po zidu, kao nemirna ptičica, skakuće odraz svjetla.*) Otkuda ovo? E, dobilo je svjetlo od Sunca. Tako je i s Mjesecom i zvijezdama, i oni dobivaju svjetlo od Sunca, zato oni samo svijetle, a ne griju. Ima jedna životinja koja najavljuje novi dan? (*A, to je pijetao, on kukuriče.*) Kako zovu te pijetlove? (*Zornjaci.*) Koliko se puta oni oglašuju? (*Triput.*) E, vidite, kada pjevaju prvi pijetlovi, onda počinje novi dan. Dan se računa od ponoći do ponoći i on traje 24 sata. To je kalendarski dan. (*Ovaj novi pojam dana utvrđuje se sa svakim djetetom jer je to nova spoznaja za njih.*) A što mi obično nazivamo danom? (*Ono kad Sunce sja i dok se još vidi.*) Kako zovemo onaj drugi dio? (*Noć.*) Što sačinjavaju dan i noć? (*24 sata.*) Kako se to drukčije zove? (*Kalendarski dan.*) Od kada do kada on traje? (*Od ponoći do ponoći.*)

Vi ste još u prvome razredu učili nešto o dijelovima dana i noći, da vidimo jeste li to zaboravili? Što je mlađe od ponoći? (*Poslije ponoći.*) Što dolazi nakon toga? (*Zora, jutro, prije*

podne, podne, poslije podne, večer, noć, prije ponoći i ponoć.) Poslije ovoga se ponove pozdravi. Kako pozdravljamo jutrom? (*Dobro jutro.*) Večerom? (*Dobra večer.*) itd.

IV. Sredivanje i izražavanje

Još se u slobodnu razgovoru utvrđuju glavna obilježja dana i noći. Pojmovi se sređuju, a onda djeca kušaju da sve o čemu smo razgovarali samostalno izraze u obliku sastavka, kojemu zajednički dajemo naslov: Dan i noć. Utvrđeno je: Po noći je tama. Ljudi počivaju. Počinak je koristan. Pratioci noći su Mjesec i zvijezde. Prvi pijetlovi zornjaci oglašuju početak novoga dana. Noć je tek dio kalendarskoga dana. Po danu se radi. U zoru ljudi ustaju, umivaju se, doručkuju, rade, ručaju, opet rade i napokon večeraju. Djeca se po danu igraju. U dvorištu je sve živo i veselo. Sunce svijetli. Po danu je svjetlo i dan je tek dio kalendarskoga dana. (*Ovako ćemo po prilici skupiti sve elemente iz kojih će djeca izraditi prikaz dana i noći.*)

Prije nego što prijeđemo na crtanje, malko ćemo se proveseliti. Što je ovo? (*Korčula, naš grad napisan na papiriću i pričvršćen na igli.*) Zaboćemo je, evo, ovdje gdje joj je mjesto na globusu. Gdje je sada Korčula? (*U zori, jer je Sunce baš počinje obasjavati.*) Što je sada u Korčuli? (*Jutro.*) Globus se okreće i mi usprkos ustaljenim zakonima vremenskih rastojanja selimo iz jutra u prije podne, podne, poslije podne, večer, noć, ponoć, poslije ponoći i jutro. (*Sve ovo vrlo brzo, gotovo u hipu.*) Djecu će to veseliti jer je ovaj rad sličan igri.

Sada dolazi najveseliji trenutak, prijelaz na crtanje i čitanje pjesme. Najprije sva djeca u koru čitaju pjesmu *Dan*, a zatim *Noć*. Koja vam je pjesma draža? Tko će biti dan, a tko noć? (*Dječaci, jer su kuražniji noć, a djevojčice dan.*) E, pa dobro, evo sam ja spremila papire za dan i za noć. Kome ću dati crni papir? (*Dječacima.*)

Zašto? (Jer će oni crtati noć.) A, bijeli? (Djevojčicama, jer će one crtati dan.) Podijelim papire i djeca crtaju, po volji. Neki će rezati sunce, mjesec i zvijezde pa će ilustrirati sljedeće pjesme koje će također naučiti deklamirati i izvoditi uz odgovarajuće kretnje. Najljepši radovi unijet će se u zidne novine.

Dan

Cin, cin, can,
ime mi je dan!
Mene sunce rodi,
jutrom kad ishodi,
i iznad planine
svojim zlatom sine.

Cin, cin, can,
lijep kao san!
Svatko se raduje,
kad za mene čuje,
jer kada se javim,
ja neba oplavim.

Cin, cin, can,
ja sam ponosan!
U meni se radi,
osniva i gradi,
u meni je java,
i istina prava.

Noć

Svi me dobro znadu,
odrasli i mali,
i divnu paradu,
što se nebom pali,
kada padne tama,
i ostanem sama.

Dok mjesec, zvijezde,
mene vjerno prate,
ptice se gnijezde,
u krošnje granate,
da krila odmore,
do blistave zore.

I moje crnilo,
ima svojih čari:
san u njemu milo,
putnike ohrabri,
primiri bol rana,
iz jave i dana.

Nisam tako grozna,
kako mnogi vele,
'ko me pravo spozna,
taj mi se veseli,
san, Mjesec, Zvijezde,
mojim poljem jezde.

U Korčuli 16. XII. 1944.
Predavala s. Gabriela Batistić

NAŠI POKOJNICI

s. EUGENIJA IVKOVIĆ dominikanka

1. listopada 1926. – 20. ožujka 2013.

U Zagrebu je, u samostanu Bl. Hozane Kotorske, preminula naša s. Eugenija, Anda Ivković, u srijedu 20. ožujka 2013. U isti je samostan došla 1982. iz Desinića. Više je godina čuvala djecu u našem dječjem vrtiću, a kad to više nije mogla, povukla se u svoju samoću i na svoj način ostvarivala dominikansko poslanje. Rado je pratila vijesti iz Crkve i svijeta, bilo putem medija bilo tiska. Sve je to memorirala u svoju nepresušnu memoriju. Zato je uvijek bila spremna podijeliti svoje dogodovštine iz bliže i dalje prošlosti. Kako je bolest i slabost napredovala, pričala je sve manje, a znatiželju za svjetskim i domaćim zbivanjima svela je na minimum. Očito je bilo da želi dragocjeno, poklonjeno vrijeme posvetiti isključivo svojoj duši. Nije htjela opterećivati nikoga, sve što je mogla i

dokle je mogla, činila je sama. No, došlo je ipak vrijeme kad su se i na njoj obistinile riječi što ih je Isus izrekao Petru : "...kad si bio mlađi sam si se opasivao ..." U tim trenucima njene nemoći mogle smo se, zapravo, mi obogatiti njenom strpljivošću, mirnoćom i prilagođenošću. To slabo, krhko tijelo odavalo je kako se u njoj krije velika duša. Nije se čuo jauk iz njenih usta, premda je priznala da je sve боли. Jedinu uslugu koju je tražila bio je gutljaj vode ili čaja. Mogle smo također naučiti, po njezinu primjeru, kako duša može jedino u tišini ponirati u dubine gdje se događa susret s Nebeskim. Blaženog li iskustva!

Glas joj je bivao sve tiši. Jedva još koja gesta ili pogled. Zasigurno je pratila naše molitve, glasne i tihe, kao i *Salve Regina*. I u jednom

trenutku prekinuta je njena pozornost, zaklopila je oči i utonula u vječnost. Uslišana je njena molitva, da nikome ne smeta, da ne bude nikome na teret. O, blažene li smrti!

Sahranu, koja je bila u petak 22. ožujka, vodio o. Alojz Čubelić, prior, uz nazočnost svoje subraće, našeg domaćeg župnika vlč. Žlebečića, sestara i rodbine. Osvrćući se na životno poslanje s. Eugenije, o. Čubelić je između ostalog rekao:

Draga braćo i sestre,
Začuđujuće je kad se pitamo o smislu svog života i životnog usmjerjenja koliko imamo prigoda za lutanje i vrludanje, koliko se zapravo pokazuјemo šeprtljama i onima koji ne uspijevaju doseći i živjeti neke ideale. Ako smo iskreni prema sebi u to se uvjeravamo iz dana u dan. Pa tako, što više vrijeme odmiče, umjesto da u nama raste ono što se zove mudrost, umjerenost i razboritost, vidimo obrnut proces, u kojem nam snage kopne, ideali postaju nedostižni i miljama udaljeni od konkretne svakidašnjice. Pa ipak to nas ne bi trebalo čuditi. Pogledajmo kako je i sam Isus svojim učenicima bio i ostao zagonetka. Skoro da su mislili da je pomalo sišao s uma, jer postavlja čudna pitanja i preokreće redovita stajališta o onome tko je naša obitelj? „Tko je moja majka i braća moja“? Mislim da upravo ovo možemo reći za pokojnu sestruru Eugeniju Ivković. Evo naše sestre koja je u svom dugom i dobrom središtu molitve, razmatranja i nadahnucuće da se može suočiti s onim što je po sebi razorno, uznemirujuće, pogibeljno. Ona susreće Boga svjesna svog siromaštva i slobode koju samo Bog može udijeliti. Njegova prisutnost u pokojnoj Eugeniji je bio znak njezine raspoloživosti za sva pitanja, pa bila ona ponekad i nezgodna. Naravno, ostaje otvoreno pitanje, zašto veći broj ljudi nije raspoložen za takvu vrstu učenja i prihvatanja Boga u svom životu. toliko je, naime, tog život-

nog nerazumijevanja, brzih riječi, uvreda i povreda, podmetanja i sitnih strasti. kao da nam je teško prihvatiti ono što nam Isus predlaže.

On je, dakle, u srcu čovječanstva poput onoga koji čovjeku daje svjetlo za kojim ima potrebu da bi se upoznao i da bi rastao na putu svog istinskog poslanja. Mi vjerujemo da je pokojna Eugenija dragovoljno prihvatile ono što nam Gospodin predlaže, bez obzira što to ponekad iziskuje golemu cijenu.

Nije stoga čudno da posao evangelizacije svijeta susreće toliko zapreka, Mogli bismo se ponekad upitati: zbog čega, dakle, svijet nije bolji? Zbog čega mi sami nismo bolji, zbog čega evanđelje ima toliko muka u preobrazbi društva ljudi, zbog čega navještaj Božje riječi ne proizvodi više plodova, ne potiče bolji prihvat i ne svjetli s više bljeska? Sve to možemo razumjeti i upravo vrednovati polazeći od našeg suočavanja s Božjom riječju. Mi vjerujemo da je u svakoj etapi, u svakom trenutku i iskustvu pokojna Eugenija kušala otkriti prisutnost Kraljevstva i njemu se danomice prilagođavati. Mi se nadamo i molimo da je njoj bilo „dano otajstvo kraljevstva Božjega“ da je rasla unutar te Božje Objave. Ako je što ostalo tamno ili protivno duhu tog kraljevstva, molimo milosrdnoga Boga da joj to izbriše i uvede je u svoje svjetlo i mir.

Alojz Čubelić OP

Posmrtno slovo za s. Eugeniju Ivković

Zaista je ovaj naš život, pa i smrt misterij pred kojim ostajemo nijemi, bez teksta. Do pred nekoliko sati, pa i minuta postojala je komunikacija između nas i s. Eugenije, odgovarala bi na naša pitanja, bilo gestom bilo riječima, primala naše male usluge. U svakom slučaju ŽIVJELE smo zajedno, disale zajedno, molile zajedno. A u jednom trenu, njen govor prekine gusti veo šutnje, njene oči izgubile su životni sjaj. Je li nas još čuje? Ostat će tajna! Što reći o toj tajni, o tom misteriju? Možda je najbolji odgovor šutnja, upravo onakva kakvu smo uočile kod s. Eugenije. Kao vjernici, mi se zapravo klanjamо tom misteriju, s vjerom, da se iza njega, nedvojbeno kriju nama još nepoznate stvarnosti, događaji i susreti.

Međutim, ljudska nas i sestrinska obveza sili da progovorimo, ili barem pokušamo tepati o tom misteriju koji se zove život s. Eugenije.

Rođena je 1. listopada 1926. u Brnazama, kao peto dijete, od oca Stjepana i majke Ane rođ. Bajić. Radišna i ambiciozna tragala je Andja za nečim ili nekim tko bi zadovoljio njena mlađenačka traženja. Odgovor nalazi u odluci svoje starije sestre, Mare, odnosno s. Leonarde, koja odluči posvetiti se Bogu u redovničkom životu. I Andja je krenula za Onim čije *usne rekoše njeno ime*. U ostvarenju poziva nije je spriječila ni bolest koja je, u jednom razdoblju, ozbiljno

poremetila njene fizičke snage. Posljedice toga trajno će osjećati.

Ušla je u isti, dominikanski red, koncem srpnja 1943. Redovničko je odijelo i ime - s. Eugenija - dobila 1945., a prve je zavjete položila 1946. Otada kreće u nove avanture, kuda je šalje redovnička poslušnost. Tako je nalazimo u Šibeniku, u Bolu kod braće dominikanaca, u Kostelu na župi, u Dubrovniku na liječenju, u samostanu sv. Martina u Splitu, onda pet godina djeluje u Virju na župi, nakon čega se vraća opet u naš samostan u Šibeniku, gdje ostaje deset godina. Potom, evo je u Starigradu, odakle odlazi u župu Desinić, gdje ostaje jedanaest godina. Posljednja postaja njena života i djelovanja je ovaj samostan Bl. Hozane u Zagrebu, gdje dolazi 1982. Upravo tu je, 20. ožujka, 2013.,

Gospodar života i smrti stavio točku na njeno ovozemaljsko putovanje i djelovanje.

Što je radila s. Eugenija na svim ovim mjestima i župama gdje ju Providnost preko redovničkih poglavara vodila?

Teško je definirati svaki posao, ali sa sigurnošću možemo reći da je bila vrsna u svakom umijeću: kuharskom šivačkom, sakristanskom; okušala se i u sviranju i kao odgojiteljica u dječjem vrtiću. Mnogi roditelji, čiju je djecu čuvala, i danas je se rado sjećaju i pozdravljaju je. Nije se ustručavala, kao što je sama znala reći, prihvatići bilo koji posao ili zanat. Možemo kazati da joj je sve islo od ruke. Znala je izvrsno plesti. To su umijeće otkrili osobito mještani Virja, kad je tamo boravila, i počele su dolaziti narudžbe sa svih strana. Nevjerojatno bistem memorijom sjećala se svih događaja, postupaka i osoba s kojima je radila. Rado je te svoje doživljaje dijelila s drugima, tkogod bi je došao posjetiti.

U jednom razgovoru za list *Ave Marija*, iznjela je niz pojedinosti iz svoga života. Osobito je zanimljivo njezino sjećanje na ratna zbivanja.

„Oh, kad bih vam ja ispričala sve strahote koje su prošli moji roditelji, braća i svi mještani, ne bi vam bila dosta cijela knjiga. Ali, nije lako ni sjećati se svega!“ – izrekla je s tugom u srcu s. Eugenija. Zajedno je to ostavilo tragove na njezinu životu

Na pitanje osjeća li se, nakon tolikih godina u samostanu, još uvijek sretnom redovnicom, s. Eugenija odgovara: „Nikada se nisam pokajala što sam redovnica. Zahvalna sam Bogu koji me pozvao i koji mi je davao snage u svim burama

života. Bila sam boležljiva još kao mlada sestra. Više puta sam bila na operaciji i jedva ostala živa. Još i danas osjećam posljedice. Onda se radilo puno i to teške poslove. Nikada se nisam štedila“

I tako se opet uvjeravamo kako je ovaj naš život pravi misterij. Nije joj bilo uvijek lako, a ustrajala je do kraja.

Svaka osoba i njezini postupci su za druge misterij. Ne možemo uvijek odgometnuti što je u njenoj duši, što je osobito raduje, a što žalosti? Zašto radi ovako a ne onako? Upravo u tom misteriju različitosti otkriva nam se otajstvo Božje blizine. Kako bismo drugačije protumačili zajednički život osoba različite dobi, zvanja, karaktera!? Bog u svojoj dobroti isprepliće niti naših čina i izričaja i tka haljinu koja se zove život. Tom tkaninom odijeva gologa, štiti slabe i nezbrinute, povija rane ranjenima, ujedinjuje ono što je silom razdvojeno. U tom misteriju promatramo i život naše s. Eugenije.

I dok zahvaljujemo Bogu što je ona zajedno s nama tkala tkaninu ljubavi, samilosti i prašanja, molimo ga ujedno da nam oprosti ako možda tu tkaninu nismo uvijek znale sačuvati cjelovitu.

A Vas, draga. č. Eugenija, molimo da se sada pred licem Svevišnjega spomenete svih nas s kojima ste dijelili dominikanski žar i duh, da se, po zagovoru Blažene Djevice Marije, znamo uvijek diviti i klanjati otajstvu koje nas tako čudesno povezuje, vodi i obnavlja.

Počivajte u miru!

s. Slavka Sente

O dragoj teti Eugeniji

Preko Trnja do zvijezda...

(riječi svećenika Alojzija Žlebečića, predvoditelja mise zadušnice)

Crtice naših susreta koje sam čuo od tete: S tetom se susrećem još prije svog rođenja kada je moja majka (sa mnom u utrobi) išla njoj u posjet u Šibenik iz Skoplja. Potom godinu dana kasnije kao mala beba probudio sam se u majčino naručje u nekoj Šibenskoj crkvi i prvo što sam ugledao bio je oslikan strop pa sam se prepao i svim glasom zaplakao.

Potom kroz moje djetinjstvo se vidimo skoro svake godine kad smo odlazili na godišnji odmor u Dalmaciju. Teta bi nam uvijek našla smještaj kod nekoga i pobrinula se da nam ništa ne fali.

Jedne je godine dok je bila u službi u Desiniću, došla kod nas u posjet u Skoplje sa dva svećenika, jedan je od njih bio ondašnji župnik i budući biskup pok. Marko Culej s kojim sam se sprijateljio i ostali smo prijatelji sve do njegovog odlaska u nebo. Ja sam potom jedne godine uzvratio posjet u Desinić.

Ubrzo zatim ona dolazi u Zagreb, a ja par godina poslije. Dobio sam nenadanu ponudu za posao koju sam prihvatio. Od tada smo se češće

vidjeli. Ona mi je u prvo vrijeme pomogla naći stan u Trnju. Na neki mi je način u to vrijeme bila kao druga mama, jer tada sam se prvi puta odvojio i osamostalio od obitelji.

Potom kad sam se oženio i stvorio svoju obitelj, bila je dragi gost u našem domu. Proslave kao što su krštenja, prve pričesti i rođendani naše djece, nismo mogli zamisliti bez tetine prisutnosti. S godinama i njena bolest je napredovala i od tada smo se manje viđali. Ostala je ta jedna ako mogu reći nadnaravna povezanost. Osjećao sam da moli za mene i moju obitelj. Uvijek mi je govorila da se utječem svetom Josipu. Tako sam jednom prilikom negdje na početku braka, imao jedno mistično iskustvo u snu, sv. Josip mi se objavio i rekao da će biti zaštitnik moje obitelji.

Teta Eugenija je do kraja svog ovozemnog života ostala prisebna. Imala je nevjerojatnu memoriju. Često mi je pričala svoje doživljaje iz prošlosti tako da bih se sam uživio u te priče i u ono doba i osobe o kojima je govorila, kao da ih poznam oduvijek. Znala je prosuditi osobu, dati savjet i opomenuti kada nešto ne valja, ali uvijek s ljubavlju do bližnjeg, ljubav koja je imala jednu nadnaravnu dimenziju, ljubav koja dolazi od Boga.

Neka je Gospodin nagradi za njezin bogat i ispunjen život koji je ona darovala i posvetila njemu.

Toni Biba

Zagreb, dne 22. ožujka 2013.

Draga s. Slavka i sve sestre,
U mislima i molitvi smo s vama!
Eto još se jedna životna knjiga zatvorila.
Vjerujemo da se Eugenija našla u
Očevu zagrljaju.
Pozdrav svima, sestre Montreala

s. Ivana

U našem glasilu **AVE MARIA**, br. 1. 2012. u rubrici **Da se bolje upoznamo**, objavljen je razgovor sa s. Eugenijom. Ovdje donosimo dijelove tog intervjeta.

AM: S. Eugenija, recite nešto o sebi, kada i gdje ste rođeni?

S. Eugenija: Rođen sam 10. listopada 1926. u Brnazama, od oca Stjepana i majke Ane rođ. Bajić. Krštena sam u Sinju, kod Gospe Sinjske. Bilo nas je devetero. Jedna je sestra umrla čim se rodila, onda je došao brat, pa Mara (s. Leonarda), pa opet brat, koji živi u Osijeku, iza njega sam ja rođena. Nakon mene su rođene još tri sestre. Dakle, bila su tri brata (Andrija, Filip i Jure) i šest sestara. Na krštenju su mi dali ime Andželka, a neki su me zvali Andža, jer je baba imala kćer Andžu. U kući je uvijek bilo veselo. Išli smo redovito na misu u crkvu, nekad pješice, a ponekad bi nas otac odvezo sa kolima (konjima). Išlo se pjevajući, nikad to nije bilo teško. Jednom, za vrijeme zime, otac je išao s kolima i konjima, vratio se kući bez kola i konja. Brat je išao vidjeti gdje je. Majka se zabrinula gdje su konji, gdje je brat? Otac je rekao da je brat preuzeo konje, jer se s kolima nije moglo dalje zbog snijega. Živjeli smo od rada svojih ruku, u gospodarstvu, na njivi, u vrtu. Svi smo se, bez razlike uključivali u rad. Bili smo jedna katolička obitelj koja, uz svoje redovite poslove, nikad nije zanemarila molitvu i kršćanske dužnosti. Svaku večer se molila krunica, a nedjeljom se obavezno išlo na misu. Kao djeca sudjelovali smo u crkvi u procesijama, posipali cvijeće, osobito na Veliku Gospu. To je bilo posebno svečano.

Više godina smo živjeli zajedno sa stricima. Stric Josip mi je ostao posebno u sjećanju. On je bio jako sretan kad smo, Mara i ja pošle u samostan. Želio je da povremeno dođemo doma, da nas vidi. Bio je boležljiv. Kad je Mara – s. Leonarda bila u Skopju, rekao je da će joj platiti put samo neka dođemo zajedno malo doma da nas vidi. Ali, nažalost, ta mu se želja nije ispunila. Ja sam bila tada u Splitu, u sv. Martina, Jedne večeri, taman smo legle u krevet, kad je ura tukla 11 sati, netko je ušao u sobu. S. Ivanica me zove neka vidim tko je

došao. Ustala sam, upalila svjetlo, vrata su bila zatvorena, gledam, nema nigdje nikoga. A sve smo čule da je netko došao i približio se mom krevetu. Ali ne vidim nikoga, pa se vratim opet u krevet. Ujutro su mi javili da je stric umro sinoć u 11 sati. Vidite, točno u taj sat kad smo mi čule da je netko ušao u kuću, ja vjerujem da se to on došao oprostiti od mene. On je toliko želio da dođemo malo doma, a kad nismo došle, on je došao nas posjetiti!

Moj otac je skoro 16 godina služio u austro-ugarskoj vojsci. Najprije redovnu, a onda kad se zaratilo, onda je bio u ratu. I stric je bio u ratu. On se vratio ranjen, a moj otac je bolje prošao.

Kad se vratio s ratište oženio se s mojoj materom, makar je već bio zaručen s jednom curom još prije nego je išao u vojsku. Došao je jednom posjetiti brata moje matere, s kojim je bio na ratištu. Mojot materi, koja je tada bila još jako mlada, on se svidio i malo pomalo on je izabrao nju za svoju ženu. Ona je, inače bila siroče. Nije imala ni oca ni majke pa je živjela kod jedne učiteljice koja ju je naučila svim kućnim poslovima i plesti i ručne rade. To znanje će kasnije prenijeti na svu svoju dicu.

Najteže mi je pričati o ratnim strahotama. Otac mi je bio čak na prisilnom radu u Vinkovcima, Brat Andrija je bio u Zatvoru, drugi brat, Filip se bio sakrio u rudničku jamu i tako se spasio, ali se kasnije ipak predao.

Inače, partizani su dolazili pljačkati po selima. Odvodili bi goveda, odnosili ulje i sve što bi

našli. To su bile strahote. Jadan narod, prepatio je, a nikome si nije mogao tužiti.

Oh, kad bih vam ja ispričala sve strahote koje su prošli moji roditelji, braća i svi mještani, ne bi vam bila dosta cijela knjiga. Ali, nije lako ni sjećati se svega!

AM: Dobro, idemo o nečem ljepšem. Kako to da ste izabrali samostan sestara dominikanki?

s. Eugenija: To je duga, a opet jednostavna priča. Najprije je moja sestra, Mara, odlučila poći u samostan. Kako su kod nas bile samo sestre milosrdnice, ona je pošla k njima. Ali one su imale jako puno kandidatica. Kad su jednom bile u Splitu, Mara je vidjela sestre dominikanke. Sviđele su joj se i ona je otišla kod njih u Korčulu. Tu je obukla redovničko odijelo i dobila ime s. Leonarda. Tako sam i ja, eto, upoznala bijele sestre i odlučila sam im se pridružiti.

Bilo je to vrijeme rata. Kad su bombardirali Korčulu i to baš naš samostan, morale smo bježali. Te je godine pala Italija. Talijani su se morali povući iz Korčule. Partizani su im potopili tri broda. Bilo je puno mrtvih. U našoj je kući bila organizirana bolnica za ranjenike. S. Alfonza Nižetić je jedne noći sanjala da laju psi i da partizani bježe. Ustala je i gledala kroz prozor. Zaista su vojnici bježali amo, tamo. Dok je ona bila na prozoru pao je jedan geler točno na njezin krevet. Bog je učinio čudo da je sanjala taj san i zbog toga ustala iz kreveta. Ali, ona je ipak teško nastradala na putu prema Blatu, kamo smo svi bježali. Pala je bomba koja joj je raznijela ruku.

Nakon što su pale bombe na samostan, zapravo ne točno na samostan nego u more uz samostan, popucala su sva stakla. Ranjenici koji su ostali živi išli su prema Gospoj Lurdskoj i klečeći zahvaljivali Gospi i molili je da ih spasi. S njima je molila s. Gabrijela Batistić. Ona je čak otvorila špilju i htjela je biti što bliže Gospoj da je bolje čuje. Bio je to divan ali i strašan prizor kako ranjenici, krvavi, s omotima, kleče po stepenicama ispred Gospine špilje.

S. Gertruda Kojaković je ostala sama s jednim ranjenikom koji je ostao bez ruke. Inače je ona bila instrumentalka i posluživala je liječnicima.

AM: Došlo je vrijeme oblačenja, odnosno, novicijata, je li to prošlo bez teškoća?

s. Eugenija: Kad smo napokon trebale biti obučene, opet nova nevolja. Naši roditelji nisu mogli doći jer nisu dobili propusnicu. Korčula je bila još pod Italijom i trebalo je imati propusnicu. Došli su samo s. Mirjane, jer je njezina sestra bila partizanka i njezin muž pa su brže dobili propusnicu. Oni su rekli da će uskoro doći i naši, ali njih nema, pa nema. Išli smo ih na brod čekati, ali njih nema. I sada č. majka kaže da ćemo čekati s oblačenjem dok oni dođu. Ali s. Agneza kaže da ne čekamo nikoga, tko zna kad će oni doći, mi ćemo se obući bez njih. Sve smo se s tim složile. I mi smo se obukle 8. svibnja, na Gospu Pompejsku, bez naše rodbine. Započeo je redoviti život. Imali smo svaki dna duhovno štivo. Uoči bl. Imelde, koja se slavi 13. svibnja, č. Gabrijela, podučiteljica nam je čitala za duhovno štivo bl. Imelde. Međutim, ostalim piše

kako je ona zaželjela vidjeti svoje roditelje i Bog je dao da su joj oni iste noći došli u posjet. A s. Mirjana na to prokomentira: „Kako bi bilo da naši roditelji dođu ove noći!“. Č. Gabrijela se našali: „E, moje svetice, vi bi htjeli odmah biti bl. Imelda i da vam roditelji dođu čim zaželite!“. Međutim, upravo te noći, netko zvoni na vra-

ta. Domalo zove s. Dominika: „Ustajte, došli su vaši!“ Č. Gabrijela kaže: „Tko to sanja? Jesu li se ispunile želje sveticama?“ Zbilja to nije mogla vjerovati. Kako nismo odmah ustale, dođe s. Dominika u našu spavaonu i više: „Što ih ne pustiš, došli su njihovi roditelji, donijeli janjce, dole u konobi bleju. Ljudi hoće vidjeti svoju dicu“. Bili su to zaista naši roditelji. Krenuli su na put čim su dobili propusnicu. Donijeli su žive janjce. Berardi su donijeli kozlića. Možete misliti kakva je to bila radost i iznenađenje!

Meni su došli otac i mati. Radovali su se, plakali i bilo im je žao što nisu stigli i na oblačenje.

AM: Kako to da ste dobili ime s. Eugenija?

s. Eugenija: Kad smo bježali u Blato, tamo je bila jedna kuhanica koja se zvala Eugenija. Bila je fina, elegantna, ljubezna i ja sam zaželjela da će se i ja zvati Eugenija. Prije oblačenja je čmajka zvala svaku pojedinu na razgovor i među ostalim pitala koje ime želimo. Ja sam rekla da hoću ime s. Eugenija. Nakon mene je došla s. Agneza. Pitaju nju i ona isto želi biti s. Eugenija. Oni odgovore: „Zakaparano je!“ I tako sam ja dobila to ime. Čudili su se zašto želimo obadvije baš to ime. Otkrile smo im da je u Blatu bila jedna sestra koja se tako zvala, nama se jako svidjela svojim vladanjem, bila je uvijek radosna i ljubazna.

Poslije su mi htjeli staviti imendan negdje oko Božića. Ali ja sam negdje pročitala da ima više Eugena. Našla sam ovoga koji se slavi 13. srpnja i ostala sam kod toga, osobito zbog toga što se tako zvao papa Pacelli.

Nakon nekoliko godina, kad nas je vlč. Cu-lej vozio s. Vladimiri na oblačenje, svratili smo

u Blato posjetiti tu moju imenakinju.

AM: Gdje ste sve radili nakon zavjeta?

s. Eugenija: Zavjeti su bili sljedeće godine, 1946. Doživotne zavjete smo imale 1951. Nakon zavjeta sam bila po raznim mjestima. Nema gdje nisam bila. Jed-

nom sam bila oglušila. Ništa nisam čula. Molila sam se sv. Luciji i drugim svecima i hvala Bogu, ozdravila sam.

Ja sam voljela svirati. Učila sam sama. Ali nisam se time puno bavila, jer sam većinom bila u kuhinji, i tako. Znala sam i plesti, čak i davati injekcije. Bez križa nema nigdje. Tko nema križa mora se moliti da ga dobije. Ja sam bila uvijek zadovoljna.

Na Bolu kod braće dominikanaca

U Bol sam došla najprije 1942. kao kandidatica, a onda kasnije kao sestra. U to je doba bilo jako puno pitomaca. Bilo je osam ili deset sestara koje su tamo radile: s. Antonina Jovanović, s. Perica Batistić, s. Apolonija Domazet, s. Kostanca Kralj, s. Doroteja Trgo, i još neke, ne sjećam se više koje. S. Kostanca je bila poslana za starješicu i da bude kuhanica, ali ona je radije preuzeila šivanje, a u kuhinju je stavila mene i s. Doroteju. Bila je dosta velika neimaština i trebalo je paziti koliko će se dati za koji obrok. To mi je bilo najteže. Vidjela sam da bi djeca jela i davala sam im uvijek kolikogod sam mogla. Bilo je točno određeno koliko dekagrama moram svakome dati kruha. Među tim pitomcima je bio Drago Kolimbatović, Jozo Mrkonjić, Ljudevit Josip Jeđut, p. Reginaldo Klapež – on je bio još mali, ovi su bili četvrti razred, i drugi. Svakoj bi sestri dali neki nadimak. Šalili smo se. Meni ih je bilo žao. Nemaju tu matere ni čaće, a dica su to još. Bili su mi jako dobri. Pomagali su mi u svemu. Onda se kuhalo na drva. Oni bi mi uvijek donosili drva, pa i čistili krumpire kad je trebalo i drugo. Išli su mi i po vodu na bunar, brali smokve. Ja bi im dala posude i oni su rado išli brati smokve.

Imali su na Bolu jednog mačka koji je krao sve do čega bi došao. Tako je s. Doroteja čistila kokoš. Dok se ona okrenula po nešto, kokoši je nestalo, i nije imala što skuhati taj dan. Kad smo saznali tko je „lopop“ krenuli su u potragu za njim. Vidjeli su kako se on provlači kroz jednu rupu. Zatrpalji su je misleći da će ga spriječiti. Ali mačak je razvalio rupu i ponovno krenuo po „plijen“. Eto, premda smo imale puno posla, mi sestre smo uvijek nalazile razloga za radost i šalu. Osobito se voljela šaliti s. Doroteja. Jednom je s. Simeoni, s kojom smo se uvijek mogli šaliti, stavila krumpire ispod plahte. Kad je ova legla spavati počela se tužiti kako je nešto tiska. Mi smo se nasmijale do suza.

U Šibeniku kod franjevaca

Osim kod dominikanaca u Bolu bila sam i u Šibeniku kod franjevaca. Tu mi je ostao posebno u sjećanju jedan tragični događaj. Sa mnom je bila s. Ivica Kmetović, koja je radila sa s. Metildom Kad je s. Metilda bila na duhovnim vježbama, s. Ivica je ostala sama u kuhinji.

Jednoga jutra joj je bilo dosta loše, teško je ustala. Ali je malo kasnije ipak ustala. Ja sam išla u crkvu nadoliti vase. Išla sam ubrati još koji karanfil. Ali budući da je bilo zaključano, išla sam u kuhinju pitati s. Ivicu gdje je ključ. Ona me zove da dođem gore da će mi ga dati. Morala je, kaže, zaključati da joj ne pokradu sve iz vrta. Došla sam gore, a ona mi kaže neka uzmem malo kave. Ona će otići za čas u apoteku po lijek baki koja je ležala kod kuhinje. To je bila jedna stara švelja, koja je ostala kod fratarata. S. Ivica se, osim kuhinje, brinula oko nje. Kad je otisla, niz stepenice, najednom čujem kako me zove čudnim glasom: „S. Eugenija, dođi!“. Siđem dolje, a ona leži, šlagirana. Moli me da je dignem. Ne mogu, bila je dosta krupna. Ne može dobro govoriti. Jedna strana joj je uzeta. Jedva sam je nekako dovukla kod kreveta ove bake. Onda sam otrčala po gvardijana. Gvardijan je odmah došao. Plakao je. Jako su svi voljeli s. Ivicu jer je bila dobra i požrtvovna. Imala je oko pedeset godina. Gvardijan se zvao Rosandić. Gvardijan je išao zvati bolničarke, s. Marcelu i Magdu koje su sta-

novale u našem samostanu i išle u medicinsku školu. Brzo je došao i liječnik. Otpremili su je u bolnicu. Čuvali smo je po noći. Kad su učinili sve pretrage rekli su neka je nosimo doma, njoj nema spasa. Zaista, umrla je točno u pola noći. Narod ju je jako volio i svi su žalili za njom. Bila je uvijek vesela i jako je voljela siromahe i djecu. Kad bi god išla u grad i susrela djecu davala bi im bombone. Kad bi koji bio jako prljav ona bi ga dovela u samostan i oprala.

U Virju

Djeca su nas jako voljela. Kad bi išle pored kuća djeca bi nam trčala ususret i vikala: „Evo idu faljen Isus!“ S njima smo molile krunicu i pjevale litanije. Kako nije bilo orguljaša, ja sam otišla na orgulje i dala intonaciju. Mi smo najprije stanovale kod groblja u kući jedne starice, Kućinecve, koju smo dvorile. Ona je dolazila i u Korčulu kod naših sestara. Htjela je da je časne dodvore. Nije imala djece. Kod nje nam je bilo ljepše nego u kućici gdje su sestre stanovale. Imala je štagalj, voćke, vrt, bunar. Pravo malo gospodarstvo. Ja sam se penjala na vrh skala da bi brala trešnje. Kad je ona umrla, bila je kod nje s. Celina. Ali nisu sestre prešle odmah tamo. trebalo je ići na ostavinsku raspravu. Svaki dan su sestre išle tamo hraniti svinje i kokoši.

Kad sama ja dolazila u Virje, najavili su da dolazi sestra koja zna plesti. I počele su dolaziti narudžbe. Dolazili su doktori, učitelji a i svi drugi. Znala sam cijelu noć plesti. Težak nam je bio život, ali meni je to bilo veselo. Kasnije je tamo došla s. Anuncijata za starješicu. Ona

bi svaki dan sjedila i plakala. Jednom sam to rekla majci Milinković. Ona je onda tamo poslala s. Mirjanu, iz Rijeke, a ja sam premještena u Šibenik. Tu sam se najviše bavila pletenjem i to na ruke. Ali, kad su nam nabavili mašinu iz Njemačke, brzo sam se uputila i onda je pleteњe išlo puno brže. Moja majka je znala puno ručnih radova. Ona je bila kod neke učiteljice kod koje je to naučila, a onda je kasnije naučila mene i sve moje sestre.

U Desiniću

Bila sam i u Desiniću. Voljela sam taj narod. Župnik nam je bio vlc. Marko Culej.

Kad se s. Vladimira oblačila ili zavjetovala, vozio nas je župnik Marko Culej u Korčulu. Svratili smo u Vela Luku kod Blajki.

Onda sam došla u Zagreb, u samostan bl. Ozane. Tu sam radila s djecom.

U Zagrebu

U Zagrebu sam radila s djecom u vrtiću. Voljela sam djecu i djeca su voljela mene. Nikada nisam nikoga istukla. S njima treba znati. Djeca su uvijek nestašna, vole činiti baš ono što ne smiju, izlažu se opasnosti i treba budno paziti na njih. Tako je jedna mala provukla noge kroz ogradu i gotovo visjela na stepenicama. Ne daj Bože da je pala, bila bi se potpuno razbila. Kad sam je ugledala nisam smjela vikati, nego sam mirno i brzo došla do nje i izvukla je van.

Roditelji su uglavnom bili zadovoljni i zahvalni. Neki me još i danas ponekad zovu telefonom. Osobito se sjećam obitelji Obad. Oni su

imali puno djece. U vrtiću sam doživjela puno lijepih trenutaka, ali i straha.

AM: Nakon tolikih godina provedenih u samostanu, osjećate li se vi još uvijek sretnom redovnicom?

s. Eugenija: Nikada se nisam pokajala što sam redovnica. Zahvalna sam Bogu koji me pozvao i koji mi je davao snage u svim burama života. Bila sam boležljiva još kao mlada sestra. Više puta sam bila na operaciji i jedva ostala živa. Još i danas osjećam posljedice. Onda se radilo puno i to teške poslove. Nikada se nisam štedila.

AM: Kojega sveca osobito rado zazivate?

s. Eugenija: Svetog Josipa i moju dragu Gospu Sinjsku. Molim Boga za sretnu smrt.

AM Što biste poručili sestrama, osobito mlađima?

s. Eugenija: Najprije molim Boga da im prosvijeti pamet i ako imaju zvanje da ustraju, da zavole svoj Red, svoj redovnički život. Kad sam ja, kao dijete, vidjela sestre u Sinju, bile su to milosrđnice, doj Milo me se najviše kako su uviјek sretne i nasmiješena. Pa bih poručila i našim sestrama da radosna srca služe Gospodinu, jer on ljubi veselog darovatelja.

(Razgovor vodila s. Slavka Sente, u Zagrebu, 23. ožujka 2012.)

MEDITATIVNI KUTAK

“Sveti Josip, brižni čuvar Otkupitelja i nebeski zaštitnik vašega naroda, zajedno s Djenicom Marijom, ‘Najvjernijom Odvjetnicom Hrvatske’, neka vam danas i uvijek isprose mir i spasenje.”

Povjesni tijek

SV. JOSIP ZAŠTITNIK HRVATSKE DOMOVINE

Dana 9. i 10. lipnja 1687. godine hrvatski je Sabor izabrao svetog Josipa za nebeskog zaštitnika Hrvatskog Kraljevstva, odnosno hrvatskog naroda.

U Protokolu Hrvatskog Sabora od 9. i 10. VI. 1687. godine nalazi se na latinskom jeziku zapisano:

»*Sveti Josip, Krista Spasitelja vjerni hraničar, Djevice Bogorodice djevičanski zaručnik, za posebnog zaštitnika Kraljevine Hrvatske u Državnom saboru godine 1687. od redova i staleža jednoglasno je odabran.*«

Zbog teškog stanja u Hrvatskoj, poslije smaknuća hrvatskih velikana Petra Zrinskog i Krste Frankapana, prijedlog da Hrvatski sabor proglaši Sv. Josipa zaštitnikom Hrvatske dao je veliki zagrebački biskup Martin Borković. To je i učinjeno jednoglasnom odlukom Hrvatskog sabora na zasjedanju 9. i 10. lipnja 1687.g. O tome danas svjedoči natpis na ulazu u Svetiše Majke Božje odvjetnice Hrvatske u Remetama u Zagrebu.

Nadbiskup Martin Borković (* 1597. † 31. 10. 1687.) rođen je u Domagoviću kraj Jastrebarskog 1597. godine, a umro je u Zagrebu 31. 10. 1687. Školovao se u isusovačkoj gimnaziji u Zagrebu gdje je bio jedan od najboljih đaka. U Lepoglavi je stupio u pavlinski red. Studirao je filozofiju i metafiziku u Olomoucu, a kao đakon je boravio u Njemačko-mađarskom zavodu u Rimu, gdje je studirao teologiju. U Hrvatsku se vratio kao zaređeni svećenik. Bio je propovjednik u lepoglavskom samostanu, pa u tri maha vikar i general pavlinskoga reda. Kao poglavatar

obišao je poljske pavlinske samostane. Godine 1667. postao je zagrebački biskup. Bio je velik protivnik protestantizma, a među pavlinima se zalagao za obnovu stege. Prikupljao je građu za povijest pavlina.

Martin Borković je 1671. godine za učilište u Lepoglavi i Zagrebu isposlovao pravo dodjeljivanja akademskih stupnjeva. U dvadeset godina biskupovanja sazvao je četiri sinode (!). Starao se za školovanje siromašnih đaka, počeo je graditi ubožnicu u Zagrebu. "Primivši biskupsku čast nije ništa promijenio u načinu svoga življenja: u jelu i odijevanju bio je jednakom umjeren, postio, mrtvio svoje tijelo,

bdio, molio i u određene dana suzdržavao se od stanovitih jela, sve kao u Redu. Nosio je grubo donje odijelo, a platneni je redovnički pojas zamjenio svilenim istom nakon što su ga kanonici dugo na to silili. Osim što je bio jedan od najistaknutijih zagrebačkih biskupa, već je bio starac kad ga je car Leopold I. godinu dana prije smrti, 16. prosinca 1686. godine, imenovao kalačko–bačkim nadbiskupom i mitropolitom. U to vrijeme Bačka je bila još pod turskim ropstvom – sve do 1689. Imenovanje kalačko–bačkim

nadbiskupom u to je vrijeme bilo više počast, nego stvarna služba. O malobrojnim bačkim katolicima su se u to vrijeme brinuli bosanski i mađarski franjevci, a biskupsku vlast je obavljao beogradski biskup Matija Bernjaković. Borković je dobio dopuštenje da uz imenovanje kalačko–bačkim nadbiskupom i dalje vodi svoju Zagrebačku biskupiju.

Pokušao je spasiti Petra Zrinjskoga i Krstu Frankapana od njihova smaknuća, ali je prevaren od strane cara Leopolda. To dobro opisuje povijesni roman Eugena Kumičića – Urota Zrinjsko-Frankopanska (1893.g.). Kad je hrvatski ban Petar Zrinjski smijenjen, Borković je 1670. zajedno s Nikolom Erödyjem postao hrvatskim banom. Smatra se da je njegova zasluga što je Hrvatskoj spasio ustavnost i što se Hrvatska nije izjednačena s običnim naslijednim zemljama kuća Habsburga nakon sloma urote. Godine 1670. postao je banskim namjesnikom za sudbene poslove.

Zaslužan je za pronalazak Marijina kipa u Mariji Bistrici. Kao zagrebački biskup Martin Borković poslao je u Bistricu kanonika kustosa

Matiju Stoklasa potražiti zaboravljeni i zazidani Marijin kip. Kip je pronađen 15.srpnja 1684. godine i postavljen na glavni oltar među kipove Sv. Petra i Pavla.

Prijedlog biskupa Martina Borkovića bio je da Hrvatski sabor proglaši Sv. Josipa zaštitnikom Hrvatske. To je i učinjeno jednoglasnom odlukom Hrvatskog sabora 9. i 10. lipnja 1687.g. O tome i danas стоји natpis na ulazu u Svetište Majke Božje odvjetnice Hrvatske u Reemetama kraj Zagreba.

Biskup Martin Borković[1] umro je 31. listopada 1687. godine u Zagrebu na glasu svetosti. Zabilježeno je kako je na njegovom pokopu u zagrebačkoj katedrali isplakano mnogo suza. Za svetim pastirom žalila je cijela Hrvatska. Zaslužio je naslov oca domovine.

Štovanju sv. Josipa u Hrvatskoj u 17. stoljeću najviše su pridonijeli isusovci. To utjecanje sv. Josipu nastavlja i vrlo poznat **isusovac o. Antun Puntigam**, Austrijanac, koji je učinio velika djela. Bio vrstan odgojitelj mладеžи, odličan vođa duhovnih vježbi, tražen isповједник i osnivač Euharistijskog saveza naroda. Vrlo je zaslužan za hrvatski narod, a bio je izvanredno velik štovatelj sv. Josipa. Uz Srce Isusovo, blaženu Gospu, štovao je iskreno i pouzdano Kristova poočima i Djevičina zaručnika. Od sv. Josipa primio je mnogo izvanrednih milosti i dokaza zagovora. Ispisao je čitav niz pothvata i poslova koje je preporučio sv. Josipu. Na kraju života priznao je da mu sv. Josip nije ostavio neispunjenu ni jednu jedinu molbu. Ta uslišanja o. Antun Puntigam bilježio je u svoju knjižicu sv. Josipa. Dva najodličnija Puntigamova učenika u Travničkom sjemeništu bili su Božji sluga **Petar Barbarić** i isusovac **o. Petar Perica**, pjesnik naših najljepših pučkih pobožnih pjesama "Do nebesa nek se ori" i "Zdravo Djeko", Obojica su također bila veliki štovatelji sv. Josipa. **O. Petar Perica**, završio je svoj život kao mučenik 25. listopada 1944. pogubljenjem od partizana na otoku Daksi.

U svom pismu od 16. siječnja 1940. hrvatsko-slavonski metropolit i zagrebački nadbiskup, bl. kardinal Alojzije Stepinac obavešta-

va vjernike: „Udovoljavajući mnogim molbama katoličkih vjernika da se blagdan sv. Josipa podigne na zapovjedni blagdan za sve biskupije Kraljevine Jugoslavije, katolički biskupi Kraljevine Jugoslavije obratili su se Svetoj Stolici... Sv. Stolica je reskriptom Svetе Kongregacije Koncila od 20. studenog 1939. uvažila molbu.“

Iz vremena komunizma ostaje zapisano da je **»Biskupska konferencija na svom proljetnom zasjedanju 1972. g...** stala je na stanovište da je odluka Hrvatskog Sabora iz 1687. g., kojom se sv. Josip proglašuje nebeskim zaštitnikom Hrvatskog Kraljevstva, i sada na snazi, jer Sabor nije imao u vidu apstraktno Hrvatsko Kraljevstvo, nego hrvatski narod, koji nadživljuje sve peripetije oko svoga suvereniteta. To je proglašenje na prijedlog **zagrebačkog biskupa Martina Borkovića** bilo pravovaljano sa svjetovne i crkvene strane, i kasnije nije nikada osporeno.«

Posebnu molitvu sv. Josipu za Domovinu sastavio je i molio kardinal Franjo Kuharić na proglašenju 1987. godine godinom sv. Josipa u Nacionalnom svetištu sv. Josipa u Karlovcu, 19. ožujka 1988. u povodu obilježavanja

300. obljetnice proglašenja svetog Josipa zaštitnikom hrvatskog naroda.

Prigodom 320. obljetnice proglašenja svetoga Josipa zaštitnikom Hrvatske, u njegovom nacionalnom svetištu u Karlovcu **zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić** predvodio je 9. lipnja 2007. euharistijsko slavlje[2] zajedno s graditeljem Svetišta preč. Marijanom Radanovićem, župnikom Alojzijem Burjom i brojnim karlovačkim svećenicima. Kardinal Bozanić u homiliji je podsjetio na odluku Hrvatskoga Sabora iz 1687. godine kojom je Sabor sv. Josipa izabrao za zaštitnika hrvatskog naroda i naše Domovine i proglašen naših biskupa o tristotoj obljetnici te odluke, kojim je svetište sv. Josipa na Dubovcu u Karlovcu proglašeno nacionalnim svetištem. U priopćenju 37. plenarnog zasjedanja HBK-a u Šibeniku od 5. do 7. studenoga 2008.[3], pod predsjedanjem predsjednika **đakovačko-osječkog nadbiskupa i metropolite Marina**

Srakića stoji: »Nakon što su razmotrili povjesni tijek razvoja štovanja sv. Josipa u našem narodu, biskupi su prihvatali sv. Josipa za glavnog zaštitnika Hrvatske.« **Glas koncila** je na naslovni od 16. studenog 2008. objavio »**Sv. Josip proglašen glavnim zaštitnikom Hrvatske**« što samo potvrđuje kontinuitet utjecanja sv. Josipu kao zaštitniku hrvatskog naroda sve do današnjih dana.

Dana 14. srpnja 2008.g. na ulazu u Hrvatski sabor postavljen je[4] reljef Sv. Josipa i obitelji koji je blagoslovio pom. biskup Vlado Košić. No nažalost nije postavljena i spomen ploča, povjesnica koja bi pojasnila svrhu postave reljefa Sv. Josipa zaštitnika hrvatske domovine i naroda u Hrvatskom saboru. Nadajmo se da će i to biti učinjeno.

Povijesni tijek priredio
Damir Borovčak

[1] Podaci o biskupu Borkoviću se temelje na natuknici Martin Borković u Hrvatskoj enciklopediji i prema zabilješkama Emme Takcs Borkovics Merton, u Magyar Katolikus Lexikon, Budapest, 1993, sv. I, str. 936; isto tako prema studiji Ante Sekulića Hrvatski pavlini na stolici zagrebačkih biskupa, objavljenoj u Lepoglavskom zborniku 1993. godine, Zagreb, 1994, str. 7–49.; Gašpar Ulmer, Subotička Danica za 1996, Subotica, str. 215–218; Stjepan Beretić, Franjevc i najstarija subotička matica iz 1687. godine, Subotička Danica, Subotica 2001, Subotica, str. 243–246.

[2] Pismenom inicijativom i usmenom zamolbom Damira Borovčak

[3] Predhodno se pismenom inicijativom svim biskupima o potrebi štovanja sv. Josipa na nacionalnoj razini obratio Damir Borovčak

[4] Inicijativom Damira Borovčak (na što sam osobno zahvalan Svetomogućem Gospodinu i posebno ponosan)

Molitva pet prstiju

(Sastavio ju je papa Franjo dok je još bio argentinski biskup)

1. Palac ti je najbliži prst, tako od njega počni moliti za one koji su ti najbliži. Njih se najlakše sjetiti. Moliti za one koje volimo, "slatka je zadaća".
2. Slijedeći prst je kažiprst. Moli za one koji poučavaju, odgajaju i lječe. Njima je potrebna podrška i mudrost u vođenju drugih pravim putem. Sačuvaj ih u svojim molitvama.
3. Treći prst je najveći. Podsjeća nas na naše vođe, naše vladajuće, one koji imaju ovlasti. Njima je potrebno Božje vodstvo.
4. Slijedeći prst je prstenjak. Iznenađujuće, ovaj prst se pokazao najosjetljivijim. On nas podsjeća da molimo za nemoćne, bolesne i opterećene problemima. Potrebna im je tvoja molitva.
5. I na koncu, preostao nam je mali prst, najmanji od sviju. Mali prst, morao bi te podsjetiti da moliš za sebe. Kad završiš s molitvom za prve četiri grupe, sagledat ćeš pravilnije svoje potrebe i bit ćeš pripravan učinkovitije moliti za sebe. Amen.

RAZBIBRIGA

Vozačka

Policajac zaustavlja vozača:

- Molim vas, pokažite mi svoju vozačku.
- Drage volje, ali jučer mi ju je uzeo jedan vaš kolega.

U trgovini

Majka je povela Lovru u trgovinu.

Na odlasku trgovac mu pokloni čokoladu.

– Što se kaže, Lovro? – opomenu ga mama.

– Gospodine, ja kod kuće imam još bracu i sekul! – nadoda Lovro.

Svoj na svome

Posvađali se Ivica i njegova starija sestra, te se on sakrije ispod stola.

Marica poviće:

– Izlazi, sad ćeš dobiti svoje!

A Ivica će na to:

– Ne! Ja sam muška glava u kući i bit ću gdje ja hoću!